



**PRVA BANKA CRNE GORE A.D.
PODGORICA - OSNOVANA 1901.
GODINE**

Pojedinačni finansijski iskazi za 2021. godinu

i

Izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 7
POJEDINAČNI FINANSIJSKI ISKAZI	
Izjava o odgovornosti rukovodstva	8
Pojedinačni bilans uspjeha	9
Pojedinačni bilans stanja	10
Pojedinačni iskaz o promjenama na kapitalu	11
Pojedinačni iskaz o novčanim tokovima	12
Pojedinačni iskaz o ukupnom ostalom rezultatu	13
Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze	14 - 116
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Prve banke Crne Gore a.d., Podgorica - osnovana 1901. godine

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih iskaza Prve banke Crne Gore a.d, Podgorica - osnovana 1901. godine, (u daljem tekstu: "Banka"), koji obuhvataju pojedinačni bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine i pojedinačni bilans uspjeha, pojedinačni iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, pojedinačni iskaz o promjenama na kapitalu i pojedinačni iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz pojedinačne finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, osim za efekte pitanja navedenog u odjeljku *Osnova za mišljenje sa rezervom* našeg izvještaja, priloženi pojedinačni finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, nekonsolidovanu finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2021. godine, kao i nekonsolidovane rezultate njenog poslovanja i nekonsolidovane tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnova za mišljenje sa rezervom

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 15.2 uz pojedinačne finansijske iskaze, ukupni bruto krediti i potraživanja od klijenata na dan 31. decembra 2021. godine iznose EUR 193.048 hiljada. Banka je procijenila i obračunala ispravku vrijednosti za stavke bilansne aktive u iznosu od EUR 18.135 hiljada u skladu sa zahtjevima Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 "Finansijski instrumenti". Na dan 31. decembra 2021. godine, po našem mišljenju, zasnovanom na sprovedenim revizorskim procedurama, ispravka vrijednosti za stavke bilansne aktive, kao i rezultat tekuće godine, su potcijenjeni najmanje za iznos od EUR 2.608 hiljada.

Kao što je obelodanjeno u napomeni 15.3 uz pojedinačne finansijske iskaze, Banka je na dan 31. decembra 2021. godine iskazala finansijska potraživanja- potpisani notarski zapisi u iznosu EUR 13.720 hiljada, koja uključuju potraživanja u iznosu od EUR 5.118 hiljada, koja su nastala prodajom stečene imovine u iznosu od EUR 2.166 hiljada, pri čemu je priznat kapitalni dobitak u iznosu od EUR 2.952 hiljada. Na osnovu dostavljene dokumentacije nismo u mogućnosti procijeniti da li postoje potencijalni efekti na pojedinačne finansijske iskaze.

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 001/17), propisima u oblasti revizije važećim u Crnoj Gori i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja *Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih iskaza*. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe ("IESBA Kodeks") i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju pojedinačnih finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Prve banke Crne Gore a.d., Podgorica - osnovana 1901. godine

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na sledeća pitanja:

- (a) Kao što je objelodanjeno u Napomenama 15.2, 15.3 i 21. uz pojedinačne finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2021. godine neto potraživanja po osnovu faktoringa, finansijskih potraživanja - potpisani notarski zapisi i sredstava stečenih po osnovu naplate potraživanja, iznose EUR 10.130 hiljada, EUR 13.720 hiljada, odnosno EUR 29.787 hiljada, respektivno. Nadoknadivost portfolija stečene aktive, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskih potraživanja - potpisani notarski zapisi u budućem periodu će zavisiti od sposobnosti Banke, odnosno faktoring dužnika, da realizuju imovinu u svom portfoliju, kao i sredstva obezbeđenja po osnovu faktoringa u iznosima koji pokrivaju najmanje iznose izloženosti prema ovim dužnicima. Shodno navedenom, može postojati neizvjesnost po pitanju mogućnosti Banke da realizuje stečena sredstva, potraživanja po osnovu notarskih zapisa kao i sredstva obezbeđenja u potrebnim iznosima, kao i po pitanju vremena potrebnog za takvu realizaciju.
- (b) Kao što je objelodanjeno u Napomeni 29. uz pojedinačne finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2021. godine protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane fizičkih i pravnih lica u ukupnom procijenjenom iznosu od EUR 9.370 hiljada, ne uključujući zatezne kamate. U pojedinačnim finansijskim iskazima za 2021. godinu, Banka je na osnovu procjene ishoda sporova advokatske kancelarije i pravne službe izvršila rezervisanje za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova u iznosu od EUR 7 hiljada (Napomena 24), dok za ostale tužbe rukovodstvo Banke smatra da ne bi mogle imati značajne negativne ishode za Banku, odnosno da Banka neće biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po navedenom osnovu u narednim periodima.
- (c) Kao što je objelodanjeno u Napomenama 2.6 i 26. uz pojedinačne finansijske iskaze, Banka je sastavila svoje pojedinačne finansijske iskaze u skladu sa načelom stalnosti poslovanja koje podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti. Banka je za godinu koja se završava 31. decembra 2021. godine iskazala neto gubitak u iznosu od EUR 4.455 hiljada, kumulirani gubitak u iznosu od EUR 28.200 hiljada, dok ukupni kapital Banke na dan 31. decembra 2021. godine iznosi EUR 32.368 hiljada, a koeficijent solventnosti 13,28%. Pored toga, Banka ima visoku koncentraciju depozita. Do kraja 2022. godine dospijeva EUR 9.6 miliona oročenih depozita. Banka nema konkretnu informaciju kakva je namjera deponenata po pitanju ovih depozita, ali ne očekuje odliv kompletnih depozita. Navedene okolnosti, zajedno sa ostalim pitanjima iznijetim u odjeljcima *Mišljenje revizora* i *Skretanje pažnje* našeg izvještaja, mogu ukazivati na postojanje materijalno značajne neizvjesnosti koja može izazvati sumnju u sposobnost Banke da nastavi sa poslovanjem po načelu stalnosti. Rukovodstvo Banke je razmotrilo različita scenarija uticaja korekcija na solventnost, kao i odliva oročenih i avista depozita, i na osnovu istih smatra da bi pokazatelji poslovanja bili u skladu sa zakonom propisanim pokazateljima. Imajući u vidu navedeno, rukovodstvo Banke je pripremio pojedinačne finansijske iskaze po načelu stalnosti poslovanja.

Naše mišljenje nije modifikovano po navedenim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom rasuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji pojedinačnih finansijskih iskaza za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije pojedinačnih finansijskih iskaza u cjelini i formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne izražavamo zasebno mišljenje o ovim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Prve banke Crne Gore a.d., Podgorica - osnovana 1901. godine (Nastavak)

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Primijenjene procedure revizije
1. Adekvatnost obezvrjeđenja plasmana po kreditima i vanbilansnih izloženosti Napomene 3.8.7, 5.1, 7, 15.2, 27. uz pojedinačne finansijske iskaze	

Odmjeravanje troškova umanjenja vrijednosti kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti smatra se ključnim revizijskim pitanjem jer određivanje pretpostavki za očekivane kreditne gubitke zahtijeva značajan nivo profesionalnog rasuđivanja od strane rukovodstva Banke.

Potraživanja po kreditima i plasmanima dužnicima su na dan 31. decembra 2021. godine iznosila EUR 193.048 hiljada (31. decembar 2020. godine: EUR 212.044 hiljade), dok ispravka vrijednosti ovih potraživanja iznosila EUR 18.135 hiljada na dan 31. decembra 2021. godine (31. decembar 2020. godine: EUR 13.826 hiljada). Ova rezervisanja za gubitke predstavljaju najbolju procjenu rukovodstva u pogledu očekivanih gubitaka za kreditni portfolio na datum bilansa stanja.

Ključne oblasti rasuđivanja uključuju tumačenje zahtjeva za obračun obezvrjeđenja u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja 9 "Finansijski instrumenti", što se odražava na model očekivanih kreditnih gubitaka Banke, identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika (za koje se očekivani kreditni gubitak računa tokom cijelog životnog vijeka finansijskog instrumenta), parametre i pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gubitka, kao što je finansijsko stanje druge ugovorne strane i očekivani budući novčani tokovi, kao i procjene i pretpostavke očekivanih ishoda u scenarijima pri obračunu obezvrjeđenja za individualno procijenjene plasmane.

Mogući ishodi zasnivaju se na diskontovanim novčanim tokovima efektivnom kamatnom stopom za individualno procijenjene plasmane. Za procjenu se koriste relevantni podaci, kao što su indikatori obezvrjeđenja, vjerovatnoće ostvarenja relevantnih scenarija za očekivane buduće novčane tokove i projekcije samih novčanih tokova, uključujući i realizaciju sredstava obezbjeđenja.

Rukovodstvo Banke je objelodanilo dodatne informacije u sledećim napomenama uz pojedinačne finansijske iskaze: 3.8.7, 7, 15.2 i 27.

Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja poslovanja bankarskog sektora, ispitali smo troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, i procijenili primijenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizijskog pitanja.

Naše revizorske procedure su obuhvatile sljedeće postupke:

- Procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka (ECL) za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove dužnika;
- Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji uključuju pretpostavke korišćene u modelima očekivanog kreditnog gubitka koji su primijenjeni u rasporedu u nivoe kreditnog kvaliteta. Testiranje pretpostavki koje se primjenjuju da bi se utvrdila dvanaestomjesečna i višegodišnja vjerovatnoća neispunjavanja obaveza (PD i mPD) i utvrđivanje ovih vjerovatnoća, uključujući i provjeru primjene forward looking komponente. Provjera metode primijenjene za dobijanje vjerovatnoće gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja (LGD);
- Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza, na selektovanom uzorku individualno procijenjenih plasmana, koji potvrđuju korišćene pretpostavke za troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, uključujući provjeru primijenjenog CCF, vrednovanje sredstava obezbjeđenja, korišćene hair-cut-ove i očekivane periode naplate i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita;
- Procjena ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke;
- Procjena adekvatnosti određenih odluka rukovodstva Banke u poređenju sa određenim makro prognozama primijenjenim u modelima očekivanog kreditnog gubitka; i
- Procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u pojedinačnim finansijskim iskazima.

Na bazi sprovedenih revizijskih procedura, nismo identifikovali značajne nalaze u odnosu na adekvatnost obezvrjeđenja kreditnih plasmana, kao i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, na dan 31. decembra 2021. godine osim onih objelodanih u odjeljku *Osnova za mišljenje sa rezervom*.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Prve banke Crne Gore a.d., Podgorica - osnovana 1901. godine (Nastavak)

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Primijenjene procedure revizije
2. Vrednovanje stečene aktive Napomene 3.11 i 21. uz pojedinačne finansijske iskaze	
<p>Na dan 31. decembra 2021. godine, bruto vrijednost stečene aktive iznosila je EUR 31.367 hiljada (31. decembar 2020. godine: EUR 42.066 hiljada), dok ispravka vrijednosti stečene aktive iznosila EUR 1.580 hiljada (31. decembar 2020.: EUR 977 hiljada).</p> <p>Banka stečenu aktivu klasifikuje u okviru stavki Ostale aktive kao sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja za plasmane koji su bili obezbijeđeni navedenom imovinom i ista se evidentiraju po nižoj od bruto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja ili tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjenoj za troškove prodaje.</p> <p>Kako bi Banka utvrdila da li je vrijednost po kojoj vrednuje preuzeto sredstvo obezbjeđenja razumna, neophodno je da ovlašćeni procjenitelj uradi ponovnu procjenu fer vrijednosti i da Banka uskladi novoutvrđenu fer vrijednost i obezvrijedi imovinu u svojim poslovnim knjigama, ukoliko je nova fer vrijednost niža od knjigovodstvene vrijednosti.</p> <p>Rukovodstvo je objelodanilo dodatne informacije o stečenoj aktivni u napomenama 3.11 i 21. uz pojedinačne finansijske iskaze.</p>	<p>U cilju procjene adekvatnosti klasifikacije i obezvrjeđenja stečene aktive procijenili smo primijenjenu metodologiju i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizijskog pitanja.</p> <p>Naše revizorske procedure su obuhvatile sljedeće postupke:</p> <ul style="list-style-type: none">• Prikupljanje i detaljno testiranje cjelokupno objelodanjene stečene aktive, kako bismo potvrdili trenutak evidentiranja u pojedinačnim finansijskim iskazima Banke, odnosno provjerili ispunjenost kriterijuma za klasifikaciju imovine u okviru ostale aktive kao sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja, te pravilan tretman imovine koja ne ispunjava te uslove;• Procjenu kriterijuma za određivanje da li je došlo do obezvrjeđenja i da li je postojao zahtjev za izračunavanjem obezvrjeđenja, odnosno usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti sa novoutvrđenom fer vrijednošću i obezvrjeđenje u poslovnim knjigama Banke, ukoliko je nova fer vrijednost manja od knjigovodstvene vrijednosti;• Provjeru tačnosti prikazivanja stečene aktive shodno odredbama Odluke o minimalnim standardima za ulaganje banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva; i• Procjena tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u pojedinačnim finansijskim iskazima; <p>Na bazi sprovedenih revizijskih procedura, nismo identifikovali značajne nalaze u odnosu na adekvatnost vrednovanja stečene aktive na dan 31. decembra 2021. godine.</p>

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Prve banke Crne Gore a.d., Podgorica - osnovana 1901. godine (Nastavak)

Ostala pitanja

Pojedinačni finansijski iskazi Banke za 2020. godinu su bili predmet revizije od strane drugog revizora, koji je u svom Izvještaju od 30. maja 2021. godine izrazio mišljenje sa rezervom po pitanju vrednovanja kredita i potraživanja, uz skretanje pažnje po pitanju nastavka poslovanja Banke u budućem periodu, nadoknadivosti portfolija stečene aktive i faktoringa i potencijalnih gubitaka po osnovu sudskih sporova.

Ostale informacije sadržane u godišnjem Izvještaju menadžmenta Banke

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju godišnji Izvještaj menadžmenta (koji ne uključuje pojedinačne finansijske iskaze i Izvještaj revizora o njima) za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2021. godine. Naše mišljenje o pojedinačnim finansijskim iskazima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uvjeravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom pojedinačnih finansijskih iskaza, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalno značajna nedoslednost između njih i pojedinačnih finansijskih iskaza ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa godišnjim Izvještajem menadžmenta, sprovedi smo postupke u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li je godišnji Izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa važećim odredbama Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016).

Samo na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije pojedinačnih finansijskih iskaza, po našem mišljenju:

- informacije objelodanjene u godišnjem Izvještaju menadžmenta za 2021. godinu, su po svim materijalno značajnim aspektima, usklađene sa pojedinačnim finansijskim iskazima Banke za 2021. godinu; i
- godišnji Izvještaj menadžmenta za 2021. godinu je sastavljen u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahtijeva da tu činjenicu saopštimo u izvještaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izvještaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za pojedinačne finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih pojedinačnih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu pojedinačnih finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju pojedinačnih finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Banke.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Prve banke Crne Gore a.d., Podgorica - osnovana 1901. godine (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da pojedinačni finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz, ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih pojedinačnih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim standardima revizije, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u pojedinačnim finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljammo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.
- Vršimo procjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u našem izvještaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća objelodanjivanja u pojedinačnim finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo ocjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja pojedinačnih finansijskih iskaza, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li su u pojedinačnim finansijskim iskazima prikazane osnovne poslovne promjene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Prve banke Crne Gore a.d., Podgorica - osnovana 1901. godine (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih iskaza (Nastavak)

Mi saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Takođe, mi dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i, gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji pojedinačnih finansijskih iskaza za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopštenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Milovan Popović.

Podgorica, 10. avgust 2022. godine


Milovan Popović
Ovlašćeni revizor



IZJAVA O ODGOVORNOSTI RUKOVODSTVA

Rukovodstvo Banke potvrđuje svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja Prva banka Crne Gore AD, Podgorica – osnovana 1901. godine na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine, kao i pratećih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kako bi se dao istinit i pravilan prikaz sredstava i obaveza Prva banka Crne Gore AD, Podgorica – osnovana 1901. godine na dan 31. decembra 2021. godine, kao i finansijskog rezultata za godinu koja se tada završila.

Rukovodstvo potvrđuje dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, kao i da su računovodstvene procjene izrađene u skladu s načelima opreznosti i dobrog finansijskog upravljanja. Takođe, potvrđuje da su finansijski izvještaji pripremljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

Uprava Banke

Tarik Telačević

Predsjednik Upravnog odbora



Nataša Martinović

Član Upravnog odbora



POJEDINAČNI BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

U hiljadama eura
Za period koji se završava 31. decembra

POZICIJA	Napomene	2021.	2020.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 6a	10.443	11.574
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	3.1, 6a	238	638
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.1, 6b	-3.176	-3.504
NETO PRIHODI OD KAMATA		7.506	8.708
Prihodi od naknada i provizija	3.2, 8a	5.348	5.134
Rashodi naknada i provizija	3.2, 8b	-3.404	-3.368
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA		1.944	1.766
Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		121	122
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja		41	82
Neto gubici/dobici od kursnih razlika		212	232
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	15.3	6.128	384
Ostali prihodi	12	471	621
Troškovi zaposlenih	3.12, 9	-3.585	-3.642
Troškovi amortizacije	3.9, 21, 22	-717	-572
Opšti i administrativni troškovi	10	-4.638	-4.478
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	3.8, 7a	-10.952	-1.084
Troškovi rezervisanja	7b	136	72
Ostali rashodi	11	-573	-655
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA		-3.904	1.557
Porez na dobit	3.6, 13a	-549	-6
NETO PROFIT/GUBITAK		-4.453	1.551

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD. Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 31. marta
2022. godine:

Tarik Telaćević
Predsjednik Upravnog odbora




Nataša Martinović
Član Upravnog odbora



POJEDINAČNI BILANS STANJA
 Na dan 31. decembra 2021. godine

	Napomene	U hiljadama eura	
		Godina koja se završava 31. decembra	
		2021.	2020.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.7, 14	58.585	68.703
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		194.853	208.145
Kredit i potraživanja od banaka	3.8, 15.1	4.079	6.407
Kredit i potraživanja od klijenata	3.8, 15.2	174.913	198.218
Ostala finansijska sredstva	15.3	15.861	3.520
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		14.933	23.519
Hartije od vrijednosti	3.8, 16.1	14.933	23.519
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	3.8, 17	18	17
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	18.	7.904	9.250
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.5, 3.9, 19	1.676	1.752
Nematerijalna sredstva	3.10, 20	343	355
Tekuća poreska sredstva		1	1
Odložena poreska sredstva	13.c	335	191
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja		-	-
Ostala sredstva	3.11, 21	31.848	42.390
UKUPNA SREDSTVA		310.496	354.323
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		261.272	304.116
Depoziti banaka i centralnih banaka		-	-
Depoziti klijenata	22.1	258.473	301.732
Kredit klijenata koji nijesu banke	22.2	2.799	2.384
Rezerve	24	74	211
Ostale obaveze	25	8.860	3.791
Subordinisani dug	23	7.922	7.922
UKUPNE OBAVEZE		278.128	316.041
KAPITAL			
Akcijski kapital	26	55.428	55.428
Akumulirani gubitak		(28.200)	(29.682)
Dobit/gubitak tekuće godine		(4.453)	1.551
Ostale rezerve		9.593	10.985
UKUPAN KAPITAL		32.368	38.283
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		310.496	354.323
VANBILANSNA EVIDENCIJA	27	408.264	432.983

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD. Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 31. marta 2022. godine:

Tarik Telačević
Predsjednik Upravnog odbora




Nataša Martinović
Član Upravnog odbora



POJEDINAČNI ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

	Aksijski kapital	Rezerve	Neraspoređena dobit/(gubitak)	UKUPNO
Stanje, 1. januar 2020. godine	55.428	11.950	-29.799	37.579
Dobit/gubitak tekućeg perioda				
Efekti svođenja na fer vrijednost HOV po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	1.551	1.551
Ostalo	-	-965	-	-965
Stanje, 31. decembar 2020. godine	-	-	118	118
Stanje 1. januar 2021. godine	55.428	10.985	-28.130	38.283
Dobit/gubitak tekućeg perioda	-	-	-4.453	-4.453
Efekti svođenja na fer vrijednost HOV po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-1.392	-	-1.392
Ostalo	-	-	-70	-70
Stanje, 31. decembar 2021. godine	55.428	9.593	-32.653	32.368

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD. Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 31. marta 2022. godine:

Tarik Telačević
Predsjednik Upravnog odbora




Nataša Martinović
Član Upravnog odbora



POJEDINAČNI ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	9.239	11.245
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	-2.951	-3.524
Prilivi po osnovu naknada i provizija	5.348	5.129
Odlivi po osnovu naknada i provizija	-3.404	-3.368
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	-7.858	-7.530
Povećanje kredita i ostale aktive	21.568	16.513
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	-38.882	-39.287
Plaćeni porezi	-110	-528
Ostali (odlivi)/prilivi	137	734
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	-16.913	-20.616
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	-207	-238
Kupovina nematerijalnih ulaganja	-226	-263
Državni zapisi i ostale hartije od vrijednosti	6.429	8.000
Neto (odlivi)/prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	5.996	7.499
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje/(smanjenje) pozajmljenih sredstava	585	-288
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz aktivnosti finansiranja	585	-288
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	212	232
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	-10.120	-13.173
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	68.711	81.884
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	58.591	68.711

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD, Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 31.marta
 2022. godine:

Tarik Telačević
 Predsjednik Upravnog odbora




Nataša Martinović
 Član Upravnog odbora



POJEDINAČNI ISKAZ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra 2021.	2020.
Neto profit	<u>-4.453</u>	<u>1.551</u>
Ukupni ostali rezultat		
Efeki promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-1.530	-965
Porez na prihod po osnovu stavki ukupnog ostalog rezultata	<u>138</u>	<u>-</u>
Ukupan ostali rezultat na tekuću godinu	<u>-1.392</u>	<u>-965</u>
UKUPAN OSTALI REZULTAT	<u><u>-5.845</u></u>	<u><u>586</u></u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD. Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 31.marta 2022. godine:

Tarik Telačević
Predsjednik Upravnog odbora




Nataša Martinović
Član Upravnog odbora



**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Prva banka Crne Gore AD. Podgorica - osnovana 1901. godine (u daljem tekstu "Banka") je osnovana 1901. godine, a 2002. godine je registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici – registarski broj 4-0000732/54.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 02/3-2/2-01.

U skladu sa Zakonom o bankama i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i finansijskim derivatima;
- kastodi poslove;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala (14) i šaltera (17) u Podgorici, Danilovgradu, Nikšiću, Kotoru, Cetinju, Budvi, Tivtu, Baru, Herceg Novom, Ulcinju, Bijelom Polju, Pljevljima, Rožajama i Beranama.

Banka je na dan 31.12.2021. imala 100% vlasništvo u sledećim zavisnim društvima: Mikrofinansijska institucija Montenegro Investment Credit doo Podgorica, First Asset Management doo Podgorica, First Real Estate Management 1 doo Podgorica, First Real Estate Management 2 doo Podgorica.

Na dan 31. decembar 2021. godine Banka je imala 223 zaposlena radnika i 11 radnika koja su angažovani po ugovoru o djelu.

Bankom upravljaju akcionari, Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara i Odbor direktora koji imenuje Skupština akcionara.

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2021. godine:

<u>Funkcija</u>	<u>Ime i prezime</u>
Predsjednik	Mr Milan Perović
član	Mr Nataša Martinović
član	Dr Maja Drakić
član	Zoran Pažin
član	Velizar Čolović

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (Nastavak)

Izvršni direktori Banke na dan 31. decembra 2021. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Ključno područje</u>
G-din Tarik Telačević	Glavni izvršni direktor
G-đa Nataša Martinović	Izvršna direktorica poslovnog područja finansije, Rizici i problematični krediti

Članovi Odbora za reviziju Banke, na dan 31. decembra 2021. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-dja Maja Drakić Grgur	Predsjednica
G-dja Nađa Zidar	Član
G-din Radojica Ilić	Član

Na dan 31. decembra 2021. godine, Službenik zadužen za praćenje usklađenosti poslovanja bila je Vesna Bogdanović.

Na dan 31. decembra 2021. godine, interni revizor je Žana Kasalica.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih iskaza

Banka sastavlja pojedinačne finansijske iskaze (u daljem tekstu: finansijski iskazi) u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Sl. list CG". br. 052/16), Zakonom o bankama ("Sl. list CG". br. 17/08. 44/10. 40/11 i 73/17) i ostalim podzakonskim aktima koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“. br. 15/12. 18/13 i 24/18, 39/18 i 37/19).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke formatu prezentacije finansijskih izvještaja razlikuju od zahtjeva Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenljivih na dan 31. decembra 2021. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i koji moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine. Do datuma sastavljanja finansijskih izvještaja nisu prevedene sve važeće promijene u standardima, ali je Banka shodno odluci Centralne banke Crne Gore primijenila MSFI 9, kao i MSFI 16 (počev od 1. januara 2020. godine).

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih iskaza (Nastavak)

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

2.2. Pravila procjenjivanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni na osnovu načela istorijske vrijednosti, osim za sledeće pozicije, koje se vrednuju po fer vrijednosti:

- finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha
- finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat
- finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

2.3. Funkcionalna i izveštajna valuta

Finansijski iskazi Banke su iskazani u eurima (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda.

Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procjena. Procjene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspjeha za periode u kojima su postale poznate.

U Napomeni 4 su date informacije o oblastima kod kojih je stepen procjene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izvještajima Banke.

2.5. Promjene u računovodstvenim politikama i objavljivanjima

Računovodstvene politike su konzistentno primjenjivane u svim obračunskim periodima prikazanim u ovim finansijskim izvještajima.

2.6. Načelo stalnosti poslovanja

Uzimajući u obzir i okolnosti nastale usled pandemije COVID 19 kao i neizvjesnost oko ekonomskog oporavka, rukovodstvo Banke i dalje procjenjuje sa razumnom sigurnošću da će Banka nastaviti da posluje profitabilno u doglednoj budućnosti.

Od dana usvajanja ovog Izvještaja pa do kraja 2022. godine dospijeva 6 mil eur oročenih depozita državnih kompanija (grupacija Ekektroprivreda CG) i 3.6 miliona oročenih depozita pravnih lica. Ako ovi depoziti ne budu reoročeni već prenijeti na tekuće račune

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.6. Načelo stalnosti poslovanja (nastavak)

kompanija van sistema Banke, i ako osim odliva ovih depozita budu potencijalni odlivi depozita drugih deponenata (oročeni i a vista) od cca dodatnih 15 mil eur, a za koje rukovodstvo Banke sa visokom sigurnošću smatra da neće biti odliveni, jer dugi vremenski period pokazuju visok nivo stabilnosti i postojanosti, zvanični pokazatelj likvidnosti će biti značajno iznad propisanog minimuma i likvidnost Banke ne može biti ugrožena. Banka je napravila scenario odliva 21 mil eur oročenih i a vista depozita, koji pokazuje da bi nakon ovog odliva pokazatelj dnevne likvidnosti iznosio 1,30 a što je iznad propisanog minimuma koji iznosi 0,90.

Banka je u tekućoj godini ostvarila gubitak u poslovanju. Od početka 2022. godine Banka ostvaruje pozitivni rezultat na kraju svakog mjeseca, tako da je sa 30.06.2022. godine ostvarila kumulativni pozitivni rezultat od 437 hilj eur (polugodišnji rezultat). Od 01.01.2022. godine je u primjeni nova zakonska regulativa vezana za kreditne institucije koju je Banka implementirala u svoje poslovanje i po osnovu koje iskazuje parametre, koeficijente, pokazatelje i indikatore poslovanja koji su uskladjeni sa propisanim vrijednostima.

Saglasno tome, finansijski izvještaji Banke sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u budućnosti.

2.7 Usaglašenost potraživanja i obaveza

U skladu sa važećom zakonskom regulativom, Banka je izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa povjericima i dužnicima Banke na dan 31.12.2021. godine

2.8. Uporedni podaci

Uporedni podaci u ovim finansijskim izvještajima predstavljaju podatke iz finansijskih izvještaja Banke za 2020. godinu.

2.9. Konsolidacija

Ovi finansijski iskazi predstavljaju pojedinačne finansijske iskaze Banke. U skladu sa članom 134 Zakona o bankama Crne Gore („Sl.list Crne Gore“ br. 17/08, 44/10, 40/11, 73/17) u konsolidovane finansijske iskaze bankarske grupe ne uključuju se podređeni članovi bankarske grupe čiji je bilans stanja manji od 1% bilansa stanja nadređenog člana grupe. Banka, na dan 31. decembra 2021. godine, pod kontrolom ima jedan podređeni entitet čiji je bilans stanja veći od 1% bilansa stanja Banka tako da sastavlja konsolidovane finansijske iskaze, dok za ostale podređene članove koristi pravo na izuzeće od konsolidacije.

Podređeni članovi bankarske grupe i učešće u aktivni Banke na dan 31. decembar 2021. godine:

Naziv	Učešće u aktivni Banke	% učešća	Osnovna djelatnost
First Assets Management Podgorica	0,76%	100%	Kupovina i prodaja vlastitih nekretnina
Montenegro investments credit DOO Podgorica	2,56%	100%	Ostale usluge kreditiranja
First Real Estate Management -1 Podgorica	0,74%	100%	Kupovina i prodaja vlastitih nekretnina
First Real Estate Management -2 Podgorica	0,75%	100%	Kupovina i prodaja vlastitih nekretnina

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Računovodstvene politike i procjene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procjenama primijenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izvještaja Banke 2020. godinu.

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Od datuma raskida ugovora o kreditu, Banka na potraživanja ne obračunava redovnu, već zakonsku zateznu kamatu. Visinu stope zatezne kamate utvrđuje CBCG u skladu sa Zakonom o visini kamatne stope.

Prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane („POCI“ instrumenti i finansijska sredstva koja su naknadno obezvrijeđena) se obračunavaju primjenom efektivne kamatne stope na neto osnovicu (amortizovanu vrijednost). U slučaju „POCI“ instrumenata koristi se nova efektivna kamatna stopa prilagođena za kreditni rizik („Credit-adjusted effective interest rate“), dok se za finansijska sredstva koja su naknadno obezvrijeđena koristi inicijalna efektivna kamatna stopa utvrđena prilikom inicijalnog priznavanja.

Efekat umanjenja prihoda od kamata na obezvrijeđena finansijska sredstva, jednak je povećanju ispravke vrijednosti za kamatna potraživanja na obezvrijeđena finansijska sredstva, odnosno sredstva svrstana u Stage 3.

Obračun potraživanja za kamate se ne obustavlja i uvećava bruto vrijednost nakon datuma default-a. Istovremeno se i neto vrijednost samog plasmana uvećava za prihode od kamata obračunatih primjenom efektivne kamatne stope na neto osnovicu. Razlika između uvećavanja bruto izloženosti i povećanja neto izloženosti predstavlja povećavane lifetime očekivanih gubitaka tj. ispravke vrijednosti.

Prihodi po osnovu naknada za odobravanje kredita se priznaju u bilansu uspjeha kao kamatni prihodi po principu razgraničenja na period trajanja finansijskog instrumenta.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.2 Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama posredničkih i drugih usluga Banke.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze su uključeni u obračun prihoda i rashoda od kamata uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Prihodi od naknada i provizija se priznaju u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena. Prihodi od naknada i provizija obuhvataju naknade koje Banka obračunava i naplaćuje za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu, poslove garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

Rashodi naknada i provizija uglavnom se odnose na naknade za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu i naknade za ostale usluge, koje se priznaju kao rashod u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena.

3.3. Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja uključuje dobitke umanjene za gubitke po osnovu finansijskih sredstava i finansijskih obaveza namijenjenih trgovanju uključujući i sve realizovane i nerealizovane promjene fer vrijednosti.

3.4. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici od kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze

31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Lizing

3.5.1. Politika u primjeni od 01.01.2020. godine

U skladu sa MSFI 16 Ugovor o lizingu, definiše se kao ugovor kojim se ustupa pravo kontrole nad korišćenjem određene imovine tokom datog perioda u zamjenu za naknadu. Kontrola postoji ukoliko korisnik lizinga ima pravo da ostvaruje sve ekonomske koristi upotrebom identifikovanog sredstva i pravo da upravlja upotrebom tog sredstva.

Banka je MSFI 16 primijenila u skladu sa članom C5 standarda stav b) retroaktivno sa kumulativnim učinkom izvorne primjene standarda priznatim s datumom prve primjene u skladu sa tačkama C7.–C13. Banka nije korigovala uporedne podatke, već priznala kumulativni efekat, na datum prve primjene.

3.5.1.1. Banka kao zakupac

Banka priznaje obavezu po osnovu zakupa i imovinu s pravom korišćenja tokom trajanja zakupa za sve zakupe, uz određene izuzetke - zakupi imovine „male vrijednosti“ i kratkoročni zakupi. Kao kratkoročni zakupi definisani su oni zakupi koji na datum početka zakupa imaju rok od 12 mjeseci ili manje, bez mogućnosti kupovine osnovnog sredstva. Zakupi imovine čija je vrijednost na datum početka zakupa manja ili jednaka EUR 5 hiljada, definišu se kao zakupi „male vrijednosti“, i priznaju se kao trošak zakupa za vrijeme trajanja ugovora o zakupu.

3.5.1.2. Imovina s pravom korišćenja

Na datum početka zakupa, Banka vrši odmjeravanje imovine s pravom korišćenja po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za eventualnu akumuliranu amortizaciju i eventualne akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti i prilagođenoj za svako ponovno vrednovanje obaveza po osnovu zakupa. Nabavna vrijednost imovine s pravom korišćenja obuhvata: iznos incijalno mjerene obaveze po osnovu zakupa, prilagođen za bilo koja plaćanja izvršena na dan ili prije prvog dana trajanja zakupa, umanjen za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom i bilo koje početne direktne troškove koje ima zakupac, i procjenu troškova koji treba da nastanu iz zakupa na kraju roka zakupa. Nakon datuma početka, Banka mjeri imovinu s pravom korišćenja koristeći metod troška i priznaje amortizaciju imovine s pravom korišćenja linearnom metodom tokom perioda zakupa, i (odvojeno) kamatu na obaveze po osnovu zakupa.

Kod amortizacije imovine sa pravom korišćenja primjenjuju se zahtjevi u pogledu amortizacije iz IAS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.

IAS 36 Umanjenje vrijednosti imovine primjenjuje se da bi utvrdili da li je došlo do umanjenja vrijednosti imovine imovine sa pravom korišćenja.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Lizing (Nastavak)

3.5.1. Politika u primjeni od 01.01.2020. godine (Nastavak)

3.5.1.3. Obaveze po osnovu zakupa

Na datum početka ugovora, Banka mjeri obavezu po osnovu zakupa po neto sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nisu plaćene na taj datum. Zakupnine se sastoje od fiksnih plaćanja, varijabilnih plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stopa, iznosa za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancija rezidualne vrijednosti, plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja, ako postoji razumna vjerovatnoća da će se opcija iskoristiti, i isplate koje zahtijeva zakupac za prijevremeni raskid zakupa, ako ugovor o zakupu ostavlja mogućnosti raskida.

Naknadno (nakon datuma početka ugovora o zakupu), Banka mjeri obavezu po osnovu zakupa na način što se vrši:

- povećanje knjigovodstvene vrijednosti, po osnovu promjena kamate na obavezu po osnovu zakupa;
- smanjenje knjigovodstvene vrijednosti po osnovu izvršenih isplata zakupnina; i
- ponovno odmjerenje knjigovodstvene vrijednosti, kako bi se odrazile sve ponovne procjene ili promjene ugovora o zakupu.

3.5.1.4. Banka kao zakupodavac

Svi zakupi gdje se Banka javlja u ulozi zakupodavca su klasifikovani kao operativni zakupi, jer se ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad sredstvima koja su predmet zakupa. Primljena plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se u bilansu uspjeha kao prihod, na proporcionalnoj osnovi, tokom perioda trajanja zakupa. Banka priznaje sve troškove koji se dese u periodu trajanja zakupa kao trošak u bilansu uspjeha. Direktni troškovi nastali pri sklapanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti zakupljenog sredstva i priznaju tokom trajanja zakupa po istoj osnovi kao prihod od zakupa.

3.6. Porezi i doprinosi

3.6.1. Porez na dobit

3.6.1.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG” br. 80/04, 40/08, 86/09, 14/12, 61/13, 055/16 I 146/21). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze

31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.6. Porezi i doprinosi (Nastavak)

3.6.1. Porez na dobit (Nastavak)

3.6.1.2. Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

3.6.2. Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva u blagajni (EUR i devizna), novčana sredstva u trezoru (EUR i devizna), sredstva kod Centralne banke Crne Gore, uključujući i obaveznu rezervu kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospijećem do tri mjeseca.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti u bilansu stanja.

3.8. Finansijski instrumenti

3.8.1. Priznavanje

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se inicijalno priznaju u Bilansu stanja Banke na datum trgovine, odnosno na datum kada Banka postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovoreni uslovi instrumenta. Ovo uključuje "regularan način trgovine" tj. kupovinu ili prodaju finansijskih sredstava za koje se zahtijeva isporuka u određenom vremenu, definisanom regulativno ili na bazi konvencija na relevantom tržištu. Redovan način kupovine ili prodaje finansijskog sredstva se priznaje, odnosno prestaje sa priznavanjem na datum kupovine/prodaje ili na datum izvršenja.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.2. Klasifikacija

Banka klasifikuje svu svoju finansijsku imovinu na osnovu poslovnog modela za upravljanje imovinom i ugovornih odredbi imovine.

Banka finansijska sredstva klasifikuje u sljedeće tri kategorije:

- Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanom trošku (AC),
- Finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali rezultat (FVOCI),
- Finansijska sredstva koja se obavezno vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVTPL)

Finansijske obaveze, osim obaveza po kreditima i finansijskih garancija, mjere se po amortizovanom trošku ili po FVPL kada se drže radi trgovanja i derivativnih instrumenata ili se primjenjuje određivanje fer vrijednost.

3.8.3. Finansijska imovina i obaveze

3.8.3.1. *Plasmani banaka, krediti i avansi dati kupcima, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku*

Banka je u skladu sa MSFI 9 finansijska sredstva koja kao cilj držanja imaju prikupljanje novčanih tokova, koji ispunjavaju SPPI kriterijume, klasifikovala kao sredstva koja se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti. U ovu kategoriju uključena su sledeća finansijska sredstva:

- Kreditni i potraživanja od banaka (uključujući sredstva kod banaka, kamate i naknade);
- Kreditni i potraživanja od klijenata (uključujući kamate i naknade, potraživanja po osnovu lizinga, forfetinga i faktoringa);
- Izdane garancije;
- Date kreditne obligacije (odobreni a neiskorišćeni krediti);
- Avali i akcepti mjenica;
- Ostala jemstva;
- Izloženosti kod finansijskih institucija i centralne banke;
- Hartije od vrijednosti sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospjećem za koje Banka ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do dospjeća.

Dobit ili gubitak od finansijske imovine mjeren po amortizacionom trošku priznaje se u bilansu uspjeha Banke kada se finansijska imovina prestaje priznavati, kada se reklasifikuje u skladu sa MSFI 9, kroz proces amortizacije ili kako bi se priznao dobit ili gubitak od umanjenja.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.3. Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)

3.8.3.2. Procjena poslovnog modela

Banka određuje svoj poslovni model na nivou koji najbolje odražava kako ona upravlja grupama finansijskih sredstava kako bi dostigla svoj poslovni cilj.

Poslovni model banke se ne ocjenjuje na osnovu svakog pojedinačnog instrumenta, već na višem nivou grupisanih portfolia i zasniva se na posmatranim faktorima kao što su:

Kako su učinak rada poslovnog modela i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela ocjenjeni i kako se izvještavaju ključnom osoblju rukovodstva

Rizici koji utiču na učinkovitost rada poslovnog modela (kao i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela) i naročito kako se upravlja tim rizicima

Kako se određuju naknade prema rukovodiocima (na primjer, da li je naknada zasnovana na fer vrijednosti sredstva kojim se upravlja ili na osnovu prikupljenih ugovorenih novčanih tokova)

Očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje su takođe važni aspekti procjene Banke.

Procjena poslovnog modela je zasnovana na razumnim očekivanim scenarijima bez uzimanja "najgoreg slučaja" ili "stresnog slučaja" u obzir. Ukoliko su novčani tokovi nakon inicijalnog priznavanja realizovani na drugačiji način od prvobitnih očekivanja Banke. Banka ne mijenja klasifikaciju preostalih finansijskih sredstava koja se nalaze u poslovnom modelu, ali uzima u obzir ove informacije kada procjenjuje novonastala ili tek kupljena finansijska sredstva.

3.8.3.3. SPPI test

Drugi korak u procesu klasifikovanja je da banka procjenjuje ugovorne uslove finansiranja za identifikaciju da li ispunjavaju SPPI test.

'Glavnica' u svrhu ovog testa definiše se kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja i može se mijenjati tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva (na primjer, ako postoje otplate glavnice ili amortizacija premije/diskonta).

Najznačajniji elementi kamate u okviru aranžmana za kreditiranje su obično uzimanje u obzir vremenske vrijednosti novca i kreditnog rizika. Da bi se izvršila SPPI ocjena Banka primjenjuje procjenu i razmatra relevantne faktore kao što je period za koji kamatna stopa određena i valuta u kojoj je denominirana finansijska imovina.

Nasuprot tome, ugovorni uslovi koji uvode minimiziranu izloženost rizicima ili nestalnost u ugovorenim novčanim tokovima koji nisu povezani sa osnovnim aranžmanom za kreditiranje ne dovode do ugovorenih novčanih tokova koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neizmireni iznos. U takvim slučajevima finansijsko sredstvo se mora mjeriti po FVPL.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.3. Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)

3.8.3.4. Finansijski instrumenti koji se vrednuju po FVOCI

Banka je u skladu sa MSFI 9 finansijska sredstva koja kao cilj držanja imaju prikupljanje novčanih tokova koji ispunjavaju SPPI kriterijume i prodaju klasifikovala kao sredstva koja se odmjeravaju kroz ostali ukupni rezultat. U ovu kategoriju uključena su sledeća finansijska sredstva:

Hartije od vrijednosti koje se drže u cilju prikupljanja ugovorenih novčanih tokova koji nastaju na osnovu ugovorenih uslova na određeni datum i predstavljaju plaćanje glavnice i kamate na glavicu, a koje mogu biti prodane usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmjena u kamatnim stopama ili cijeni kapitala

Hartije od vrijednosti koje se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili usled promjene cijena na tržištu HOV.

Nerealizovana dobit ili gubitak od ove kategorije finansijske imovine priznaje se kroz ostali ukupni rezultat, osim za dobitke i gubitke od umanjenja vrijednosti, sve dok se finansijsko sredstvo ne prestane priznavati ili nije predmet reklasifikacije.

Kada se finansijsko sredstvo prestane priznavati ukupna dobit ili gubitak prethodno priznat u drugoj sveobuhvatnoj dobiti se iz kapitala reklasifikuje u dobit ili gubitak.

Banka ne priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od finansijskih instrumenata kapitala koji se mjere kroz ostali ukupni rezultat.

Banka priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od dužničkih finansijskih instrumenata koji se mjere kroz ostali ukupni rezultat.

Rezervacija za umanjenje vrijednosti knjiži se na teret bilansa uspjeha, a priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Banka mjeri rezervacije za umanjenje vrijednosti za finansijski instrument u iznosu koji je jednak trajanju očekivanih kreditnih gubitaka ako se kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno povećao od početnog priznavanja.

Ako se na izvještajni datum kreditni rizik na finansijski instrument nije značajno povećao od početnog priznavanja, Banka priznaje gubitak za taj finansijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubicima.

Obračunata Kamata na finansijski instrument priznaje se u bilansu uspjeha.

Ovi instrumenti u velikoj mjeri obuhvataju imovinu koja je ranije bila klasifikovana kao finansijska ulaganja raspoloživa za prodaju po MRS 39.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.3. Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)

3.8.3.5. Finansijska imovina i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Ova kategorija uključuje dvije podkategorije finansijskih sredstava: ona koja se drže radi trgovanja i ona koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja ako su prvenstveno pribavljena radi prodaje u kratkom roku radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promjena cijena istih.

Navedena sredstva se evidentiraju po fer vrijednosti u bilansu stanja.

Svi realizovani ili nerealizovani dobici i gubici po osnovu promjena tržišne vrijednosti ove kategorije finansijskih sredstava, odnosno svođenja na fer vrijednost priznaju se u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

3.8.3.6 Finansijske garancije, akreditivi i neiskorištene obaveze po kreditima

Banka izdaje finansijske garancije, akreditive i kreditne obaveze.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izvještajima (u okviru rezervisanja) po fer vrijednosti, pri čemu je primljena premija. Poslije inicijalnog priznavanja, obaveza Banke po svakoj garanciji se mjeri kao veće od početnog priznatog iznosa umanjenog za kumulativnu amortizaciju priznate u bilansu uspjeha i - prema MRS 39 - najbolja procjena troškova potrebnih za izmirenje bilo koje finansijske obaveze koji proizilaze iz garancije ili - prema MSFI 9 - ECL rezervisanje. Primljena premija se priznaje u bilansu uspjeha u Neto prihodima od provizija i naknada ravnomjerno tokom životnog vijeka garancije.

Neiskorištene obaveze po kreditima i akreditivima su obaveze po kojima je tokom trajanja obaveze Banka dužna da klijentu obezbijedi kredit sa unaprijed određenim uslovima. Slično ugovorima finansijske garancije u skladu sa MRS 39 rezervisanja se kreiraju ako je u pitanju onerous contracts, ali od 1. januara 2018. godine ovi ugovori su u okviru zahtjeva ECL-a.

3.8.4. Reklasifikacija finansijske imovine i obaveza

Banka ne reklasifikuje svoja finansijska sredstva nakon njihovog inicijalnog priznanja, osim u izuzetnim okolnostima kada Banka stiče, otuđuje ili prekida poslovnu liniju. Finansijske obaveze se nikada se ne reklasifikuju.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.5. Prestanak priznavanja finansijske imovine i obaveza

Finansijsko sredstvo prestaje da se priznaje ukoliko je došlo do isteka ugovornih prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili je Banka prenijela ugovorno pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je zadržala ugovorno pravo da prima gotovinske prilive po osnovu sredstva (originalnog sredstva), ali je u tom slučaju preuzela i ugovornu obavezu da izvrši isplatu primljenogotovine po osnovu tog sredstva jednom ili više krajnjih primalaca i to: u punom iznosu, bez materijalno značajnog odlaganja isplate krajnjem primaocu, pri čemu je ugovorom o prenosu Banci zabranjeno da prodaje ili zalaže originalno sredstvo, osim kao obezbjeđenje krajnjim primaocima za obavezu da im plaća tokove gotovine i Banka je ili u značajnoj mjeri izvršila prenos svih rizika i koristi od vlasništva nad sredstvom ili nije ni prenijela ni zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je isteklo važenje obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promijenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni. Takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.8.6. Modifikacija finansijskih sredstava

U nekim okolnostima ponovo ugovaranje ili modifikacija ugovornih tokova gotovine finansijskog sredstva mogu da dovedu do prestanka priznavanja postojećeg finansijskog sredstva u skladu sa ovim standardom. Kada modifikacija finansijskog sredstva rezultira u prestanku priznavanja postojećeg finansijskog sredstva i naknadnog priznavanja modifikovanog finansijskog sredstva modifikovano sredstvo se smatra "novim" finansijskim sredstvom za svrhe ovog standarda.

U ovakvim situacijama Banka vrši kvantitativnu i kvalitativnu procjenu i ocjenjuje da li postoji značajna razlika između novčanih tokova originalnog finansijskog sredstva i novčanih tokova modifikovanog ili zamijenjenog finansijskog sredstva. Ukoliko postoji značajna razlika u novčanim tokovima, ugovorna prava od originalnog finansijskog sredstva se smatraju isteklim i treba priznati novo sredstvo izdato pod novim uslovima. Shodno tome, datum modifikacije će se tretirati kao datum početnog priznavanja tog finansijskog sredstva prilikom primjene zahtjeva za umanjeње vrijednosti na modifikovano finansijsko sredstvo.

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu, vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI” tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja. Oni u momentu inicijalnog priznavanja neće imati obezvređenje ali je potrebno uključiti očekivane kreditne gubitke tokom vijeka trajanja u obračun efektivne kamatne stope. Samim tim, Banka uključuje inicijalne očekivane kreditne gubitke u procjenu novčanih tokova, prilikom obračuna kreditno-prilagođene efektivne kamatne stope finansijskog sredstva za koje se smatra da su obezvrijeđena u momentu inicijalnog priznavanja.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.7. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Banka na mjesečnoj osnovi vrši klasifikaciju stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku i obračunava rezervacije za procijenjene gubitke primjenjujući procenete definisane Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“ br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18, 42/19). Krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene.

kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podkategorijama B1 i B2 u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate.

kategorija C (substandardna aktiva) – sa podkategorijama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu.

kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja malo vjerovatna i

kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Iznos rezervacija za procijenjene gubitke za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A je obračunat primjenom procenta od 0,5% i primjenjuje se od 01. jula 2019.godine u skladu sa članom 8 Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“ br. 86/18). Procijenjeni iznos rezervacija za procijenjene gubitke je obračunat primjenom procenata od 2% i 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% i 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

Obračun ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9 se primjenjuje na sve vrste finansijskih instrumenata koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti, ili fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat. Sami finansijski instrumenti definisani su u MRS 32, koji ih definiše kao ugovore na osnovu koga nastaje finansijsko sredstvo jednog entiteta i finansijska obaveza ili instrument kapitala drugog entiteta.

Samim tim, finansijska sredstva za potrebe zahtjeva koji se odnose na obračun ispravke vrijednosti su:

gotovina i

ugovorno pravo koje podrazumijeva - primanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva od drugog entiteta ili razmjene finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza s drugim entitetom pod uslovima koji su potencijalno povoljni.

Dodatno, u djelokrugu standarda u pogledu zahtjeva za obračunom kreditnih gubitaka su i finansijske garancije, odnosno ugovori koji po definiciji od izdavaoca zahtijevaju specifična plaćanja kojima se nadoknađuje gubitak držaoca nastao usled neizvršenja plaćanja određenog dužnika koje je dospjelo u skladu sa originalnim ili modifikovanim uslovima dužničkog instrumenta.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.7. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)

Model očekivanih kreditnih gubitaka, koji se odnosi na finansijska sredstva vrednovana po amortizovanoj vrijednosti zahtjeva računovodstveno obuhvatanje očekivanih kreditnih gubitaka i promjene u navedenim očekivanim kreditnim gubicima na svaki datum izveštavanja (kvartalno) na način da odrazi promjene u kreditnom riziku od početnog priznavanja. Drugim riječima, više nije neophodno da se kreditni događaj desi da bi se priznao kreditni gubitak - obezvređenje.

U slučaju da su ispunjeni kriterijumi, odnosno da je identifikovano značajno povećanje rizika, očekivani gubici za period od 12 mjeseci zamjenjuju se očekivanim gubicima do dospjeća sredstva, odnosno za cio period trajanja instrumenta.

Banka obračunava na svaki datum izveštavanja ispravku vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom životnog vijeka, ako je kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno porastao od početnog priznavanja ili postoji identifikovan objektivni dokaz obezvređenja (finansijska sredstva u Nivou 2 i 3), odnosno po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomesečnim kreditnim gubicima za sve finansijske instrumente kod kojih kreditni rizik nije značajno porastao od početnog priznavanja (finansijska sredstva u Nivou 1).

Za potrebe obračuna ispravke vrijednosti očekivani dvanaestomjesečni kreditni gubici su dio očekivanih kreditnih gubitaka tokom roka trajanja i predstavljaju manjkove gotovine tokom roka trajanja koji će rezultirati ako se dogodi neizvršenje u roku od 12 mjeseci nakon datuma izveštavanja (ili kraći period, ako je očekivani rok trajanja finansijskog instrumenta kraći od 12 mjeseci), ponderisani vjerovatnoćom nastanka takvog neizvršenja.

U svakom izveštajnom periodu, odnosno u momentu procjene očekivanih kreditnih gubitaka za potrebe obračuna ispravke vrijednosti, Banka procjenjuje za sve finansijske instrumente pojedinačno (na nivou pojedinačne partije) da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Kao kriterijume za značajno uvećanje kreditnog rizika Banka definiše materijalno značajno kašnjenje duže od 30 dana, gdje se kao materijalno značajno kašnjenje za pravna lica smatra iznos dospjelih obaveza od EUR 500, a za fizička lica iznos dospjelih obaveza od EUR 100, izmjenu uslova otplate zbog nemogućnosti dužnika da otplati dug prema prvobitno dogovorenim uslovima, kontinuiranu blokadu računa pravnog lica od strane povjerilaca duža od 30 dana u kvartalu za koji se sprovodi obračun ispravke vrijednosti i smrt klijenta (kod fizičkih lica).

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.7. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)

Banka može svrstati finansijsko sredstvo u Nivo 2 i na osnovu sljedećih informacija:

- značajna promjena eksternog kreditnog rejtinga finansijskog instrumenta (značajno povećanje kreditnog rizika za segment izloženosti prema državama i finansijskim institucijama je utvrđen kao pad od 2 rejting kategorije, posmatrano u odnosu na rejting skale renomiranih eksternih rejting agencija (Moody's, Fitch, S&P));
- nepovoljne promjene poslovanja, finansijskih ili ekonomskih uslova, koje bi očekivano mogle uzrokovati znatne promjene sposobnosti dužnika za pokriće njegovih dugovanja, kao što je povećanje nelikvidnosti u privredi ili povećanje stope nezaposlenosti;
- značajna promjena poslovnih rezultata dužnika, (primjeri uključuju pad prihoda ili marži, povećanje operativnih rizika, nedostatak radnog kapitala, smanjenje kvaliteta imovine, pogoršan pokazatelj likvidnosti, upravljačke probleme ili promjene opsega poslovanja ili organizacione strukture na primjer prestanak segmenta poslovanja), koja uzrokuje značajnu promjenu sposobnosti dužnika za pokriće njegovih dugovanja;
- značajno povećanje kreditnog rizika ostalih finansijskih instrumenata istog dužnika;
- značajna nepovoljna promjena u regulatornom, privrednom ili tehnološkom okruženju dužnika, koja uzrokuje znatnu promjenu sposobnosti dužnika za pokriće njegovih dugovanja, kao što je pad potražnje za proizvodima koje dužnik prodaje usled tehnoloških promjena;
- značajne promjene vrijednosti kolaterala koje, uvažavajući prirodu poslovanja dužnika, utiču na vjerovatnoću neispunjavanja obaveza;
- informacije o povećanom riziku iz baze korespondencije koje nagovještavaju da će klijent imati probleme u poslovanju,
- druga vrsta informacija koje tokom monitoringa uoči kreditni referent u vezi sa negativnim promjenama u poslovanju klijenta, u odnosu na okolnosti koje su postojale prilikom odobravanja plasmana.

Default, odnosno status neizmirenja obaveza je definisan na način da je konzistentan sa drugim internim procedurama za upravljanje kreditnim rizikom i uključuje sljedeće indikatore: materijalno značajno kašnjenje duže od 90 dana, gdje se kao materijalno značajno kašnjenje za pravna lica smatra iznos dospjelih obaveza od EUR 500, a za fizička lica iznos dospjelih obaveza od EUR 100, brisanje dužnika iz registra privrednih subjekata, stečaj ili likvidaciji iz registra privrednih subjekata i druge informacije koje ukazuju na probleme u poslovanju ili mogu uticati na nemogućnost servisiranja duga.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.7. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)

Banka može izuzetno uzeti u obzir materijalno značajna kašnjenja koja prelaze 30 dana (prethodno definisana) kao neznatno povećanje kreditnog rizika ako:

a. kašnjenje u otplati pojedinačnog duga proizilazi iz tehničkih situacija i to:

Banka je utvrdila da je status neispunjavanja obaveza rezultat greške u podacima ili u sistemu, što uključuje greške ručnog unosa u standardizovanim postupcima, a isključuje pogrešne odluke o kreditima,

Banka je utvrdila da je status neispunjavanja obaveza posljedica neizvršenja, neuspjelog ili zakašnjelog izvršenja platne transakcije koju je pokrenuo dužnik ili postoji dokaz da je plaćanje bilo neuspješno zbog greške u sistemu plaćanja,

kada zbog neadekvatnih i nepotpunih informacija vezanih za transakciju postoji vremenski razmak između trenutka kad je Banka primila plaćanje i trenutka kad je to plaćanje alocirano na odgovarajući račun pa je stoga plaćanje izvršeno prije isteka roka od 30 dana, ali zabilježeno je na računu klijenta nakon isteka roka od 30 dana kašnjenja, i

na osnovu drugih dostupnih informacija se utvrđuje da kašnjenje više od 30 dana u otplati pojedinačnog duga nije nastalo kao rezultat značajnog povećanja kreditnog rizika (na primjer zbog nepredviđenih okolnosti koje su van kontrole dužnika).

Generalni pristup Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka za cio period trajanja finansijskog instrumenta se može prikazati sledećom formulom:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

- ECL - Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)
- EAD - Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)
- MPD - Marginal Probability of default (marginalna vjerovatnoća default-a)
- LGD - Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)
- DF - EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

Na ovaj način obračunati očekivani kreditni gubici za cio period trajanja finansijskog instrumenta predstavljaju gubitke koje Banka priznaje za potrebe obračuna ispravke vrijednosti u Nivou 2, dok najviše jednogodišnja porcija ovako obračunatih kreditnih gubitaka predstavlja očekivani kreditni gubitak koji se priznaje za finansijske instrumente u nivou 1.

EAD, odnosno izloženost u slučaju statusa default-a predstavlja procjenu knjigovodstvene vrijednosti u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova kao i moguća dodatna povlačenja iz odobrenih linija prije momentu default-a.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.7. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)

Banka u razvoju PD parametara koji se koriste za potrebe obračuna ispravke vrijednosti u skladu sa ovom Metodologijom radi usaglašenosti sa zahtjevima MSFI 9 primjenjuje sledeća prilagođavanja:

Prilagođavanje u vremenu („Point-in-time“);

Uzimanje u obzir budućih informacija o makroekonomskim uslovima (forward-looking)

Pristup Banke za izradu višegodišnjih PD-eva su generalno zasnovani na pristupu zasnovanom na tranzicionim matricama i uvažavaju potrebna prilagođavanja u vremenu („Point in time“) i uzimanje u obzir budućih informacija o makroekonomskim uslovima (forward-looking), kako bi se obezbijedila usklađenost sa zahtjevima MSFI 9.

Generalni metodološki pristup sastoji se iz sljedećih koraka:

- A. Procjena istorijskih stopa default-a (DR),
- B. Procjena 12-mjesečnog portfolio PD zasnovanog na tranzicionim matricama,
- C. Razvoj regresionog modela koji odražava uticaj kretanja makroekonomskih varijabli na kretanje default rate-ova,
- D. Procjena stope defaulta za naredne periode na osnovu pouzdanog makroekonomskog modela,
- E. Obračun PIT („Point-in-time“) PD-eva i prilagođavanje TTC migracione matrice u PIT

Parametar Loss given default, odnosno LGD predstavlja procjenu gubitka kod pojedinačnog finansijskog instrumenta, pod pretpostavkom dešavanja default-a odnosno statusa neizmirenja obaveza.

U svojoj procjeni kreditnih gubitaka odmjerenih u skladu sa Metodologijom i MSFI 9, Banka želi da odrazi mogućnost naplate novčanih tokova kako iz redovnih novčanih tokova, ali i kolateralna i drugih sredstava obezbjeđenja, koji su direktno povezani sa finansijskim instrumentom.

U tom smislu, Banka primjenjuje generalno koncept odvojenog LGDsecured i LGDunsecured u zavisnosti od stepena obezbjeđenosti pojedinačnog plasmana.

3.9. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom godišnjih stopa sa ciljem da se poslovni prostor i ostala fiksna aktiva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze

31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.9. Nekretnine, postrojenja i oprema (Nastavak)**

Procijenjeni korisni vijek trajanja nekretnina i opreme u tekućem i prethodnom obračunskom periodu je sljedeći:

Građevinski objekti	2,00%
Računari i prateća oprema	33,33%
Kancelarijski namještaj	15,00%16,66%
Motorna vozila	15,00%
Bankomati	12,50%
Ostala oprema	15,00%

Ulaganja u sredstva po osnovu tekućeg održavanja priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala. Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme u odnosu na prethodnu godinu.

3.10. Nematerijalna sredstva

Stečene licence iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti eventualne troškove obezvređenja. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode po stopi od 33,33%, 50%, 100%, kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Troškovi računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 3 godine. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 33,33% kako bi se troškovi softvera raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

3.11. Stečena aktiva

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG“, br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13, 16/15 i 82/17) ukupna ulaganja banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od iznosa osnovnog kapitala banke. Izuzetno, banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa osnovnog kapitala, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi iznos osnovnog kapitala banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju osnovnog kapitala banke;

nakon umanjenja osnovnog kapitala banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1).nivo sopstvenih sredstava i koeficijent solventosti banke prelaze zakonom propisani minimum.

Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

0% ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;

30% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;

50% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;

75% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.11. Stečena aktiva (Nastavak)

Rukovodstvo Banke nije evidentiralo efekte po osnovu izvršene procjene vrijednosti stečene aktive. Obzirom da je procijenjena vrijednost svih stavki stečene aktive veća od prikazane vrijednosti u finansijskim izvještajima Banke i shodno tome Rukovodstvo Banke smatra da ukupna vrijednost stečene aktive sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine nije precijenjena.

3.12. Beneficije zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca, u iznosima koji se obračunavaju primjenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih, i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U finansijskim iskazima Banke na dan 31. decembra 2021. godine, izvršeno je rezervisanje obračunato od strane nezavisnog ovlašćenog aktuara. Pomenute obaveze se vrednuju po sadašnjoj vrijednosti budućih odliva gotovine, uzimajući u obzir buduće povećanje zarada koje se raspodjeljuje na minuli i budući radni staž u skladu sa planom nadoknada. Svi aktuarski dobitci i gubici koji proističu iz promjena pretpostavki i iskustvenih korekcija priznaju se odmah u bilansu uspjeha.

Obračun rezervisanja za otpremnine su u skladu sa ekonomskim načelima i pravilima aktuarske struke, međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS 19) i drugim važećim propisima.

Rizik smrtnosti ugrađen je u tehničke osnove koje su sačinjene na osnovu mortalitetnih tablica (izravnatih vjerovatnoća doživljenja i smrtnosti) na osnovu popisa stanovništva 1980-1982. godine i one su sada u opštoj primjeni u Crnoj Gori u poslovima osiguranja života, penzijskog osiguranja i sl.

Aktuarske pretpostavke sastoje se od:

1. Granice za odlazak u starosnu penziju - Član 17. 197đ i 198a Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
2. Tablice smrtnosti Crna Gora, 2012. godina
3. Iznos otpremnine pri odlasku u penziju u momentu rezervisanja
4. Diskontna godišnja stopa 2.5% kao adekvatna stopa u skladu sa MRS 19, što predstavlja dugoročnu stopu prinosa na visokokvalitetne dužničke hartije od vrijednosti - obveznice Crne Gore
5. Rast zarada
6. Godišnja fluktuacija zaposlenih - 6%
7. Način priznavanja aktuarskih dobitaka/gubitaka - U cjelini u periodu u kome nastaju
8. Poreski aspekt Rezervacija za otpremnine pri odlasku u penziju iznad zakonskog maksimuma od EUR 1.000 - obuhvata 9% poreza

Ocjena sadašnje vrijednosti otpremnine radi se individualnom ocjenom za svakog zaposlenog radnika uvažavajući kriterijume u navedenim aktuarskim pretpostavkama.

Vrijednost očekivanih budućih isplata za otpremnine pri odlasku u penziju urađena je u skladu sa ekonomskim načelima i pravilima aktuarske struke.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.13. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji Međunarodnog računovodstvenog standarda 24 – “Objelodanjivanje povezanih strana” povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima;
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nijesu ni povezano lice niti zajedničko ulaganje investitora;
- fizička lica koja direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE

Rukovodstvo vrši procjene i donosi pretpostavke koje utiču na vrijednost sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini. Računovodstvene procjene i pretpostavke se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Rukovodstvo vrši procjene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procjene će po definiciji, rijetko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procjene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine su prikazane u daljem tekstu.

4.1. Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine

Mjerenje umanjenja vrijednosti u skladu sa MSFI 9 i MRS 39 za sve kategorije finansijske imovine zahtijeva procjenu iznosa i vrijeme budućih novčanih tokova i vrijednosti kolaterala prilikom utvrđivanja gubitaka od umanjenja vrijednosti i procjene značajnog povećanja kreditnog rizika. Ove procjene su podstaknute brojnim faktorima, te promjenama koje mogu rezultirati različitim nivoima rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Obračun ECLa Banke predstavlja izlazne podatke kompleksnih modela sa nizom pretpostavki u vezi sa izborom varijabli i njihovim međuzavisnostima.

Elementi ECL modela koji se razmatraju računovodstvene procjene uključuju:

- Klasifikacija finansijskih sredstava: procjena poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i procjena da li ugovoreni uslovi finansijskih sredstava zadovoljavaju SPPI test;
- Definisanje kriterijuma Banke za procjenu da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika finansijskog sredstva u odnosu na inicijalno priznavanje;
- Definisanje kriterijuma Banke da li je došlo do statusa defaulta tj. statusa neizmirenja obaveza
- Definisanje metodologije za uključivanje prospektivnih informacija za obračun ECL i izbor i odobrenje modela koji se koriste za obračun EC;
- Razvoj ECL modela, uključujući različite formule i izbor ulaznih podataka

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (Nastavak)

4.2. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva, odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata i zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

4.3. Potencijalne obaveze

Rezervisanje se razlikuje od ostalih obaveza, obzirom da kod rezervisanja postoji neizvjesnost u pogledu vremena dospijea i iznosa budućih izdataka vezanih za izmirenje. Dalje, generalno sva rezervisanja su potencijalna, jer su neizvjesna po vremenu dospijea i iznosu. Međutim, u skladu sa MRS 37–Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, termin potencijalne obaveze i sredstva se koristi za obaveze i sredstva koja nisu priznata, jer će njihovo postojanje biti potvrđeno nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Banke. Dalje, izraz potencijalne obaveze se koristi za obaveze koje ne ispunjavaju kriterijume za priznavanje.

U skladu sa MRS 37, definisane su sljedeće razlike između rezervisanja i potencijalnih obaveza:

Rezervisanja se priznaju kao obaveza uz pretpostavku da može da se napravi pouzdana procjena, obzirom da predstavljaju sadašnje obaveze i vjerovatno je da će se zahtijevati odliv resursa koji uključuju ekonomske koristi u cilju izmirenja tih obaveza.

Potencijalne obaveze se ne priznaju kao obaveze jer su ili:

moгуće obaveze obzirom da treba da bude potvrđeno da li Banka ima sadašnju obavezu koja može imati za posledicu odliv resursa koji uključuju ekonomske koristi ili

sadašnje obaveze koje ne ispunjavaju kriterijume za priznavanje jer ili nije vjerovatno da će zahtijevati odliv resursa koji uključuje ekonomske koristi u cilju izmirenja obaveza ili se ne može napraviti dovoljno pouzdana procjena iznosa obaveza.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (Nastavak)

4.4. Korisni vijek trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja.

Zbog značaja stalnih sredstava u ukupnoj aktivi Banke, uticaj svake promjene u navedenim pretpostavkama može imati materijalno značajan uticaj na finansijski položaj Banke, kao i na rezultate njenog poslovanja.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvata definisanu strategiju za upravljanje rizicima, usvojene politike i procedure za upravljanje rizicima, definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredviđene situacije, stresno testiranje. Banka je u svom poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- ✓ kreditni rizik;
- ✓ rizik likvidnosti;
- ✓ operativni rizik;
- ✓ tržišni rizik

Strategija upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena. Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama. Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Odbor direktora. Banka takođe primjenjuje međunarodno priznate standarde, prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi i analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima. Banka testira osjetljivost Banke na pojedinačnoj i na zbirnoj osnovi korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenarijom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

5.1. Kreditni rizik

U skladu sa internom definicijom, formulisanom u Metodologiji procesa identifikovanja i ocjena značaja (materijalnosti) rizika Banke i katalogu rizika Banke, kreditni rizik (rizik neispunjenja obaveza), koji je uključen u Stub 1, predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nemogućnosti klijenta da ispunjava obaveze prema Banci po osnovu odobrenih kredita ili drugih oblika plasmana ili potencijalnih potraživanja (vanbilansne pozicije). Nemogućnost ispunjavanja obaveza uključuje kašnjenje u plaćanju, restrukturiranje plasmana ili bankrot/stečaj klijenta. Kreditni rizik zapravo predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbjeđenja potraživanja Banke.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Banka je izložena kreditnom riziku po svim stavkama bilansne aktive po osnovu kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika i vanbilansnim stavkama koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke kao što su:

- Krediti i potraživanja od banaka (uključujući sredstva kod banaka, kamate i naknade);
- Krediti i potraživanja od klijenata (uključujući kamate i naknade, potraživanja po osnovu lizinga, forfeitinga i faktoringa);
- Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (dužničke i vlasničke hartije od vrijednosti koje se ne uključuju u trgovačku knjigu ili su uključene u trgovačku knjigu ali za njih banka ne izračunava potreban kapital za tržišne rizike u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banaka);
- hartije od vrijednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti i hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat;
- Učešća u kapitalu drugih pravnih lica, izuzimajući učešća u kapitalu koja u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banaka predstavljaju odbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke;
- Izdate garancije;
- Date kreditne obligacije (odobreni a neiskorišćeni krediti);
- Avali i akcepti mjenica;
- Ostala jemstva;
- Nepokrivena kreditna pisma (akreditivi).

Elementi sistema upravljanja kreditnim rizikom u Banci

Ključni elementi implementiranog sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke su:

- a) Donošenje adekvatnih odluka o preuzimanju kreditnog rizika na bazi detaljne analize, koja se sprovodi u skladu sa Metodologijom Banke za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica i interno definisanih rejtinga Banke
- b) Diversifikacija i limitiranje kreditnog rizika
- c) Regularno mjerenje, praćenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku

Donošenje adekvatnih odluka o preuzimanju kreditnog rizika na bazi detaljne analize, koja se sprovodi u skladu sa Metodologijom Banke za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica i interno definisanih rejtinga Banke.

U skladu sa interno razvijenim Metodologijama za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica, Banka potencijalnim klijentima dodjeljuje interni rejting i ocjenjuje kreditnu sposobnost, a na bazi prethodno izvršene detaljne analize finansijskog položaja dužnika, ostvarenih rezultata i pokazatelja poslovanja u tekućem i prethodnom periodu, kreditne istorije klijenta, tržišnog položaja klijenta, adekvatnosti kolateralom i njegove utrživosti kao pokrivenost plasmana kolateralom i procjene stabilnosti i adekvatnosti izvora za vraćanje plasmana. Izvršena ocjena kreditne sposobnosti kao i usklađenost zahtjeva za odobrenje plasmana sa Strategijom i politikama Banke, predstavljaju osnov za donošenje/prijedlog odluke o odobrenju ili odbijanju zahtjeva klijenta. U postupku odobravanja kredita Banka prvenstveno uzima u obzir hipoteke na stambenim odnosno poslovnim nepokretnostima adekvatne vrijednosti. Dalje, na bazi generalne prakse kreditno rizični plasmani se prioritarno odobravaju: malim i srednjim privrednim društvima koji pretežan dio poslovanja obavljaju preko Banke, preduzetnicima i drugim licima koja samostalno obavljaju privrednu djelatnost pretežno u okviru sistema Banke, pravnim licima koja su visoko profitabilna, imaju brz obrt kapitala i kraće rokove povraćaja sredstava, klijentima koji imaju kontinuirano pozitivno i održivo poslovanje, javnom sektoru i rezidentnim fizičkim licima, koja ostvaruju primanja preko Banke.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Diversifikacija i limitiranje kreditnog rizika

U cilju diversifikacije kreditne aktivnosti, Banka uspostavlja različite limite na nivou klijenata, grupa (povezanih) klijenata, za pojedine industrije (djelatnosti), geografske regije i specifične proizvode Banke.

Regularno mjerenje, praćenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku

Praćenje, mjerenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku se vrši na nivou pojedinačnih izloženosti i čitavog portfolia od strane različitih organizacionih djelova Banke.

Banka na mjesečnoj i kvartalnoj osnovi, a po potrebi i češće, vrši ocjenu rizika i analizu kreditnog rizika o čemu izvještava ALCO i Odbor direktora Banke minimum na mjesečnom nivou. Analiza i kontrola izloženosti Banke kreditnom riziku vrši se na bazi praćenja ključnih informacija koje kao minimum podrazumijevaju:

- ✓ strukturu ukupne izloženosti Banke na stavke aktive i vanbilansa;
- ✓ koncentraciju izloženosti;
- ✓ praćenje limita u poslovanju u dijelu kreditnog rizika;
- ✓ strukturu kredita po ročnosti i djelatnosti;
- ✓ analizu klijenata čiji su KRP svrstani u lošu aktivu;
- ✓ pregled najvećih dužnika po stavkama aktive i vanbilansa;
- ✓ izloženosti prema akcionarima i licima povezanim sa Bankom;
- ✓ velike izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- ✓ pregled novoodobrenih i restrukturiranih kredita;
- ✓ raspored bilansnih i vanbilansnih stavki i rezervacija po kategorijama rizika;
- ✓ naplatu kredita u periodu.

Banka na mjesečnoj osnovi vrši klasifikaciju stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku i obračunava rezervacije za procijenjene gubitke primjenjujući procenete definisane Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“ br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18, 42/19).

Banka minimalno tromjesečno vrednuje stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke primjenjujući model očekivanog kreditnog gubitka.

Banka je identifikovala parametre čija identifikacija odražava povećanje rizika neizvršenja obaveza (default-a). Identifikacija jednog ili više od navedenih indikatora može ukazivati da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika:

- Materijalno značajno kašnjenje duže od 30 dana, gde se kao materijalno značajno kašnjenje za pravna lica smatra iznos dospjelih obaveza od 500 EUR a za fizička lica iznos dospjelih obaveza od 100 EUR,
- Izmjena uslova otplate zbog nemogućnosti dužnika da otplati dug prema prvobitno dogovorenim uslovima,
- Smrt klijenta,
- Kontinuirana blokada računa pravnog lica od strane povjerilaca duža od 30 dana u kvartalu za koji se sprovodi obračun ispravke vrijednosti.

Banka može svrstati finansijsko sredstvo u Nivo 2 i na osnovu sljedećih informacija:

- značajna promjena eksternog kreditnog rejtinga finansijskog instrumenta (značajno povećanje kreditnog rizika za segment izloženosti prema državama i finansijskim institucijama je utvrđen kao pad od 2 rejting kategorije,

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

posmatrano u odnosu na rejting skale renomiranih rejting agencija (Moody's, Fitch, S&P)

- nepovoljne promjene poslovanja, finansijskih ili ekonomskih uslova, koje bi ocekivano mogle uzrokovati znatne promjene sposobnosti duznika za pokricie njegovih dugovanja, kao što je povecanje nelikvidnosti u privredi ili povecanje stope nezaposlenosti;
- značajna promjena poslovnih rezultata duznika, (primjeri uključuju pad prihoda ili marži, povecanje operativnih rizika, nedostatak radnog kapitala, smanjenje kvaliteta imovine, pogoršan pokazatelj likvidnosti, upravljačke probleme ili promjene opsega poslovanja ili organizacione strukture na primjer prestanak segmenta poslovanja), koja uzrokuje značajnu promjenu sposobnosti duznika za pokricie njegovih dugovanja;
- značajno povecanje kreditnog rizika ostalih finansijskih instrumenata istog duznika;
- značajna nepovoljna promjena u regulatornom, privrednom ili tehnološkom okruženju duznika, koja uzrokuje znatnu promjenu sposobnosti duznika za pokricie njegovih dugovanja, kao što je pad potražnje za proizvodima koje dužnik prodaje usled tehnoloških promjena;
- značajne promjene vrijednosti kolaterala koje, uvažavajući prirodu poslovanja duznika, utiču na vjerovatnoću neispunjavanja obaveza;
- informacije o povečanom riziku iz baze korespondencije koje nagovještavaju da će klijent imati probleme u poslovanju,
- druga vrsta informacija koje tokom monitoringa uoči kreditni referent u vezi sa negativnim promjenama u poslovanju klijenta, u odnosu na okolnosti koje su postojale prilikom odobravanja plasmana.

Banka će pretpostaviti da nije došlo do značajnog povecanja kreditnog rizika finansijskog instrumenta nakon početnog priznavanja ako je na datum izvještavanja određen nizak kreditni rizik finansijskog instrumenta (MSFI 9 član 5.5.10 i B5.5.22-B5.5.24).

U skladu sa prethodnim stavom, Banka je definisala slijedeće kriterijume za svrstavanje finansijskog instrumenta u instrument sa niskim kreditnim rizikom:

- rejting duznika utvrđen od strane priznatih eksternih institucija odgovara stepenu kreditnog kvaliteta 1 (član 18 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka);
- izloženost prema Vladi Crne Gore;
- izloženost prema opštinama koje ispunjavaju sledeće kriterijume:
- visok stepen ostvarenja prihoda i realizacija budžeta, minimalno 80%;
- uredna kreditna istorija u servisiranju obaveza, odnosno ne postoji kašnjenje duže od 30 dana;
- urednost u plaćanju poreza i doprinosa.
- Izloženost prema kreditnim institucijama u zemlji koje nemaju eksterni rejting a koja kumulativno ispunjava sledeće kriterijume:
 - a) uredna kreditna istorija u servisiranju obaveza, odnosno plaćanje obaveza o roku dospijeća;
 - b) ključni pokazatelji poslovanja su na adekvatnom nivou utvrđeno i od strane eksternih revizora.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Banka je identifikovala listu indikatora koje prati radi identifikacije statusa default-a:

- Materijalno značajno kašnjenje duže od 90 dana;
- Brisanje dužnika iz registra privrednih subjekata;
- Oznaka u stečaju ili likvidaciji iz registra privrednih subjekata; i
- Finansijska reorganizacija dužnika.

Pored navedenih Banka prati i druge informacije koju mogu uticati na nemogućnost servisiranja duga, kao što su:

- Učestalo opominjanje klijenta o izmirenju obaveza, otežani pregovori, nagoveštaj klijenta da ima ili će imati probleme u poslovanju;
- Druga vrsta informacija koje tokom monitoring uoči kreditni referent u vezi sa negativnim promjenama u poslovanju klijenta, u odnosu na okolnosti koje su postojale prilikom odobravanja plasmana; i
- Sve meke informacije sa tržišta o klijentu.

Banka izloženosti dijeli na segmente:

- ✓ Fizička lica (u okviru fizičkih lica na homogene podgrupe proizvoda);
- ✓ Pravna lica;
- ✓ Finansijske institucije; i
- ✓ Izloženosti prema državama i ostalim državnim institucijama.

Banka obračunava ispravku vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom životnog vijeka, ako je kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno porastao od početnog priznavanja ili postoji identifikovan objektivan dokaz obezvredjenja (finansijska sredstva u Nivou 2 i 3), odnosno po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomesečnim kreditnim gubicima za sve finansijske instrumente kod kojih kreditni rizik nije značajno porastao od početnog priznavanja (finansijska sredstva u Nivou 1).

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.1. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	31.12.2021.		U hiljadama EUR 31.12.2020.	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	58.591	58.584	68.711	68.703
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	215.480	194.853	224.462	208.145
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	4.080	4.079	6.409	6.407
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>	193.048	174.913	212.044	198.218
<i>Hartije od vrijednosti</i>	0	0	0	0
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	18.352	15.861	6.010	3.520
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	14.933	14.933	23.519	23.519
<i>Hartije od vrijednosti</i>	14.933	14.933	23.519	23.519
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	18	18	17	17
<i>Hartije od vrijednosti</i>	18	18	17	17
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7.904	7.904	9.250	9.250
Ostala sredstva na koja se izdvajaju rezervacije (dio iz pozicije Ostala sredstva u BS)	185	185	183	183
Ukupno aktiva	297.110	276.477	326.143	309.817
II. Vanbilansne stavke				
Plative garancije	16.874	16.874	18.154	18.154
Činidbene garancije	28.732	28.732	29.554	29.554
Preuzete neopozive obaveze	8.821	8.821	14.397	14.397
Akreditivi	-	-	-	-
Ukupno vanbilans	54.427	54.427	62.105	62.105
Ukupno (I+II)	351.537	330.904	388.247	371.921

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

U hiljadama EUR

31.12.2021.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	43.794	2.804	8.631	55.229	(209)	(53)	(3.524)	(3.786)	51.443
Stambeni	9.834	487	2.482	12.803	(8)	(3)	(766)	(777)	12.026
Penzionerski krediti	11.304	109	113	11.526	(21)	(2)	(68)	(91)	11.435
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	1.240	35	3.210	4.485	(5)	(2)	(2.564)	(2.571)	1.914
Ukupno stanovništvo	66.172	3.435	14.436	84.043	(243)	(60)	(6.922)	(7.225)	76.818
Kreditni privredi	52.330	14.260	19.413	86.003	(173)	(91)	(5.978)	(6.242)	79.761
Kreditni Vladi i opštinama	2.314	-	-	2.314	(22)	-	-	(22)	2.292
Kreditni finansijskim institucijama	5.693	-	-	5.693	(4)	-	-	(4)	5.689
Faktoring i forfeting	578	-	14.188	14.766	-	-	(4.636)	(4.636)	10.130
Ukupno privreda	60.915	14.260	33.601	108.776	(199)	(91)	(10.614)	(10.904)	97.872
Vremenska razgraničenja	229	-	-	229	(6)	-	-	(6)	223
Ukupno	127.316	17.695	48.037	193.048	(448)	(151)	(17.536)	(18.135)	174.913
Potraživanja od banaka	4.080	-	-	4.080	(1)	-	-	(1)	4.079

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

31.12.2020.									U hiljadama EUR	
	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto	
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	46.788	2.943	8.042	57.773	(220)	(75)	(3.448)	(3.743)	54.030	
Stambeni	11.698	426	2.485	14.609	(12)	(8)	(722)	(742)	13.867	
Penzionerski krediti	12.130	93	142	12.365	(22)	(3)	(86)	(111)	12.254	
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	1.410	22	3.013	4.445	(6)	(1)	(2.410)	(2.417)	2.028	
Ukupno stanovništvo	72.026	3.484	13.682	89.192	(260)	(87)	(6.666)	(7.013)	82.179	
Kreditni privredi	65.512	5.952	22.766	94.230	(207)	(63)	(6.424)	(6.694)	87.536	
Kreditni Vladi i opštinama	6.102	-	-	6.102	(30)	-	-	(30)	6.072	
Kreditni finansijskim institucijama	5.969	-	-	5.969	(4)	-	-	(4)	5.965	
Faktoring i forfeting	588	15.717	-	16.305	(0)	(79)	-	(79)	16.226	
Ukupno privreda	78.171	21.669	22.766	122.606	(241)	(142)	(6.424)	(6.807)	115.799	
Vremenska razgraničenja	245	-	-	245	(6)	-	-	(6)	239	
Ukupno	150.442	25.153	36.448	212.043	(507)	(229)	(13.090)	(13.826)	198.218	
Potraživanja od banaka	6.409	-	-	6.409	(2)	-	-	(2)	6.407	

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

U narednoj tabeli date su promjene ispravki vrijednosti potraživanja u bilansu stanja:

	<u>31.12.2020.</u>	<u>Povećanje ispravke vrijednosti</u>	<u>Ukidanje ispravke vrijednosti</u>	<u>Druge promjene</u>	U hiljadama EUR <u>31.12.2021.</u>
Stanovništvo	7.013	212	-	-	7.225
Privredni klijenti	6.807	4.097	-	-	10.904
Vremenska razgraničenja	6	-	-	-	6
Ukupno	13.826	4.309	-	-	18.135
Potraživanja od banaka	2	-	(1)	-	1

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje:

Neobezvrijeđena potraživanja u bruto iznosu po danima docnje - neproblematična potraživanja

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 1						U hiljadama EUR
	31.12.2021.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	38.149	5.645	-	-	-	43.794
Stambeni	8.627	1.207	-	-	-	9.834
Penzionerski krediti	9.876	1.428	-	-	-	11.304
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	773	272	4	3	188	1.240
Ukupno stanovništvo	57.425	8.552	4	3	188	66.172
Kreditni privredi	36.882	15.343	73	18	14	52.330
Kreditni Vladi i opštinama	750	1.564	-	-	-	2.314
Kreditni finansijskim institucijama	5.693	-	-	-	-	5.693
Faktoring i forfeting	578	-	-	-	-	578
Privredni klijenti	43.903	16.907	73	18	14	60.915
Ukupno	101.328	25.459	77	21	202	127.087
od čega: restrukturirana	179	214	-	-	-	393
Vremenska razgraničenja	229	-	-	-	-	229
Potraživanja od banaka	4.080	-	-	-	-	4.080

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje (Nastavak):

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA – STAGE 1						U hiljadama EUR
31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	39.357	7.422	9	-	-	46.788
Stambeni	9.902	1.792	4	-	-	11.698
Penzionerski krediti	9.356	2.762	6	-	6	12.130
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	875	362	2	3	168	1.410
Ukupno stanovništvo	59.490	12.338	21	3	174	72.026
Kreditni privredi	28.502	36.780	182	28	20	65.512
Kreditni Vladi i opštinama	4.303	1.799	-	-	-	6.102
Kreditni finansijskim institucijama	5.969	-	-	-	-	5.969
Faktoring i forfeting	588	-	-	-	-	588
Privredni klijenti	39.362	38.579	182	28	20	78.171
Ukupno	98.852	50.917	203	31	194	150.197
od čega: restrukturirana	226	-	-	-	-	226
Vremenska razgraničenja	245	-	-	-	-	245
Potraživanja od banaka	6.409	-	-	-	-	6.409

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje (Nastavak):

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 2						U hiljadama EUR
31.12.2021.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	1.394	957	289	164	-	2.804
Stambeni	248	35	150	54	-	487
Penzionerski krediti	76	20	5	8	-	109
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	4	5	19	7	-	35
Ukupno stanovništvo	1.722	1.017	463	233	-	3.435
Kreditni privredi	6.360	4.360	3.153	383	4	14.260
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	6.360	4.360	3.153	383	4	14.260
Ukupno	8.082	5.377	3.616	616	4	17.695
od čega: restrukturirana	3.397	2.074	121	55	-	5.647
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje (Nastavak):

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 2						U hiljadama EUR
31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	1.585	636	378	344	-	2.943
Stambeni	210	3	144	69	-	426
Penzionerski krediti	46	15	18	14	-	93
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	2	3	11	6	-	22
Ukupno stanovništvo	1.843	657	551	433	-	3.484
Kreditni privredi	3.102	1.783	815	243	9	5.952
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Factoring i forfeiting	15.717	-	-	-	-	15.717
Privredni klijenti	18.819	1.783	815	243	9	21.669
Ukupno	20.662	2.440	1.366	676	9	25.153
od čega: restrukturirana	20.291	2.231	294	139	-	22.955
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje (Nastavak):

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3						U hiljadama EUR
31.12.2021.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	-	-	-	-	8.631	8.631
Stambeni	-	-	-	-	2.482	2.482
Penzionerski krediti	-	-	-	-	113	113
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	3.210	3.210
Ukupno stanovništvo	-	-	-	-	14.436	14.436
Kreditni privredi	3.609	182	2.020	676	12.926	19.413
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	14.188	-	-	-	14.188
Privredni klijenti	3.609	14.370	2.020	676	12.926	33.601
Ukupno	3.609	14.370	2.020	676	27.362	48.037
od čega: restrukturirana	3.542	14.188	2.020	-	12.833	32.584
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje (Nastavak):

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3						U hiljadama EUR
31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	-	-	-	-	8.042	8.042
Stambeni	-	-	-	-	2.485	2.485
Penzionerski krediti	-	-	-	-	142	142
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	3.013	3.013
Ukupno stanovništvo	-	-	-	-	13.682	13.682
Kreditni privredi	2.713	-	2.065	-	17.988	22.766
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	2.713	-	2.065	-	17.988	22.766
Ukupno	2.713	-	2.065	-	31.670	36.448
od čega: restrukturirana	2.680	-	2.065	-	14.397	19.142
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje (Nastavak):

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

							U hiljadama eura
31.12.2021.	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	S3 potraživanja	Restruktuirana S3 potraživanja	Ispravka vrijednosti S3	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za S3
Stanovništvo	84.043	7.225	14.436	5.256	(6.922)	17,18%	19.251
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	55.229	3.786	8.631	5.170	(3.524)	15,63%	11.873
Stambeni	12.803	777	2.482	83	(766)	19,39%	3.882
Penzionerski krediti	11.526	91	113	3	(68)	0,98%	260
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	4.485	2.571	3.210	-	(2.564)	71,57%	3.236
Privredni klijenti	108.776	10.904	33.601	27.328	(10.614)	30,89%	63.282
Vađenje rude i kamena	3.325	51	95	95	(47)	2,87%	6.663
Prerađivačka industrija	7.137	909	2.931	2.188	(878)	41,06%	6.280
Građevinarstvo	18.684	161	1.791	1.413	(105)	9,59%	9.227
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	22.516	2.595	5.929	3.763	(2.501)	26,33%	11.431
Usluge pružanja smještaja i ishrane	5.618	638	3.638	3.290	(625)	64,76%	9.480
Poslovanje nekretninama	5.184	346	671	521	(340)	12,94%	786
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	2.314	22	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	43.998	6.182	18.546	16.058	(6.118)	42,15%	19.415
Ukupno	192.819	18.129	48.037	32.584	(17.536)	24,91%	82.533
Vremenska razgraničenja	229	6	-	-	-	0,00%	-
Potraživanja od banaka	4.080	-	-	-	-	0,00%	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje (Nastavak):

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

							U hiljadama eura
31.12.2020.	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	S3 potraživanja	Restruktuirana S3 potraživanja	Ispravka vrijednosti S3	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbeđenja za S3
Stanovništvo	89.192	7.013	13.682	4.617	(6.666)	15,34%	19.150
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	57.773	3.743	8.042	4.486	(3.448)	13,92%	11.477
Stambeni	14.609	742	2.485	131	(722)	17,01%	4.392
Penzionerski krediti	12.365	111	142	-	(86)	1,15%	268
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	4.445	2.417	3.013	-	(2.410)	67,78%	3.013
Privredni klijenti	122.606	6.807	22.766	14.525	(6.424)	18,57%	55.765
Vađenje rude i kamena	1.826	4	95	95	-	5,23%	3.309
Prerađivačka industrija	7.086	838	2.734	1.988	(809)	38,58%	11.579
Građevinarstvo	16.869	2.369	5.035	4.287	(2.327)	29,85%	12.157
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	26.580	1.906	7.083	4.882	(1.814)	26,65%	13.709
Usluge pružanja smještaja i ishrane	6.054	160	3.259	141	(141)	53,83%	7.878
Poslovanje nekretninama	5.262	318	502	496	(313)	9,53%	594
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	6.202	31	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	52.727	1.181	4.058	2.636	(1.020)	7,70%	6.539
Ukupno	211.798	13.820	36.448	19.142	(13.090)	17,21%	74.915
Vremenska razgraničenja	245	6	-	-	-	0,00%	-
Potraživanja od banaka	6.409	2	-	-	-	0,00%	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje (Nastavak):

PROMJENE S3 POTRAŽIVANJA

U hiljadama eura

	Bruto	Novi S3	Smanjenje	Uticaj	Druge	Bruto	Neto
	31.12.2020.	kljenti	S3 kljienata	kursa	promjene	31.12.2021.	31.12.2021.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	8.042	963	(629)	-	255	8.631	5.107
Stambeni	2.485	77	(120)	-	40	2.482	1.716
Penzionerski krediti	142	8	(31)	-	(6)	113	45
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	3.013	87	(71)	-	181	3.210	646
Stanovništvo	13.682	1.135	(851)	-	470	14.436	7.514
Kreditni privredi	22.766	2.549	(5.633)	-	(269)	19.413	13.435
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-
Factoring i forfeting	-	14.188	-	-	-	14.188	9.552
Privredni kljenti	22.766	16.737	(5.633)	-	(269)	33.601	22.987
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	36.448	17.872	(6.484)	-	201	48.037	30.501
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

a) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, statusu obezvređenja i broju dana docnje (Nastavak):

PROMJENE S3 POTRAŽIVANJA

U hiljadama eura

	Bruto 31.12.2019.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Uticaj kursu	Druge promjene	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	7.822	358	(334)	-	196	8.042	4.594
Stambeni	3.037	61	(543)	-	(70)	2.485	1.763
Penzionerski krediti	184	10	(44)	-	(8)	142	56
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	3.005	62	(184)	-	130	3.013	603
Stanovništvo	14.048	491	(1.105)	-	248	13.682	7.016
Kreditni privredi	25.530	3.864	(5.775)	-	(853)	22.766	16.342
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	25.530	3.864	(5.775)	-	(853)	22.766	16.342
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	39.578	4.355	(6.880)	-	(605)	36.448	23.358
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

b) Restrukturirani krediti i plasmani

Restrukturiranje se vrši samo u slučajevima problematičnih plasmana. Pod problematičnim plasmanima se smatraju oni plasmani kod kojih:

- za pravna lica - ako je dužnik u finansijskim teškoćama i ako je poslovna aktivnost koju obavlja održiva, pri čemu se pod finansijskim teškoćama smatra nemogućnost izmirenja dugova koji su dospjeli za naplatu ili izvjesnost da dugovi koji dospijevaju u budućnosti neće moći biti plaćeni u ugovorenim rokovima dospijeća ukoliko se ne izvrši restrukturiranje;
- za fizička lica – ako su prepoznati poremećaji i problemi u kreditnoj sposobnosti klijenta.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

b) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)

RESTRUKTURIRANA POTRAŽIVANJA

	Restrukturirana potraživanja- Bruto izloženost	S1 restruktuirana potraživanja	S2 restruktuirana potraživanja	S3 restruktuirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S1 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S2 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S3 restruktuiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	U hiljadama eura Iznos sredstava obezbjeđenja za restruktuirana potraživanja
31.12.2021.										
Stanovništvo	7.640	142	2.242	5.256	(2.089)	(1)	(26)	(2.062)	9,09%	16.689
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	7.297	125	2.002	5.170	(2.040)	(1)	(24)	(2.015)	13,21%	15.680
Stambeni	270	-	187	83	(47)	-	(2)	(45)	2,11%	851
Penzionerski krediti	73	17	53	3	(2)	-	-	(2)	0,63%	158
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	30.983	251	3.404	27.328	(9.102)	(1)	(22)	(9.079)	28,48%	58.632
Vađenje rude i kamena	95	-	-	95	(47)	-	-	(47)	2,87%	6.663
Prerađivačka industrija	2.373	-	185	2.188	(749)	-	(3)	(746)	33,24%	4.679
Građevinarstvo	3.908	7	2.489	1.413	(26)	-	(2)	(24)	20,91%	14.770
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	4.111	16	332	3.763	(2.015)	-	(16)	(1.999)	18,26%	6.379
Usluge pružanja smještaja i ishrane	3.301	-	10	3.290	(550)	-	-	(550)	58,75%	8.089
Poslovanje nekretninama	521	-	-	521	(339)	-	-	(339)	10,05%	294
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	16.675	228	389	16.058	(5.376)	-	(2)	(5.374)	37,90%	17.758
Ukupno	38.623	393	5.646	32.584	(11.191)	(1)	(49)	(11.141)	20,03%	75.321
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

b) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)

RESTRUKTURIRANA POTRAŽIVANJA

	Restrukturirana potraživanja-Bruto izloženost	S 1 restruktuirana potraživanja	S2 restruktuirana potraživanja	S3 restruktuirana potraživanja	Ispravka vrednosti restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S1 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S2 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S3 restruktuiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	U hiljadama eura Iznos sredstava obezbjeđenja za restruktuirana potraživanja
31.12.2020.										
Stanovništvo	7.390	166	2.607	4.617	(2.011)	-	(25)	(1.986)	8,29%	17.599
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	7.002	166	2.350	4.486	(1.964)	-	(24)	(1.940)	12,12%	16.315
Stambeni	358	-	227	131	(46)	-	-	(46)	2,45%	1.218
Penzionerski krediti	30	-	30	-	(1)	-	(1)	-	0,24%	66
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	34.933	60	20.348	14.525	(5.102)	-	(106)	(4.996)	28,49%	63.744
Vađenje rude i kamena	95	-	-	95	-	-	-	-	5,23%	3.309
Prerađivačka industrija	2.425	31	405	1.988	(645)	-	(5)	(640)	34,22%	11.068
Građevinarstvo	7.209	-	2.922	4.287	(2.178)	-	(1)	(2.177)	42,74%	16.153
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	5.290	14	393	4.882	(1.170)	-	(16)	(1.154)	19,90%	10.121
Usluge pružanja smještaja i ishrane	435	-	294	141	(70)	-	(1)	(69)	7,19%	1.137
Poslovanje nekretninama	652	-	156	496	(315)	-	(2)	(313)	12,38%	666
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	18.827	15	16.177	2.635	(724)	-	(81)	(643)	35,71%	21.290
Ukupno	42.323	226	22.955	19.142	(7.114)	-	(132)	(6.982)	19,98%	81.343
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

b) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)

U narednim tabelama su date promjene restrukturiranih potraživanja:

PROMENE RESTUKTURIRANIH S1
POTRAŽIVANJA

U hiljadama eura

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 1.1.2021.	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	166	125	(7)	(159)	125	124
Stambeni	-	-	-	-	-	-
Penzionerski krediti	-	17	-	-	17	17
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	166	142	(7)	(159)	142	141
Kreditni privredi	60	251	(46)	(14)	251	250
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	60	251	(46)	(14)	251	250
Ukupno	226	393	(53)	(173)	393	391
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

b) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)

PROMENE RESTUKTURIRANIH S2
POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 1.1.2021.	Nova restrukturirana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Druge promjene	U hiljadama eura	
					Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	2.350	360	(64)	(644)	2.002	1.978
Stambeni	227	-	(15)	(26)	186	186
Penzionerski krediti	30	30	-	(7)	53	52
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	2.607	390	(79)	(677)	2.241	2.216
Kreditni privredi	4.631	235	(335)	(1.126)	3.405	3.382
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	15.717	-	(1.528)	(14.188)	-	-
Privredni klijenti	20.348	235	(1.863)	(15.314)	3.405	3.382
Ukupno	22.955	625	(1.942)	(15.992)	5.646	5.598
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

b) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)

PROMENE RESTUKTUIRANIH S3
POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 1.1.2021.	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Druge promjene	U hiljadama eura	
					Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	4.486	5	(98)	777	5.170	3.155
Stambeni	131	-	(52)	4	83	39
Penzionerski krediti	-	-	-	3	3	1
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	4.617	5	(150)	784	5.256	3.195
Kreditni privredi	14.525	2.965	(5.105)	755	13.140	8.696
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	14.188	14.188	9.553
Privredni klijenti	14.525	2.965	(5.105)	14.943	27.328	18.249
Ukupno	19.142	2.970	(5.255)	15.727	32.584	21.444
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

b) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)

PROMJENE RESTUKTURIRANIH S1
POTRAŽIVANJA

U hiljadama eura

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 1.1.2020.	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	108	166	-	(108)	166	166
Stambeni	-	-	-	-	-	-
Penzionerski krediti	5	-	-	(5)	-	-
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	113	166	-	(113)	166	166
Kreditni privredi	-	60	-	-	60	60
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	-	60	-	-	60	60
Ukupno	113	226	-	(113)	226	226
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

b) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S2
POTRAŽIVANJA

U hiljadama eura

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 1.1.2020.	Nova restrukturirana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	2.636	670	(958)	2	2.350	2.326
Stambeni	563	-	(343)	7	227	227
Penzionerski krediti	53	2	(27)	2	30	29
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	3.252	672	(1.328)	11	2.607	2.582
Kreditni privredi	3.280	1.228	(226)	349	4.631	4.603
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Factoring i forfeting	15.717	-	-	-	15.717	15.638
Privredni klijenti	18.997	1.228	(226)	349	20.348	20.241
Ukupno	22.249	1.900	(1.554)	360	22.955	22.823
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

b) Restrukturirani krediti i plasmani (Nastavak)

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S3
POTRAŽIVANJA

U hiljadama eura

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 1.1.2020.	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Druge promjene	U hiljadama eura	
					Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	4.398	-	(82)	170	4.486	2.546
Stambeni	351	-	(180)	(40)	131	85
Penzionerski krediti	-	-	-	-	-	-
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	4.749	-	(262)	130	4.617	2.631
Kreditni privredi	18.389	-	(3.225)	(639)	14.525	9.528
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	18.389	-	(3.225)	639	14.525	9.528
Ukupno	23.138	-	(3.487)	509	19.142	12.159
Vremenska razgraničenja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

c) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku u bruto iznosu je prikazana u sljedećoj tabeli:

31.12.2021.	Potraživanja od S1 i S2 klijenata						Potraživanja od S3 klijenta						U hiljadama eura
	Crna Gora	Evropska Unija	Srbija	Ruska Federacija	Ostalo	Ukupno	Crna Gora	Evropska Unija	Srbija	Ruska Federacija	Ostalo	Ukupno	
Stanovništvo	68.842	110	561	3	91	69.607	13.946	72	25	258	135	14.436	
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	45.906	96	545	-	51	46.598	8.629	-	2	-	-	8.631	
Stambeni	10.295	7	-	-	19	10.321	2.226	-	-	256	-	2.482	
Penzionerski krediti	11.408	-	5	-	-	11.413	113	-	-	-	-	113	
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	1.233	7	11	3	21	1.275	2.978	72	23	2	135	3.210	
Privredni klijenti	75.118	-	57	-	-	75.155	19.413	14.188	-	-	-	33.601	
Vađenje rude i kamena	3.230	-	-	-	-	3.230	95	-	-	-	-	95	
Prerađivačka industrija	4.207	-	-	-	-	4.207	2.931	-	-	-	-	2.931	
Građevinarstvo	16.893	-	-	-	-	16.893	1.791	-	-	-	-	1.791	
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	16.587	-	-	-	-	16.587	5.929	-	-	-	-	5.929	
Usluge pružanja smještaja i ishrane	1.980	-	-	-	-	1.980	3.638	-	-	-	-	3.638	
Poslovanje nekretninama	4.513	-	-	-	-	4.513	671	-	-	-	-	671	
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	2.314	-	-	-	-	2.314	-	-	-	-	-	-	
Ostalo	25.394	-	57	-	-	25.452	4.358	14.188	-	-	-	18.546	
Ukupno	143.960	110	618	3	91	144.782	33.359	14.260	25	258	135	48.037	
Vremenska razgraničenja	229	-	-	-	-	229	-	-	-	-	-	-	
Potraživanja od banaka	99	3.979	2	-	-	4.080	-	-	-	-	-	-	

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

c) Geografska koncentracija (Nastavak)

31.12.2020.	Potraživanja od S1 i S2 klijenata						Potraživanja od S3 klijenta						U hiljadama eura
	Crna Gora	Evropska	Srbija	Ruska	Ostalo	Ukupno	Crna Gora	Evropska	Srbija	Ruska	Ostalo	Ukupno	
		Unija		Federacija				Unija		Federacija			
Stanovništvo	74.934	20	485	2	69	75.510	13.235	60	20	245	122	13.682	
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	49.201	-	476	-	54	49.731	8.042	-	-	-	-	8.042	
Stambeni	12.111	13	-	-	-	12.124	2.241	-	244	-	-	2.485	
Penzionerski krediti	12.223	-	-	-	-	12.223	142	-	-	-	-	142	
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	1.399	7	9	2	15	1.432	2.810	60	20	1	122	3.013	
Privredni klijenti	84.054	15.718	68	-	-	99.840	22.450	314	1	-	1	22.766	
Vađenje rude i kamena	1.730	-	-	-	-	1.730	95	-	-	-	-	95	
Prerađivačka industrija	4.352	-	-	-	-	4.352	2.734	-	-	-	-	2.734	
Građevinarstvo	11.834	-	-	-	-	11.834	5.035	-	-	-	-	5.035	
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	19.497	-	-	-	-	19.497	7.083	-	-	-	-	7.083	
Usluge pružanja smještaja i ishrane	2.795	-	-	-	-	2.795	3.259	-	-	-	-	3.259	
Poslovanje nekretninama	4.761	-	-	-	-	4.761	502	-	-	-	-	502	
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	6.203	-	-	-	-	6.203	-	-	-	-	-	-	
Ostalo	32.882	15.718	68	-	-	48.668	3.743	314	1	-	1	4.059	
Ukupno	158.988	15.738	553	2	69	175.350	35.685	374	21	245	123	36.448	
Vremenska razgraničenja	245					245	-	-	-	-	-	-	
Potraživanja od banaka	106	6.301	2	-	-	6.409	-	-	-	-	-	-	

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

d) Krediti i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima

31.12.2021.	S 1 klijenti					S 2 klijenti					S 3 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	13.148	983	-	29.664	43.795	2.134	-	-	670	2.804	4.014	-	-	4.617	8.631
Stambeni	9.526	-	-	308	9.834	437	-	-	50	487	1.317	-	-	1.165	2.482
Penzionerski krediti	27	-	-	11.276	11.304	-	-	-	109	109	-	-	-	113	113
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	1.240	1.240	-	-	-	35	35	-	-	-	3.210	3.210
Stanovništvo	22.701	983	-	42.488	66.172	2.571	-	-	864	3.435	5.331	-	-	9.105	14.436
Kreditni privredi	32.835	2.804	4.435	12.256	52.330	9.420	21	954	3.865	14.260	12.867	-	-	6.546	19.413
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	2.314	2.314	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	5.693	5.693	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Factoring i forfeting	578	-	-	-	578	-	-	-	-	-	-	-	-	14.188	14.188
Privredni klijenti	33.413	2.804	4.435	20.263	60.915	9.420	21	954	3.865	14.260	12.867	-	-	20.734	33.601
Ukupno	56.114	3.787	4.435	62.751	127.087	11.991	21	954	4.729	17.695	18.198	-	-	29.839	48.037
Vremenska razgraničenja	-	-	-	229	229	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	4.080	4.080	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.2. Krediti i potraživanja

d) Krediti i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima (Nastavak)

31.12.2020.	S 1 klijenti					S 2 klijenti					S 3 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Gotovinski, potrošački i ostali krediti	14.610	1.266	-	30.912	46.788	2.233	-	-	710	2.943	3.691	-	-	4.351	8.042
Stambeni	11.196	-	-	502	11.698	376	-	-	50	426	1.424	-	-	1.061	2.485
Penzionerski krediti	17	-	-	12.113	12.130	-	-	-	93	93	-	-	-	142	142
Prekoračenja po tekućim računima i kreditne kartice	-	-	-	1.410	1.410	-	-	-	22	22	-	-	-	3.013	3.013
Stanovništvo	25.823	1.266	-	44.937	72.026	2.609	-	-	875	3.484	5.115	-	-	8.567	13.682
Kreditni privredi	37.594	1.217	5.787	20.914	65.512	4.897	-	-	1.055	5.952	13.564	-	-	9.202	22.766
Kreditni Vladi i opštinama	6.102	-	-	-	6.102	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	5.969	-	-	-	5.969	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Faktoring i forfeting	588	-	-	-	588	-	-	-	15.717	15.717	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	50.253	1.217	5.787	20.914	78.171	4.897	-	-	16.772	21.669	13.564	-	-	9.202	22.766
Ukupno	76.076	2.483	5.787	65.851	150.197	7.506	-	-	17.647	25.153	18.679	-	-	17.769	36.448
Vremenska razgraničenja	-	-	-	245	245	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	-	-	6.409	6.409	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik (Nastavak)

5.1.3. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

31. decembar 2021. godine	U hiljadama EUR		
	Neopozive obaveze za davanje kredita	Garancije	Ukupno
Do 1 godine	5.905	19.546	25.451
Od 1 do 5 godina	2.916	26.060	28.976
	8.821	45.606	54.427

31. decembar 2020. godine	U hiljadama EUR		
	Neopozive obaveze za davanje kredita	Garancije	Ukupno
Do 1 godine	6.519	13.541	20.060
Od 1 do 5 godina	7.878	34.167	42.045
	14.397	47.708	62.105

5.2. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Tržišni rizik (Nastavak)

5.2.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

AKTIVA	u hiljadama EUR				
	USD	OSTALE STRANE VALUTE	UKUPNO STRANE VALUTE	LOKALNA VALUTA (EUR)	UKUPNO
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	2.729	1.198	3.927	54.658	58.585
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	4.286	158	4.444	190.409	194.853
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	<i>3.401</i>	<i>158</i>	<i>3.559</i>	<i>520</i>	<i>4.079</i>
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>	-	-	-	174.913	174.913
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	-	-
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	<i>885</i>	-	<i>885</i>	14.976	15.861
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	14.933	14.933
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	14.933	14.933
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	-	-	18	18
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	18	18
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	7.904	7.904
Ostala sredstva	-	-	-	30.331	30.331
Ukupno	7.015	1.356	8.371	298.253	306.624
PASIVA					
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	4.813	819	5.632	255.640	261.272
<i>Depoziti banaka i centralnih banaka</i>	-	-	-	-	-
<i>Depoziti klijenata</i>	<i>4.813</i>	<i>819</i>	<i>5.632</i>	252.841	258.473
<i>Kredit klijenata koji nijesu banke</i>	-	-	-	2.799	2.799
Ostale obaveze	2.331	19	2.350	6.510	8.860
Subordinisani dug	-	-	-	7.922	7.922
Ukupno	7.144	838	7.982	270.072	278.054
Neto devizna izloženost					
31. decembar 2021.godine	(128)	518	389	28.181	28.570
31. decembar 2020.godine	(120)	595	475	34.901	35.376

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Tržišni rizik (Nastavak)

5.2.1. Devizni rizik (Nastavak)

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2020. godine. Banka je izložena efektima promjena deviznih kurseva najznačajnijih valuta, koji utiču na njen finansijski položaj i novčane tokove. Rukovodstvo uspostavlja ograničenja na stepen izloženosti po valutama koja se redovno prate.

Upravljanje izloženošću deviznim rizikom, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

AKTIVA	UKUPNO	UKUPNO STRANE VALUTE	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	58.585	3.927	393	(393)
Kredit i potraživanja od banaka	4.079	3.559	356	(356)
Ostala finansijska sredstva	15.861	885	89	(89)
Ukupna aktiva	78.525	8.371	837	(837)
PASIVA				
Depoziti klijenata	258.473	5.632	563	(563)
Ostale obaveze	8.860	2.350	235	(235)
Ukupno obaveze	267.333	7.982	798	(798)
Neto devizna izloženost				
31. decembar 2021. godine			39	(39)
31. decembar 2020. godine			48	(48)

5.2.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži. Međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Banka je izložena raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik Banke, u uslovima čestih promjena kamatnih stopa i neravnomjerne ponude i tražnje kapitala zahtijeva posebnu pažnju Banke. Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu cijene kredita u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa sa jedne strane i mogućnost smanjenja optimalne razlike između prosječnih aktivnih i pasivnih kamatnih stopa sa druge strane.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Tržišni rizik (Nastavak)

5.2.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2021. godine:

	u hiljadama EUR		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	UKUPNO
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	6.621	51.964	58.585
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	179.399	15.454	194.853
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	3.401	678	4.079
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>	174.913	-	174.913
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	1.085	14.776	15.861
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	14.764	169	14.933
<i>Hartije od vrijednosti</i>	14.764	169	14.933
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	18	18
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	18	18
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	7.904	7.904
Ostala sredstva	-	30.332	30.332
Ukupno	200.784	105.841	306.625
PASIVA			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	248.281	12.991	261.272
<i>Depoziti banaka i centralnih banaka</i>	-	-	-
<i>Depoziti klijenata</i>	245.482	12.991	258.473
<i>Kredit klijenata koji nijesu banke</i>	2.799	-	2.799
Ostale obaveze	-	8.860	8.860
Subordinisani dug	7.922	-	7.922
Ukupno	256.203	21.851	278.054
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa			
31. decembar 2021.godine	(55.419)	83.990	(28.571)
31. decembar 2020.godine	(57.567)	52.239	(5.329)

5.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)

5.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Sektor sredstava i likvidnosti dnevno prati izloženost Banke riziku likvidnosti.

Za utvrđivanje usklađenosti novčanih priliva i odliva. Banka koristi skale dospjeća (GAP analiza).

Na raspoloživost novčanih sredstva Banke, pored priliva i ostalih transakcija, uticaj imaju i zahtjevi komitenata za povlačenjem sredstava sa tekućih računa i depozita

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)

5.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (Nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza u skladu sa ugovorenim novčanim tokovima sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

							u hiljadama EUR	
	<u>1 - 30 dana</u>	<u>31 -90 dana</u>	<u>91-180 dana</u>	<u>181 - 365 dana</u>	<u>1 - 5 godina</u>	<u>preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>	
AKTIVA								
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	51.964	-	-	-	6.621	-	58.585	
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	29.754	2.557	3.719	19.267	106.204	33.352	194.853	
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	4.079	-	-	-	-	-	4.079	
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>	10.364	2.557	3.719	19.267	105.653	33.352	174.913	
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	15.310	-	-	-	551	-	15.861	
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	215	-	-	-	-	14.718	14.933	
<i>Hartije od vrijednosti</i>	215	-	-	-	-	14.718	14.933	
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	-	-	18	-	-	18	
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	18	-	-	18	
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	-	7.904	-	7.904	
Ostala sredstva	462	83	-	-	29.787	-	30.332	
Ukupno	82.395	2.640	3.719	19.285	150.516	48.070	306.625	
PASIVA								
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	188.105	8.586	13.484	29.950	19.569	1.578	261.272	
<i>Depoziti banaka i centralnih banaka</i>	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Depoziti klijenata</i>	186.975	8.521	13.466	29.891	19.223	397	258.473	
<i>Kredit klijenata koji nijesu banke</i>	1.130	65	18	59	346	1.181	2.799	
Ostale obaveze	7.051	1.363	23	47	347	29	8.860	
Subordinisani dug	-	94	8	-	7.820	-	7.922	
Ukupno	195.156	10.043	13.515	29.997	27.736	1.607	278.054	
ročna neusklađenost								
31.12.2021.*	(114.213)	(3.278)	(5.671)	(6.587)	126.355	46.463	43.069	
31.12.2020.	(134.203)	4.760	(5.928)	(4.495)	146.531	38.912	45.577	
kumulativni GAP								
31.12.2021.	(114.213)	(117.491)	(123.162)	(129.749)	(3.394)	43.069		
31.12.2020.	(134.203)	(129.443)	(135.371)	(139.866)	6.665	45.577		

*Prilikom obračuna pojedinačnih gapova dospjeća, a samim tim i kumulativnih gapova, nisu uzeti u obzir: kamatna potraživanja, obaveze za kamate, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti. Imajući u vidu da tabela prikazuje novčane prilive i odlive (cash flow) ispravke vrijednosti i vremenska razgraničenja mogli bi negativno uticati na sliku ročne usklađenosti aktive i pasive po pojedinim periodima dospjeća.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)

5.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (Nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza prema očekivanom dospjeću sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	u hiljadama EUR						
	<u>1 - 30 dana</u>	<u>31 -90 dana</u>	<u>91-180 dana</u>	<u>181 - 365 dana</u>	<u>1 - 5 godina</u>	<u>preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	51.964	-	-	-	6.621	-	58.585
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	28.132	2.155	2.920	16.434	85.001	60.211	194.853
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	4.079	-	-	-	-	-	4.079
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>	8.742	2.155	2.920	16.434	84.450	60.211	174.913
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	15.310	-	-	-	551	-	15.861
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	215	-	-	10.000	-	4.718	14.933
<i>Hartije od vrijednosti</i>	215	-	-	10.000	-	4.718	14.933
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	-	-	18	-	-	18
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	18	-	-	18
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	-	7.904	-	7.904
Ostala sredstva	462	83	18.302	5.173	6.313	-	30.332
Ukupno	80.773	2.238	21.222	31.625	105.839	64.929	306.625
PASIVA							
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	40.463	34.490	47.890	107.681	29.170	1.578	261.272
<i>Depoziti banaka i centralnih banaka</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Depoziti klijenata</i>	39.333	34.425	47.872	107.622	28.824	397	258.473
<i>Kredit klijenata koji nijesu banke</i>	1.130	65	18	59	346	1.181	2.799
Ostale obaveze	7.052	1.363	23	47	347	29	8.861
Subordinisani dug	-	94	8	-	7.820	-	7.922
Ukupno	47.515	35.947	47.921	107.728	37.337	1.607	278.055
ročna neusklađenost							
31.12.2021.*	31.807	(29.584)	(22.574)	(71.978)	72.076	63.322	43.069
31.12.2020.	39.914	(26.525)	(22.132)	(79.950)	79.952	54.317	45.576
kumulativni GAP							
31.12.2021.	31.807	2.223	(20.351)	(92.329)	(20.253)	43.069	
31.12.2020.	39.914	13.389	(8.743)	(88.693)	(8.741)	45.576	

*Prilikom obračuna pojedinačnih gapova dospjeća, a samim tim i kumulativnih gapova, nisu uzeti u obzir: kamatna potraživanja, obaveze za kamate, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti. Imajući u vidu da tabela prikazuje novčane prilive i odlive (cash flow) ispravke vrijednosti i vremenska razgraničenja mogli bi negativno uticati na sliku ročne usklađenosti aktive i pasive po pojedinim periodima dospjeća.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)

5.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (Nastavak)

U okviru pozicije depoziti klijenata, depoziti po viđenju su raspoređeni u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita. Osnovna pretpostavka koju Banka koristi za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju je da se iznos dnevnog stanja depozita po viđenju za koji se očekuje odliv u vremenskom periodu od 91 i više dana od datuma posmatranog stanja depozita po viđenju – može smatrati stabilnim nivoom depozita po viđenju. Izabrana statistička metoda za procjenu maksimalnog očekivanog odliva stanja depozita po viđenju na određeni dan u narednim periodima je VaR metoda. Imajući u vidu da je VaR broj koji izražava maksimalni očekivani gubitak za dati vremenski period i za dati nivo pouzdanosti, Banka koristi Value at Risk - VaR (vrijednost pod rizikom) statističku metodu za utvrđivanje maksimalnog očekivanog odliva depozita po viđenju za određene vremenske periode, uz određeni nivo pouzdanosti.

U okviru pozicije depoziti banaka i klijenata, oročeni depoziti sa klauzulom o prijevremenom razročenju su urađeni u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita. Banka stabilnost oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju utvrđuje na pojedinačnom nivou prateći projektovano ponašanje u narednom periodu, specifičnost i istoriju svakog depozita. Banka oročene depozite sa klauzulom o prijevremenom razročenju dijeli u tri grupe:

- I grupa - pojedinačni depozit se reoročava dva ili više puta; radi se o novom depozitu postojećeg deponenta i u skladu sa ponašanjem deponenta u prethodnom periodu banka pojedinačni depozit posmatra kao i ostale depozite tog deponenta; povučeni dio depozita nadoknađuje se minimalno za iznos odlivenih sredstava u kratkom roku. Za ovu grupu Banka prati vremensku seriju dnevnih stanja oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju. Izračunavanjem relativne razlike stanja na kumulativnom nivou u periodu od dvije posljednje godine Banka utvrđuje najveći procentualni dnevni pad i taj procenat pomnožen sa iznosom oročenog depozita predstavlja „nestabilan“ nivo depozita. Preostali iznos oročenog depozita Banka smatra stabilnim.
- II grupa - Ukoliko deponent povlači dio sredstava, ali su ta povlačenja nakon 90 dana od datuma oročenja (reoročenja) tj. visok nivo stabilnosti depozita je do 90 dana, Banka prilikom utvrđivanja stabilnog nivoa depozita isti posmatra kao depozit po viđenju i stabilnost utvrđuje u skladu sa VaR metodom.
- III grupa - Depoziti kod kojih se povučeni iznos ne nadoknađuje i kod kojih je značajna frekvencija povlačenja. Za ovu grupu depozita Banka koristi informacije o planiranim odlivima dobijene od deponentata koje nastoji da što više približi sopstvenim planovima o prilivima i odlivima depozita kroz intenzivnu komunikaciju sa klijentom.

Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2020. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza do godinu dana. Banka tokom 2021. godine nije imala problema sa održavanjem likvidnosti. Rukovodstvo Banke vjeruje da negativni kumulativni GAP neće prouzrokovati problem sa održavanjem likvidnosti u narednih godinu dana.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)

5.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (Nastavak)

Dalje, u cilju umanjenja negativnih kumulativnih GAP-ova, rukovodstvo Banke je definisalo i preduzelo skup mjera u 2021. godini. koje između ostalog uključuju: definisanje strategija za naplatu različitih pozicija aktive, odobravanje kvalitetnih plasmana sa kraćim rokovima dospjeća, povećanje diverzifikacije depozita, smanjenje nivoa oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju, kao i skup aktivnosti koje su se odnosile na učestvovanje u donošenju planova priliva i odliva sredstava kod ključnih deponata Banke, produženje oročenih depozita na duži rok po manjim kamatnim stopama, odobravanje plasmana sa kraćim rokom dospjeća, sa kraćim grace periodom, što manje kredita sa jednokratnom otplatom.

5.4. Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uslijed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih neodgovarajućih internih procedura i procesa neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja uključujući i događaje sa malom vjerovatnoćom dešavanja.

Izloženost operativnom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

5.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi oslikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.

Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).

Nivo 3 – Unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u Nivo 3.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembra 2021. godine tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti data je u narednoj tabeli:

31.12.2021.	Level 1	Level 2	Level 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
-po fer vrijednosti kroz ostali rezultat	14.933	-	-	14.933
-po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	18	-	-	18
Ukupno	14.951	-	-	14.951
31.12.2020.	Level 1	Level 2	Level 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
- po fer vrijednosti kroz ostali rezultat	23.519	-	-	23.519
-po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha namijenjena trgovanju	17	-	-	17
Ukupno	23.536	-	-	23.536

5.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list Crne Gore“ br. 38/11, 55/12, 82/17). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva

Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisione premije;
- rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i drugerezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina;

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.6. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

Sopstvena sredstva (Nastavak)

- iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital Banke;
- iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrijednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9.

Ukupni iznos negativnih efekata na sopstvena sredstva banke, utvrđuje se u trenutku prelaska na vrijednovanje stavki aktive i vanbilansa banke primjenom MSFI 9, a izračunava se kao razlika između iznosa osnovnog kapitala banke utvrđenog korišćenjem podataka iz bilansa stanja banke na dan 31.12.2017. godine, sačinjenog primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 i iznosa osnovnog kapitala banke na isti dan, utvrđenog primjenom MSFI 9.

Iznos koji predstavlja dodatni element sopstvenih sredstava utvrđuje se u periodu od 2018. do zaključno sa 2022. godinom, tako što se ukupni iznos negativnih efekata izračunat u skladu sa prethodnim stavom, umanju za:

- 5%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2018. godini;
- 15%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2019. godini;
- 30%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2020. godini;
- 50%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2021. godini; i
- 75%, pri obračunu sopstvenih sredstava u 2022. godini.

Odbitne stavke pri izračunivanju osnovnog kapitala banke su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwill-a, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- iznos prekoračenja prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital banke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital banke su:

- nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- hibridni instrumenti, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.6. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

Sopstvena sredstva (Nastavak)

- revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika. Dodatno, ukupna rizikom ponderisana aktiva se uvećava za iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrijednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, koji predstavlja element sopstvenih sredstava.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.6. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

Sopstvena sredstva (Nastavak)

	u hiljadama EUR	
	31. decembar 2021. godine	31. decembar 2020. godine
Osnovni elementi sopstvenih sredstava		
Akcijski kapital	55.428	55.428
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	1.530	1.530
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	(1.004)	(1.004)
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	168	235
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	56.122	56.189
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	27.196	28.678
Gubitak iz tekuće godine	4.453	
Nematerijalna imovina	343	355
Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine, po fer vrijednosti	1.255	0
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	0	3.127
Ukupno odbitne stavke od osnovnog kapitala	33.247	32.160
Osnovni kapital	22.875	24.029
Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital		
Subordinisani dug	7.676	7.820
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	7.676	7.820
Odbitne stavke od sopstvenih sredstava - direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	904	904
Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	22.423	23.577
Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	7.224	7.368
Osnovni kapital	22.423	23.577
SOPSTVENA SREDSTVA	29.647	30.945

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.6. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

Koeficijent solventnosti Banke

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka ("Sl. list CG", br. 38/11, 55/12 i 82/17) Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja kao i koeficijenta solventnosti.

Koeficijent solventnosti predstavlja procentualni odnos sopstvenih sredstava Banke prema zbiru:

- ukupnog iznosa rizikom ponderisane aktive za kreditni rizik (uključujući i rizikom ponderisanu aktivu za rizik druge ugovorne strane);
- iznosa potrebnog kapitala za tržišne rizike;
- iznosa potrebnog kapitala za operativni rizik;
- iznosa ukupne rizikom ponderisane aktive za druge rizike.

	31. decembar 2021. godine	31. decembar 2020. godine
Osnovni kapital	22.423	23.577
Dopunski kapital	7.224	7.368
Ukupno sopstvena sredstva Banke	29.647	30.945
Ponderisana bilansna aktiva	175.155	182.313
Ponderisane vanbilansne stavke	25.782	24.694
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrjednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9	168	235
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	201.105	207.242
Potreban kapital za tržišne rizike	-	-
Potreban kapital za operativni rizik	2.203	2.352
Potreban kapital za rizik zemlje	39	27
Koeficijent solventnosti banke	13,28%	13,41%

Dodatno, shodno Odluci o dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list Crne Gore “br. 82/17) dodata je komponenta - banke koje u trenutku prelaska na primjenu MSFI 9 utvrde iznos negativnih efekata na sopstvena sredstva banke, kao razliku između iznosa osnovnog kapitala banke utvrđenog korišćenjem podataka iz bilansa stanja banke na dan 31.12. 2017. godine sačinjenog primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 i iznosa osnovnog kapitala banke na isti dan utvrđenog primjenom MSFI 9 ukupnu rizikom ponderisanu aktivu u periodu od 2018. do zaključno sa 2022. godinom izračunavaju tako što ukupni iznos rizikom ponderisane aktive uvećavaju za iznos koji predstavlja novi element sopstvenih sredstava u trenutku obračuna rizikom ponderisane aktive.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2021. godine prema obračunu Banke koeficijent solventnosti je iznosio 13.28% (31. decembra 2020. godine: 13.41%).

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

6. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata i slični prihodi

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31.	
	decembra	
	2021.	2020.
Depoziti kod:		
- banaka	-	14
- Centralne banke	-	-
	<u>-</u>	<u>14</u>
Kredit:		
- Vlada CG I jedinice lokalne samouprave	183	392
- privredna društva u privatnom vlasništvu	3.990	4.652
- privredna društva u privatnom vlasništvu	179	161
- ostale finansijske institucije	189	178
- preduzetnici	31	31
- fizička lice	5.726	5.959
	<u>10.298</u>	<u>11.373</u>
Investicione HOV	<u>798</u>	<u>1.017</u>
Ostali prihodi od kamata:		
Pravna lice -kartice	31	32
Komisioni poslovi	-	-
Fizička lice -kartice	59	66
Minusi na tekućim računima	394	351
	<u>484</u>	<u>449</u>
Prihodi od kamata	11.580	12.853
Korekcija prihoda za stage 3 IFRS 9		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	-587	-717
- fizička lice	-550	-562
	<u>-1.137</u>	<u>-1.279</u>
Prihodi od kamata i slični prihodi	10.443	11.574
Prihodi na obezvrjeđena potraživanja-stage 3	238	638
	<u>10.681</u>	<u>12.212</u>

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

6. PRIHODI I RASHODI KAMATA (Nastavak)

b) Rashodi kamata i slični prihodi

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31.	
	decembra	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Depoziti:		
- ostalih depozitnih institucija, finansijskih institucija i privrednih društva koja se bave finansijskom djelatnošću	2	2
- Vlade Crne Gore, drugih korisnika sredstava iz Budžeta Crne Gore i regulatornih agencija	84	51
- Jedinica lokalne samouprave	1	8
- privrednih društva u privatnom vlasništvu	189	203
- privrednih društva u državnom vlasništvu	295	503
- fizičkih lica	1.828	1.966
- ostalih	30	34
	<u>2.429</u>	<u>2.767</u>
Rashodi kamata po osnovu lizinga	<u>281</u>	<u>256</u>
Naknade za kredite		
Obaveze po kreditima i ostalim pozajmicama	-	-
- Banke	12	17
- Vlada Crne Gore drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore i regulatorne agencije		
	<u>454</u>	<u>464</u>
Subordinisani dugovi i hibridni instrumenti	<u>3.176</u>	<u>3.504</u>

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

7. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA

- a) **Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjedjenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha**

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjedjenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	<u>(10.952)</u>	<u>(1.084)</u>
	<u>(10.952)</u>	<u>(1.084)</u>

- b) **Troškovi rezervisanja**

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Rezervisanja po osnovu sudskih postupaka	<u>136</u>	<u>72</u>
Rezervisanja operativni rizik	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>136</u>	<u>72</u>

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

7. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA (Nastavak)

	Kredit i ostala potraživanja od banaka i klijenata	Gotovina i depoziti kod banaka	Ostala finansijska potraživanja	Instrumenti koji nijesu akcije	Investicije u zavisna društva	HOV kroz ostali ukupni rezultat	Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	Rezervisanja za vanbilansne izloženosti	Ukupno
Stanje na dan									
31. decembra 2020. godine	13.827	8	2.490	5	20	521	977	49	17.897
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	9.001	(1)	1.368	(1)			591	(4)	10.954
Ostale promjene- obezvređenje kamate stage 3	(455)								(455)
Knjigovodstveni otpis Smanjenje/povećanje fer vrijednosti	(4.237)		(1.368)			1.376	12		(5.605)
Stanje na dan									
31. decembra 2021. godine	18.136	7	2.490	4	20	1.897	1.580	45	24.179

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

8. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada i provizija

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Naknade po vanbilansnim poslovima	666	810
Naknade za usluge platnog prometa	1.315	1.365
Naknade - devizni poslovi	991	938
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	235	117
Naknade - Master i Visa	510	361
Naknade - elektronsko bankarstvo	155	130
Naknade - bankomati	419	304
Vodjenje računa	671	645
Druge usluge	384	460
Ostalo	2	3
	5.348	5.134

b) Rashodi naknada i provizija

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Naknade za usluge platnog prometa - Centralna banka	302	297
Naknada na prekoćna salda na transakcionom računu	61	117
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	179	178
Naknade po osnovu premija I provizija	1.628	1.723
Naknade i provizije-First Data	204	208
Pretplate-elektronsko bankarstvo-PP	233	227
Naknade, provizije I fakture - master i visa kartica	681	511
Ostale naknade i provizije	116	107
	3.404	3.368

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Troškovi neto zarada i naknada za bolovanja	1.954	2.027
Porezi i doprinosi na zarade na teret zaposlenih	1001	996
Doprinosi i prirezi na zarade na teret poslodavca	327	330
Troškovi prevoza radnika	47	40
Troškovi naknade - godišnji odmor	4	4
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	3	1
Pomoć zaposlenima	18	10
Troškovi razonode	4	0
Troškovi putovanja i dnevnice - putni troškovi	1	1
Troškovi putovanja i dnevnice - upotreba sopstvenog vozila	-	-
Naknade članovima Upravnog odbora	51	91
Naknade Odbora za reviziju	23	23
Ugovor o djelu	135	87
Ostali troškovi zaposlenih	0	14
Troškovi stanarina	8	8
Troškovi osiguranja zaposlenih	6	6
Troškovi obuka zaposlenih	3	4
	<u>3.585</u>	<u>3.642</u>

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

10. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive		
Troškovi zakupa:		
- poslovnog prostora	1.321	1.284
- bankomata	31	25
Troškovi poreza na zakup	76	75
Korišćenje gradskog građevinskog zemljišta	8	10
Troškovi popravke i održavanja osnovnih sredstava	366	392
Troškovi održavanja licenci	4	6
Troškovi adaptacije i uredjenja poslovnog prostora	7	5
Troškovi poslovnog prostora inventar	-	2
Troškovi čišćenja poslovnog prostora	142	134
Troškovi obezbjedjenja	500	488
Troškovi osiguranja imovine	84	78
Troškovi električne energije	143	147
Troškovi grejanja	40	30
Troškovi vode	9	11
Troškovi poreza na imovinu	250	208
Troškovi poslovnog prostora i opreme	2.981	2.895
Troškovi revizije	48	48
Troškovi kontrola CBCG	239	242
Troškovi članarina udruženjima	34	57
Troškovi intelektualnih, konsultantskih i usluga procjenitelja	325	184
Troškovi advokatskih usluga	133	116
Sudski troškovi	131	86
Troškovi transporta novca	135	133
Ostali troškovi	8	9
Profesionalne provizije i troškovi	1.053	875
Troškovi telefona	77	76
TR komunikacione mreže-SWIFT i T-COM	96	101
TR -poštarina	21	17
Usluge telekomunikacija i poštarina	194	194
Troškovi reklame i marketing	75	79
Sponzorstvo	2	26
Potrošni i kancelarijski materijal	170	247
Troškovi goriva	16	16
TR -komunalne usluge	30	17
Ostali troškovi	17	16
Ostali razni troškovi	100	113
Ostali i Razni troškovi	410	514
	4.638	4.478

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

11. OSTALI RASHODI

	U hiljadama eura za period koji se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Rashodi-po osnovu direktnog otpisa potraživanja-p.l.	2	189
Rashodi-po osnovu direktnog otpisa potraživanja-f.l.	5	104
Porez na dodatu vrijednost i ostali troškovi poreza	76	342
Takse (takse za nekretnine, takse za turističke organizacije, razne takse)	5	3
Vanredni i vanposlovni rashodi	485	17
	573	655

12. OSTALI PRIHODI

	U hiljadama eura za period koji se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Prihodi od izdavanja poslovnog prostora	99	111
Ostali prihodi poslovanja	1	8
Prihodi od naplaćenih potraživanja - interna evidencija	256	392
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja:		
- Naplaćena suspendovana kamata	33	28
- PR vanredni-naplaćeni sudski troškovi	9	5
	42	33
Ostali neposlovni prihodi	32	31
Ostali vanredni prihodi	41	46
	471	621

13. POREZ NA PRIHOD

a) Komponente poreza na prihod

	U hiljadama eura Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Odloženi poreski prihod/ rashod	6	28
Porez na kapitalni dobitak	(555)	(34)
	(549)	(6)

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

13. POREZ NA PRIHOD (Nastavak)

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i rezultata prije oporezivanja

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	(3.904)	1.557
Troškovi amortizacije u bilansu uspjeha	717	572
Troškovi amortizacije za poreske svrhe	(898)	(883)
Ostalo	(1.995)	48
Ukupno	(8.247)	912
Kapitalni dobici	6.157	384
Dobitak u poreskom bilansu	(8.247)	1.296
Iskorišćeni poreski gubici do visine oporezive dobiti		(912)
Ukupni kapitalni dobici tekuće godine	6.157	384
Umanjenje poreske osnovice	(1)	(1)
Umanjena poreska osnovica	6.156	383
Iznos poreza za dobit/kapitalne dobitke	555	34
Umanjenje poreske obaveze po Rješenju Poreske uprave (6%)	0	(2)
Ukupan trošak poreza na dobit	555	32
Efektivna poreska stopa	-14,22%	2,06%

Poreska stopa korišćena za 2021. godinu i 2020. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

c) Komponente odloženih poreskih sredstava i obaveza

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Odložena poreska sredstva-obračun amortizacije	197	191
Odložena poreska sredstva-HOV po FVOCI	138	-
Neto poresko sredstvo/obaveza	335	191

Odložena poreska sredstva odnose se na privremenu razliku između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu i na gubitke u fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po FVOCI.

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

14. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	16.281	15.156
- u stranoj valuti	3.917	2.863
Ispravka vrijednosti gotovine i gotovinskih ekvivalenata		
	<u>20.198</u>	<u>18.019</u>
Obaveza rezerva kod Centralne banke Crne Gore	13.242	16.395
Žiro račun	25.152	34.297
Ispravka vrijednosti depozita kod centralnih banaka	-7	-8
	<u>38.387</u>	<u>50.684</u>
	<u>58.585</u>	<u>68.703</u>

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine predstavlja minimum izdvojenih sredstava u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore“ ("Službeni list CG", br. 40/10, 6/13 i 70/17)). U skladu sa navedenim banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

Obaveznu rezervu banke obračunavaju primjenom stope od:

- 5,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do 365 dana, odnosno do 366 dana;
- 4,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana, odnosno preko 366 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 5.5%.

Banka u toku 2021. godine nije koristila obaveznu rezervu za održavanje likvidnosti.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Gotovina u blagajnama	17.384	15.431
Gotovina u bankomatima	2.814	2.588
Žiro račun	25.151	34.297
Obavezna rezerva kod CBCG	13.242	16.395
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	<u>58.591</u>	<u>68.711</u>

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

15. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

15.1. Krediti i potraživanja od banaka

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Korespodentni računi kod:		
- inostranih banaka	3.981	6.303
Žiro račun i računi kod drugih banaka	3.981	6.303
Oročeni depoziti kod:		
- domaćih banaka	99	106
Oročeni depoziti kod drugih banaka	99	106
Ispravka vrijednosti	-1	(2)
	4.079	6.407

15.2. Krediti i potraživanja od klijenata

	2021.	2020.
Dospjeli krediti:	10.614	13.045
Kratkoročni krediti:	53.250	71.492
Dugoročni krediti:	102.843	98.860
Kreditne kartice	2.514	2.575
Bruto krediti:	169.221	185.972
Minus: Ispravka vrijednosti		
Kreditni PL	(4.659)	(4.560)
Kreditni FL	(5.445)	(5.338)
Kreditni FL ostale finansijske instrumente MFI	(4)	(4)
Kreditni Vlada CG	(22)	(30)
	(10.130)	(9.932)
Neto krediti:	159.091	176.040
Potraživanja banke po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	242	242
Ispravka vrijednosti	(60)	(50)
Neto potraživanja banke po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	182	192
Otkup potraživanja (faktoring)	14.766	16.305
Potraživanja za kamate:	8.590	9.280
Ispravka kamate PL	(1.524)	(2.082)
Ispravka kamate FL	(1.779)	(1.677)
Neto potraživanja za kamate	5.287	5.521
Ispravka faktoring i forfeting	(4.636)	(79)
Ispravka ostala aktiva	(6)	(6)
	(4.642)	(85)
Vremenska razgraničenja: krediti	229	245
Kreditni i potraživanja od klijenata	174.913	198.218

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

15. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

15.2. Krediti i potraživanja od klijenata (Nastavak)

Transferi bruto izloženosti i ispravke po nivoima su prikazani u sljedećim tabelama:

	u hiljadama EUR			
	S1	S2	S3	Ukupno
1.1.2021.	150.443	25.152	36.448	212.044
Nova potraživanja	32.434	3.465	151	36.049
Smanjenje/otplata potraživanja	(45.647)	(3.269)	(6.127)	(55.044)
Prelazak u S1	-	(521)	(148)	(669)
Prelazak u S2	(8.902)	-	(10)	(8.912)
Prelazak u S3	(1.680)	(16.043)	-	(17.723)
Prelazak iz drugih nivoa	669	8.912	17.723	27.304
Druge promjene	-	-	-	-
31.12.2021	127.317	17.695	48.037	193.049

Tranzicija ispravke za kredite i potraživanja

	u hiljadama EUR			
	S1	S2	S3	Ukupno
1.1.2021.	507	229	13.090	13.826
Nova potraživanja	139	39	29	207
Smanjenje/otplata potraživanja	(100)	(23)	(2.727)	(2.850)
Prelazak u S1	-	(2)	-	(2)
Prelazak u S2	(63)	-	-	(63)
Prelazak u S3	(218)	(4.768)	-	(4.986)
Prelazak iz drugih nivoa	2	63	4.987	5.052
Druge promjene	181	4.613	2.158	6.951
31.12.2021	449	151	17.536	18.135

U toku 2021. godine odobreni realizovani krediti pravnim i fizičkim licima ne uključujući overdraft kredite su iznosili EUR 27.66 miliona. Na dan 31. decembar 2021. godine Banka je imala EUR 8.500 hiljada restrukturiranih kredita (bruto kredita sa pripadajućim kamatama i naknadama) sa ostalim izmijenjenim uslovima kojima se olakšava finansijska pozicija dužnika, EUR 7.904 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršena zamjena postojećeg ili postojećih kredita novim kreditom, EUR 19.958 hiljada restrukturiranih kredita i ostalih potraživanja sa produženjem roka otplate za glavnice ili kamatu, EUR 1.686 hiljada restrukturiranih kredita kojima je izvršeno kapitalizovanje kamate po kreditu i EUR 576 hiljada kredita kojima je smanjena kamatna stopa na odobren kredit.

Kratkoročni krediti privrednim društvima su najvećim dijelom odobravani za obrtna sredstva sa rokom od 6 do 12 mjeseci dok su dugoročni krediti najčešće odobravani na period 1 do 5 godina i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, građevinarstva i prerađivačke industrije.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

15. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

15.2. Krediti i potraživanja od klijenata (Nastavak)

Kratkoročni krediti privrednim društvima su najčešće odobravani uz kamatnu stopu od 3,50% do 8,00% na godišnjem nivou s izuzetkom overdraft kredita koji su uglavnom odobravani sa kamatnom stopom u rasponu 2,90% do 9,99%. Kamatna stopa za dugoročne kredite kretala se u rasponu od 2,90% do 9,00%. Krediti stanovništvu su najvećim dijelom odobravani za refinansiranje obaveza prema Banci i drugim finansijskim institucijama i kao gotovinski nenamjenski krediti sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 4,00% do 10,00 % na godišnjem nivou. Krediti stanovništvu (charge i revolving kreditne kartice) odobravani su sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 14% do 16%. Banka je u toku 2021. godine u manjem iznosu odobravalala dugoročne kredite stanovništvu koji obuhvataju kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora i ostale namjene koji su uglavnom odobravani sa kamatnom stopom 3,50% do 6,00%.

U toku 2021. godine Banka je u značajnoj mjeri odobravalala penzionerske kredite sa kamatnom stopom od 9,99%.

Otkup potraživanja (faktoring)

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Lunez One SRO, Republika Češka	4.171	4.171
Zurekon SRO, Republika Češka	5.682	5.682
SFV Czech	4.336	4.336
Rahika Uno SRO	-	1.528
Apart shine	577	588
Bruto potraživanje	14.766	16.305
Ispravka vrijednosti	(4.636)	(79)
Neto potraživanje	10.130	16.226

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

15. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

15.2. Krediti i potraživanja od klijenata (Nastavak)

Banka je na dan 01. oktobra 2012. godine sa Hemstead Invest Limited Kipar zaključila Ugovor o djelimičnom poravnanju kojim je regulisano djelimično poravnanje obaveza koje su bile predmet Ugovora o prodaji potraživanja zaključenih u prethodnom periodu, preuzimanje preostalog dijela portfolia raskidanje prethodno zaključenih Ugovora o prodaji potraživanja između Banke i Hemstead Invest Limited Kipar u 2010. i 2011. godini.

Dalje, Banka je na dan 03. oktobra 2012. godine sa Hemstead Invest Limited Kipar zaključila Ugovor o prodaji potraživanja koja uključuju dio portfolia potraživanja preuzetih od Hemstead Invest Limited Kipar u kome definisana prodajna vrijednost iznosi EUR 13.470 hiljada što je jednako neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja u knjigama Banke na dan 31. oktobra 2012. godine.

Banka je informisana da je Hemstead Invest Limited Kipar u 2013. godini ustupio Zurekon s.r.o. Prag Republika Češka potraživanja koja su predmet gore pomenutog Ugovora o prodaji potraživanja zaključenog između Banke i Hemstead Invest Limited Kipar u oktobru 2012. godine.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

15. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

15.2. Krediti i potraživanja od klijenata (Nastavak)

Banka je na dan 15. novembra 2012. godine sa Lunez One SRO Češka Republika – odnosno SPV-jem renomiranog investicionog fonda Slavia Capital Group Bratislava zaključila Ugovor o prodaji potraživanja. Prodajna vrijednost ovih potraživanja iznosi EUR 7.778 hiljada što je jednako neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja u knjigama Banke na dan 31. oktobra 2012. godine.

Banka je u 2016. godini zaključila Ugovor o ustupanju kreditnih potraživanja uz naknadu između: "Zurekon SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO" (prijemnik). "Zurekon SRO" (ustupilac) i "SFV Czech SRO" (prijemnik) i - "Lunez One SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO" (prijemnik).

U 2017. godini Banka je sklopila Ugovor o otkupu potraživanja sa Opštinom Bijelo Polje. Opština Bijelo Polje ustupila je Banci buduće potraživanje prema Upravi za imovinu Crne Gore po osnovu raspodjele sredstava Egalizacionog fonda u iznosu od EUR 2.512 hiljada sa pripadajućom kamatom po stopi od 4.25 %.

U 2019. godini Banka je sklopila Ugovor o ustupanju kreditnih potraživanja sa Apart shine (prijemnik), kojim je prenijela sva potraživanja prema SAB Gradnji DOO, na prijemnika za otkupnu cijenu u iznosu od EUR 592 hiljada.

Banka je u 2021. godini zaključila Anexe Ugovora o ustupanju kreditnih potraživanja uz naknadu sa: "Zurekon SRO", "RAHIKA UNO SRO", "SFV Czech SRO" i "Lunez One SRO". Prema ugovoru otplata potraživanja je na period od pet godina, počev od 25.07.2020. godine, na način da se uplate vrše u jednakim godišnjim glavnim ratama koje dospijevaju:

- 20.12.2021. godine,
- 20.12.2022. godine,
- 20.12.2023. godine,
- 20.12.2024. godine,
- 25.07.2025. godine.

Banka ima isključivo pravo reotkupa potraživanja od prijemnika (faktoring kuća) prema svim dužnicima.

Banka je tokom 2021. godine otpisala potraživanja prema Rahika Uno Sro u cjelokupnom iznosu potraživanja.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

15.3. Ostala finansijska sredstva po amorizovanoj vrijednosti

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra 2021.	2020.
Finansijska potraživanja privredna društva	3.072	4.440
Finansijska potraživanja potpisani notarski zapisi	13.720	-
Finansijska potraživanja -kolateral MasterCard	885	817
Finansijska potraživanja -kolateral VisaCard	230	230
Finansijska potraživanja –Opština Budva	423	502
Ostalo	21	21
	<u> </u>	<u> </u>
Ispravka vrijednosti	-2.490	-2.490
	<u> </u>	<u> </u>
	15.861	3.520

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra 2021.	2020.
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	<u> </u>	<u> </u>
	6.128	384
	<u> </u>	<u> </u>
	6.128	384

U 2021. godini Banka je potpisala notarske zapise UZZ/856 i UZZ/857, o prodaji nekretnina stečenih po osnovu naplate potraživanja za iznos od EUR 12.056 hiljada (Napomena 21) i UZZ/858 o prijenosu udjela u visini od 100% zavisnog društva za iznos od EUR 1.664 hiljade (Napomena 18) i na osnovu istih formirala potraživanje u ukupnom iznosu od EUR 13.720 hiljada do izmirenja ukupne prodajne cijene, a najkasnije do datuma dospjeća definisanih u navedenim notarskim zapisima.

U 2021. godini Banka je ostvarila kapitalni dobitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine u iznosu od EUR 6.128 hiljada, od čega EUR 5.757 hiljada se odnosi na prodaju stečene imovine (napomena 21), iznos od EUR 317 hiljada se odnosi na prenos udjela u First Real Estate Management 3 (napomena 18), dok se ostatak u iznosu od EUR 54 hiljada odnosi na UZZ 399/2021 sa predmetom prodaje suvlasničkog dijela od 569/14300 na nepokretnostima upisanim u listu nepokretnosti br. 504 KO Topla. (Napomena 21).

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT

16.1. Hartije od vrijednosti

Hartije od vrijednosti su klasifikovane u kategoriju finansijskih instrumenata vrjednovanih po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat u skladu sa MSFI 9.

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
-Obveznice Ministarstva finansija	-	10.000
-Euroobveznice	16.450	12.879
-neamortizovani diskont	-366	-137
-kamata	46	459
Svođenje na tržišnu vrijednost	<u>-1366</u>	<u>149</u>
	14.764	23.350
TP Izbor u stečaju AD Bar	75	75
Solana "Bajo Sekulić" AD Ulcinj	37	37
Jugopetrol AD Podgorica	7	7
Kombinat aluminijuma u stečaju. AD Podgorica	0	139
Otrantkomerc	30	30
Lovćen osiguranje AD Podgorica	236	236
Swiss osiguranje AD Podgorica	-	-
Montenegro berza AD Podgorica	41	41
CG broker-diler AD Podgorica	36	36
Zatvoreni investicioni fond "HLT fond" AD Podgorica	56	56
Zatvoreni investicioni fond "Eurofond" Podgorica	155	155
Zatvoreni investicioni fond "Atlas mont" AD Podgorica	27	27
Ukupno po kupovini	700	839
Svođenje na tržišnu vrijednost	<u>-531</u>	<u>-670</u>
Ukupna fer vrijednost	169	169
	14.933	23.519

17. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE DRŽE RADI TRGOVANJA

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Otvoreni investicioni fond HLT	3	3
Otvoreni investicioni fond Atlasmont	12	12
Otvoreni investicioni fond Moneta	7	7
	<u>22</u>	<u>22</u>
Svođenje na tržišnu vrijednost	<u>(4)</u>	<u>(5)</u>
Ukupna fer vrijednost	18	17

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

**18. INVESTICIJE U PRIDRUŽENA DRUŠTVA ZAVISNA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE
PODUHVATE PO METODI KAPITALA**

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
- First Assets Management Podgorica	2.389	2.389
- Montenegro investments credit DOO Podgorica	903	903
- First Real Estate Management -1 Podgorica	2.291	2.291
- First Real Estate Management -2 Podgorica	2.341	2.341
- First Real Estate Management -3 Podgorica	-	1.346
	7.924	9.270
- Svođenje na fer vrijednost	(20)	(20)
	7.904	9.250

Na dan 31. decembra 2021. godine učešće Banke u Montenegro investment credit DOO Podgorica iznosi EUR 903 hiljada. Ugovorom o prijenosu osnivačkog udjela zaključenog 29. juna 2007. godine sa Montenegro Investment holding DOO, Podgorica, prenosi se cjelokupan osnivački ulog Montenegro Investment holding d.o.o. Podgorica odnosno 99,83% kapitala na Banku. Na osnovu Odluke Odbora Direktora Banke broj 04/2032.11 od 28. marta 2012. godine Banka je kupila udio od 0,17% od drugog osnivača MFI Montenegro Investments Credit DOO Podgorica i time postala 100% vlasnik kapitala pomenutog Društva.

Na bazi Odluke Odbora Direktora Banke od 04. avgusta 2011. godine Banka je osnovala društvo sa ograničenom odgovornošću First Assets Management Podgorica ("FAM d.o.o. Podgorica") na neodređeno vrijeme kao jednočlano društvo čija je osnovna djelatnost kupovina i prodaja vlastitih nekretnina uplatom osnivačkog uloga u iznosu od EUR 100 hiljada u novcu. Privredni sud u Podgorici – Centralni registar je izdao Rješenje o osnivanju FAM d.o.o. Podgorica dana 12. avgusta 2011. godine. Na osnovu Odluke Odbora Direktora Banke od 31. decembra 2012. godine Banka je povećala ulog u Društvo unošenjem nenovčanog uloga koji se odnosi na nepokretnosti prenijete sa stečene aktive u iznosu od EUR 2.248 hiljada. Do kraja 2021. godine osnivački ulog je povećan za dodatnih EUR 41 hiljadu u novcu. Na dan 31. decembra 2021. godine Banka u kapitalu FAM d.o.o. Podgorica učestvuje sa 100%.

Tokom 2017. godine Banka je osnovala društva sa ograničenom odgovornošću „First Real Estate Management 1“ Podgorica i „First Real Estate Management 2“ Podgorica na neodređeno vrijeme kao jednočlana društva čija je osnovna djelatnost kupovina i prodaja vlastitih nekretnina unošenjem nenovčanih uloga. Banka je procijenila nepokretnosti koje je stekla naplatom potraživanja i unijela ih kao nenovčani ulog u iznosima od EUR 2.290.600.08 („First Real Estate Management 1“) i 2.340.586.56 („First Real Estate Management 2“). Privredni sud u Podgorici – Centralni registar je izdao Rješenja o osnivanju „First Real Estate Management 1“ Podgorica dana 19. septembra 2017. godine i „First Real Estate Management 2“ Podgorica dana 21.09.2017. godine.

Tokom 2020. godine Banka je osnovala društvo sa ograničenom odgovornošću „First Real Estate Management 3“ Podgorica na neodređeno vrijeme kao jednočlano društvo čija je osnovna djelatnost kupovina i prodaja vlastitih nekretnina unošenjem nenovčanog uloga. Banka je procijenila nepokretnosti koje je stekla naplatom potraživanja i unijela ih kao nenovčani ulog u iznosu od EUR 1.346.738 u „First Real Estate Management 3. Privredni sud u Podgorici – Centralni registar je izdao Rješenja o osnivanju „First Real Estate Management 3“ Podgorica dana 05. oktobra 2020. godine .

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

**18. INVESTICIJE U PRIDRUŽENA DRUŠTVA ZAVISNA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE
PODUHVATE PO METODI KAPITALA (Nastavak)**

U toku 2021. godine Banka je u skladu sa UZZ 858/2021 izvršila prijenos udjela u „First Real Estate Management 3“, stičući udjela u visini od 100% društva i ostvarila po ovom osnovu kapitalnu dobit u iznosu od EUR 317 hiljada. U skladu sa navedenim notarskim zapisom, za prijenos udjela evidentirano je potraživanje na poziciji finansijska potraživanja u iznosu od EUR 1.664 hiljada (Napomena 15.3.).

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	U hiljadama eura				
	Imovina sa pravom korišćenja (lizing)	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	0	148	1.409	8.882	10.439
Nove nabavke tokom godine	19	-	45	193	257
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-	-
Efekat primjene IFRS 16 NA 01.01.2020	608				608
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	627	148	1.454	9.075	11.304
Stanje na početku godine	627	148	1.454	9.075	11.304
Nove nabavke tokom godine	210	-		192	402
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-14	-14
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	837	148	1.454	9.253	11.692
Ispravka vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	-	-	941	8.202	9.143
Amortizacija	138	-	28	243	409
Ostalo	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	138	-	969	8.445	9.552
Stanje na početku godine	138	-	969	8.445	9.552
Amortizacija	201	-	29	248	478
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-14	-14
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	339	-	998	8.679	10.016
Neotpisana vrijednost na dan:					
- 31. decembra 2021. godine	498	148	456	574	1.676
- 31. decembra 2020. godine	489	148	485	630	1.752

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka ima vlasništvo nad svim nekretninama, postrojenjima i opremi i ne postoje restrikcije niti bilo kakva opterećenja u korišćenju.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

20. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Promjene na nematerijalnim sredstvima u toku 2021. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama eura
	Softveri i licence
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	1.638
Povećanja	264
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	1.902
Stanje na početku godine	1.902
Povećanja	225
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	2.127
Ispravka vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	1.385
Amortizacija	162
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	1.547
Stanje na početku godine	1.547
Amortizacija	237
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	1.784
Neotpisana vrijednost na dan:	
- 31. decembra 2021. godine	343
- 31. decembra 2020. godine	355

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka ima vlasništvo nad nematerijalnim sredstvima i ne postoje restrikcije niti bilo kakva opterećenja u korišćenju.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

21. OSTALA SREDSTVA

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja - nekretnine	30.920	41.619
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja - trafostanice	283	283
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja - akcije	70	70
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja - ostalo	94	94
Objekti zajedničke potrošnje Igalo	0	37
Ostala poslovna potraživanja	1.046	882
Unaprijed plaćeni troškovi	1.015	382
	33.428	43.367
Obezvrijeđenje stečene aktive	-1.580	-977
	-1.580	-977
Ostala sredstva - neto	31.848	42.390

Banka je u 2021. godini prodala nekretnine stečene po osnovu naplate potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 12.357 hiljada za iznos od EUR 18.114 hiljada pri čemu je ostvarila kapitalnu dobit u iznosu od EUR 5.757 hiljada (napomena 15.3).

U skladu sa potpisanim notarskim zapisima 856/2021 i 857/2021, za prodaju stečene imovine u iznosu od EUR 7.359 evidentirano je potraživanje na poziciji finansijska potraživanja u iznosu od EUR 12.056 hiljada (napomena 15.3.).

Kupoprodajna cijena stečene imovine u iznosu od EUR 4.923 hiljada isplaćena je iz kredita odobrenih kupcima kod Banke u iznosu od EUR 5.983 hiljada, dok je kupoprodajna cijena imovine u iznosu od EUR 75 hiljada isplaćena na račun Banke.

Banka je u 2021. potpisala UZZ 399/2021 sa predmetom prodaje suvlasničkog dijela od 569/14300 na nepokretnostima upisanim u listu nepokretnosti br. 504 KO Topla i u skladu sa navedenim ostvarila kapitalnu dobit u iznosu od EUR 54 hiljade (napomena 15.3).

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

22.1. Depoziti klijenata

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra 2021.	2020.
Depoziti po viđenju:		
Ostale institucije koje se bave finansijskom aktivnošću	1.335	938
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	24.556	30.654
Javne službe jedinica lokalne samouprave	1.677	1.555
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	33.751	38.130
Preduzetnici– nekamatonosni	1.635	872
Privredna društva, nerezidenti	459	496
Fizička lica, rezidenti	47.860	42.493
Fizička lica, nerezidenti	13.522	14.871
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	2.840	2.064
Vlada Crne Gore	24.658	25.614
Jedinice lokalne samouprave	5.928	9.088
Drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore	1.286	1.228
Ostali – nekamatonosni	-	-
Regulatorne agencije, rezidenti	1.392	921
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	33	163
Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	0	54
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore	78	38
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	149	255
	161.159	169.434
Kratkoročni depoziti:		
Društva koja se bave posredovanjem na tržištu kapitala, rezidenti	-	-
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	6.583	34.407
Javne službe jedinica lokalne samouprave	55	165
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	197	884
Privredna društva, nerezidenti	-	-
Fizička lica, rezidenti	33.538	35.617
Fizička lica, nerezidenti	8.858	9.994
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	3	9
Vlada Crne Gore	730	935
Jedinice lokalne samouprave	-	-
Domaće agencije, rezidenti	4.350	2.450
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	-	-
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	-	100
Finansijske institucije	3	203
	54.317	84.764
Dugoročni depoziti:		
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	4.000	4.010
Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	-	-
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	10.354	10.321
Privredna društva, nerezidenti	657	657
Fizička lica, rezidenti	15.870	16.896
Fizička lica, nerezidenti	10.317	13.795
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	1	1
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	-	-
	41.199	45.680
Ukupni depoziti	256.675	299.878
Fakturisana kamata: depoziti	1.798	1.854
	258.473	301.732

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

22.1. Depoziti klijenata (Nastavak)

Depoziti po viđenju u EUR stanovništva su deponovani po kamatnoj stopi od 0,0- 0,02% na godišnjem nivou dok su depoziti po viđenju u stranoj valuti stanovništva deponovani na beskamatnim računima. Na depozite po viđenju preduzeća u EUR kamatna stopa se kretala u rasponu od 0,00% do 0,01% godišnje. Depoziti po viđenju u stranoj valuti preduzeća su deponovani na beskamatnim računima.

Depoziti stanovništva u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,05% do 3,10% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja i tipa oročene štednje. Za oročene iznose na rok duži od 36 mjeseci ili iznos preko EUR 100 hiljada kamatna stopa može biti ugovorena za svaki konkretni slučaj.

Kratkoročni depoziti preduzeća u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,02% do 0,90% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Dugoročni depoziti preduzeća u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,80% do 1,70% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Za oročene iznose na rok duži od 36 mjeseci ili iznos preko EUR 100 hiljada kamatna stopa može biti ugovorena za svaki konkretni slučaj.

Kratkoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,01 % do 0,03% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja. Dugoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti su deponovani po kamatnoj stopi od 0.04% na godišnjem nivou.

22.2. Krediti klijenata koji nijesu banke

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Namjenski krediti od Vladinih agencija:		
- Investiciono - razvojni fond Crne Gore	297	471
- Vlada Crne Gore	575	613
- Vlada Crne Gore	797	-
	1.669	1.084
Vremenska razgraničenja: krediti	1.130	1.300
	2.799	2.384

Pozajmljena sredstva od Vlade Crne Gore odnose se na:

sredstva u iznosu od 575 hilj EUR primljena u skladu sa ugovorom o saradnji na sprovođenju projekta 1.000+ stanova, Banka je primila sredstva po kamatnoj stopi 0,75% na godišnjem nivou sa rokom dospijeaća od 240 mjeseci i grejs periodom od 3 godine;

sredstva u iznosu od 797 hiljada EUR odnose se na kreditnu podršku Banke za razvoj Savjeta Evrope i komercijalnih banaka u Crnoj Gori za realizaciju aktivnosti u okviru mjera podrške privredi i građanima za II kvartal 2021. godine, namijenjenog za rješavanje posljedica krize izazvane pandemijom Covid-a 19.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

**22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
(Nastavak)**

22.2. Krediti klijenata koji nijesu banke (Nastavak)

Dospijeće po godinama prikazano je u sljedećim tabelama:

Investiciono - razvojni fond Crne Gore

(U hiljadama EUR)	2021.	2020.
Do 1 godine	15	69
Do 2 godine	22	33
Do 3 godine	66	40
Do 4 godine	194	97
Do 5 godine	-	-
Preko 5 godina	-	232
	297	471

23. SUBORDINISANI DUG

	Datum dospijeća	Godina koja se završava 31. decembra Kamatna stopa na godišnjem nivou	U hiljadama eura	
			2021.	2020.
Elektroprivreda Crne Gore Ad Nikšić	01. april 2028. godine	6.28%	6.000	6.000
Bemax d.o.o.. Podgorica	20. april 2027. godine	4.00%	1.100	1.100
Nicović Đorđije <i>Fakturisana kamata</i>	18. april 2026. godine	5.60%	720	720
			102	102
			7.922	7.922

Dana 31. marta 2010. godine Banka je zaključila Ugovor o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD Nikšić u iznosu od EUR 10.000 hiljada sa rokom dospijeća od 5 godina i kamatnom stopom od 10% godišnje. Kredit se vraća u cjelosti na dan dospijeća. U slučaju neblagovremene isplate kamate kamatna stopa će iznositi 15% godišnje. Dana 19. aprila 2011. godine potpisan je Aneks I Ugovora kojim se utvrđuje prijevremena isplata od EUR 3.000 hiljada pretvaranjem u akcije Banke.

U maju 2012. godine, Banka je sa Elektroprivredom potpisala Aneks II Ugovora o subordinisanom dugu od 31. marta 2010. godine kojim je definisano da se dio subordinisanog duga u iznosu od EUR 1.000 hiljada uz saglasnost Centralne Banke Crne Gore isplati zajmodavcu prije roka dospijeća, a da se za preostali iznos subordinisanog duga nakon izvršene isplate u iznosu od EUR 6.000 hiljada prolongira rok dospijeća do kraja februara 2018. godine uz ugovorenu godišnju kamatnu stopu od 8,5%.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

23. SUBORDINISANI DUG (Nastavak)

Banka je 17.11.2010. godine zaključila Ugovor o subordinisanom dugu sa fizičkim licem Đorđije Nicović na iznos od 720 hiljada EUR sa datumom dospjeća 17.12.2015. godine i kamatnom stopom od 8,50% godišnje.

Dana 30. decembra 2011. godine i 20. januara 2012. godine Banka je sa Bemax d.o.o. Podgorica zaključila Ugovore o subordinisanom dugu u iznosu od EUR 800 hiljada odnosno EUR 1.000 hiljada sa rokom dospjeća od 64 mjeseca i kamatnom stopom od 8% godišnje.

Banka je 30. juna 2013. godine smanjila obaveze prema firmi Bemax d.o.o. po osnovu subordinisanog duga za EUR 700 hiljada. Dalje, Banka je nakon dobijenog odobrenja CBCG zaključila sa Bemaxom Aneks I Ugovora o subordinisanom dugu u septembru 2013. godine na bazi kojeg ukupan iznos duga od EUR 1.100 hiljada dospijeva 20. aprila 2019. godine.

Banka je 09. februara 2017. godine zaključila sa Bemaxom Aneks II Ugovora o subordinisanom dugu u kome su se saglasili o izmjeni visine kamatne stope na 6% i datuma dospjeća subordinisanog duga do 20. aprila 2023. godine, 29.03.2019. godine je zaključen Anex III Ugovora o subordinisanom dugu na rok dospjeća 20.04.2026. godine.

Banka je u 2014. godini zaključila Aneks III Ugovora o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD Nikšić na rok dospjeća 31. mart 2020. godine i Anex I o subordinisanom dugu sa Nicović Đorđijem na rok dospjeća 18. april 2020. godine.

Banka je u februaru 2016. godine zaključila Anex IV Ugovora o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD Nikšić uz ugovorenu godišnju kamatnu stopu od 7,5% do 28. februara 2018, a od 01.marta 2018. do 29. februara 2020. godine kamatnu stopu od 7,25%, a od 01.marta 2020. godine do 01. aprila 2024. godine 6,28% godišnje na rok dospjeća 01. april 2024. godine.

Dana 19.06.2018. godine Banka je zaključila Anex II Ugovora o subordinisanom dugu sa Đorđijem Nicović kojim se mijenja visina kamatne stope (5,6% godišnje) na rok dospjeća 18.04.2025. godine.

U novembru 2019. godine između Banke i EPCG je zaključen Anex V Ugovora o subordinisanom dugu (uslovi Anexa se primjenjuju od 01.04.2019. godine) kojim se mijenja datum dospjeća u 01.04.2026. godine.

Banka je u februaru 2020. godine zaključila sa Bemaxom Aneks IV Ugovora o subordinisanom dugu u kome su se saglasili o izmjeni visine kamatne stope na 4% i datuma dospjeća subordinisanog duga do 20. aprila 2027. godine.

U junu 2020. godine Banka je zaključila Anex III Ugovora o subordinisanom dugu sa Đorđijem Nicović (uslovi Anexa se primjenjuju od 18.04.2020. godine) kojim se mijenja datum dospjeća u 18.04.2026. godine.

U martu 2021. godine između Banke i EPCG je zaključen Anex VI Ugovora o subordinisanom dugu kojim se mijenja datum dospjeća u 01.04.2028. godine.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl.list CG“ br. 38/11, 55/12 i 82/17), subordinisani krediti se uključuju u dopunski kapital prilikom obračuna koeficijenta solventnosti.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

24. REZERVE

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- vanbilansna aktiva	45	49
- MRS 19 - otpremnine	22	20
- sudski sporovi	7	142
	74	211

25. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2021.	2020.
Obaveze prema dobavljačima	392	393
Obaveze po osnovu poreza	1.332	812
<i>Obaveze po osnovu primljenih avansa:</i>		
- avansi po osnovu uplate kredita	2.861	881
- avansi po osnovu uplate kartica	568	508
- avans Vlade CG po osnovu subvencionisane kamate	68	99
Obaveze prema zaposlenima	22	97
Obaveza po osnovu lizinga MSFI 16	477	488
Privremeni rn-gašenje deviznih računa	2.327	22
Ostale obaveze	813	491
	8.860	3.791

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

26. KAPITAL

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2021. godine sastoji se od 410.168 običnih akcija (31. decembra 2020. godine: 410.168 akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 127.82 (31. decembra 2020. godine: EUR 127.82).

Banka na dan 31. decembra 2021. godine ima ukupno 280 akcionara (2020. godine: 281 akcionara).

Naziv akcionara	2021				2020			
	Broj akcija	Obične (u hiljadama EUR)	Prioritetne (u hiljadama EUR)	% učešća	Broj akcija	Obične (u hiljadama EUR)	Prioritetne (u hiljadama EUR)	% učešća
DJUKANOVIĆ ACO	170.073	21.739	-	41,46%	170.073	21.739	-	41,46%
ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE A.D NIKŠIĆ	81.035	10.358	3.000	19,76%	81.035	10.358	3.000	19,76%
HIPOTEKARNA BANKA A.D Podgorica/HB - Zbirni Kastodi račun 1	18.387	2.350	-	4,48%	18.387	2.350	-	4,48%
PRVA BANKA CRNE GORE AD. PODGORICA/PA - Zbirni kastodi račun 1	14.104	1.803	-	3,44%	14.104	1.803	-	3,44%
CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA A.D/CK - Zbirni kastodi račun 1	12.705	1.624	-	3,10%	12.695	1.623	-	3,10%
LOVČEN OSIGURANJE PODGORICA	9.508	1.215	-	2,32%	9.508	1.215	-	2,32%
P & G AGENCY	7.821	1.000	-	1,91%	7.821	1.000	-	1,91%
IVANOVIĆ MIODRAG	7.041	900	-	1,72%	7.041	900	-	1,72%
STADION	5.794	741	-	1,41%	5.794	741	-	1,41%
ČUPIĆ BRANKO	5.042	644	-	1,23%	5.042	644	-	1,23%
BUDVA INVESTMENT	4.675	598	-	1,14%	4.675	598	-	1,14%
HP " FJORD" A.D KOTOR	3.952	505	-	0,96%	3.952	505	-	0,96%
Petričević Jelica	3.919	501	-	0,96%	3.919	501	-	0,96%
Otvoreni investicioni fond "TREND"	3.277	419	-	0,80%	3.277	419	-	0,80%
TABACCO SHOP	2.998	383	-	0,73%	2.998	383	-	0,73%
OSTOJIĆ ŽELJKO	2.893	370	-	0,71%	2.893	370	-	0,71%
"MEGATREND CO" sa p.o. Preduz. za intel. Usluge	2.806	359	-	0,68%	2.806	359	-	0,68%
COMERSA doo	2.749	351	-	0,67%	2.749	351	-	0,67%
ŽUGIĆ VOJIN	2.640	337	-	0,64%	2.640	337	-	0,64%
RUDNICI BOKSITA U STEČAJU A.D. Nikšić	2.621	335	-	0,64%	2.621	335	-	0,64%
LALIĆ ZORAN	2.547	326	-	0,62%	2.547	326	-	0,62%
Ostali	43.581	5.571	-	10,63%	43.591	5.571	-	10,63%
Ukupno	410.168	52.428	3.000	100.00%	410.168	52.428	3.000	100.00%

Rezerve se odnose na:

U hiljadama eura
Godina koja se završava 31. decembra

	2021.	2020.
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	10.848	10.848
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-1.255	137
	9.593	10.985

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

26. KAPITAL (nastavak)

U 2021. godini desio se pad fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se odmjeravaju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, što je za posledicu imalo umanjenje pozije ostale rezerve, a samim tim i umanjenje neto kapitala za iznos EUR 1.392 hiljada.

Banka je za godinu koja se završava 31. decembra 2021. godine iskazala neto gubitak u iznosu od EUR 4.455 hiljada, kumulirani gubitak u iznosu od EUR 28.200 hiljada, dok ukupni kapital Banke na dan 31. decembra 2021. godine iznosi EUR 32.368 hiljada, a koeficijent solventnosti 13,28%.

27. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	U hiljadama eura	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Neopozive obaveze za davanje kredita	8.821	14.397
<i>Izdane garancije:</i>		
- Izdate plative garancije	16.874	18.154
- Izdate činidbene garancije	28.732	29.554
Kolateral po osnovu potraživanja	307.008	323.950
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	<u>46.829</u>	<u>46.928</u>
	<u>408.264</u>	<u>432.983</u>

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10, 40/11 i 73/17) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Upravni odbor ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način.

Pregled potraživanja i obaveza prema povezanim licima na dan 31. decembra 2021. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar	U hiljadama EUR
	2021.	31. decembar
	2020.	
Kredit i potraživanja		
MONTENEGRO INVESTMENTS CREDIT DOO	5.614	5.925
MARTEX DOO	565	648
INVESTICIJE I IZGRADNJA CG	297	397
I.I.R	284	278
JOKOVIÆ-PRESTIGE	198	186
RANIKOM DOO	167	159
KRUŠO D.O.O.	165	0
MONTEX A.D.	123	147
AD RUDNICI BOKSITA NIKŠIÆ	95	95
ENTEXT DOO	86	102
Ostali	2.290	3.477
Ukupno	9.884	11.415
Vanbilansne pozicije		
BAMBI-99	1.720	1.120
AG INFOPLAN DOO	781	893
MI GORANOVIĆ DOO	468	426
MARTEX DOO	389	373
KRUŠO DOO	388	390
Ostali	1.565	2.085
Ukupno	5.312	5.288

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

Depoziti clijenata	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
<i>Depoziti po viđenju</i>		
ELEKTROPRIVREDA	6.562	898
CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM AD RUDNIK UGLJA PLJEVLJA	5.834	4.462
ACO ĐUKANOVIĆ	3.339	2.913
MONTENEGRO INVESTMENTS CREDIT DOO	1.127	956
Ostali	806	586
Ukupno	21.473	17.430
<i>Oročeni depoziti</i>		
ELEKTROPRIVREDA	8.003	19.645
CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM INDUSTRIJA PIVA I SOKOVA "TREBJESA" D.O.O. NIKŠIÆ	2.500	15.500
NIKČEVIĆ VESELINKA	180	380
VULETIĆ GORAN	50	50
Ostali	42	44
Ukupno	11.066	36.196
Ukupno depoziti clijenata	32.539	53.626
Subordinisani dug		
ELEKTROPRIVREDA	6.000	6.000
BEMAX	1.100	1.100
NICOVIĆ ĐORĐE	720	720
Ostali	-	-
Ukupno	7.820	7.820

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA – OSNOVANA 1901. GODINE

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Prihodi od kamata		
MONTENEGRO INVESTMENTS CREDIT DOO	188	129
KLIKOVAC D.O.O.	26	28
MARTEX DOO	26	27
INVESTICIJE I IZGRADNJA CG	25	18
I.I.R	16	15
JOKOVIĆ-PRESTIGE	11	11
AG INFOPLAN DOO	11	5
MONTEX A.D.	8	6
RANIKOM DOO	8	8
BAHOVIĆ ENAD	5	4
Ostali	129	200
Ukupno	453	451
Prihodi od naknada		
AD RUDNIK UGLJA PLJEVLJA	20	61
AG INFOPLAN DOO	19	20
BAMBI-99	17	15
OSMANAGIĆ CO	10	11
KLIKOVAC D.O.O.	10	10
KRUŠO D.O.O.	9	7
ELEKTROPRIVREDA	9	8
UNIPROM - METALI	8	-
MARTEX DOO	8	11
MI GORANOVIĆ DOO	6	6
Ostali	79	112
Ukupno	194	262
Ukupno prihodi	647	713
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Rashodi		
ACO ĐUKANOVIĆ	1.059	1.046
ELEKTROPRIVREDA	542	696
CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM	111	164
INDUSTRIJA PIVA I SOKOVA "TREBJESA" D.O.O.		
NIKŠIĆ	18	26
NIKČEVIĆ VESELINKA	1	1
Ostali	9	17
Ukupno	1.740	1.950
Prihodi/rashodi, neto	(1.093)	(1.237)

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

Isplate članovima glavnih odbora Banke prikazane su u narednoj tabeli:

	2021.		2020.	
	<i>neto</i>	<i>bruto</i>	<i>neto</i>	<i>bruto</i>
Odbor direktora	45	65	63	90
Odbor za reviziju	21	23	21	23
Glavni izvršni direktor, izvršni direktori i direktori sektora	260	388	227	339
	326	476	311	452

29. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2021. godine protiv Banke se vodi više sudskih postupaka od strane pravnih i fizičkih lica.

Po procjeni advokatske kancelarije i pravne službe Banke ukupna utvrđena vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 9.370 hiljada.

Navedeni iznos ne uključuje eventualne zatezne kamate koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova obzirom da rukovodstvo nije u mogućnosti da utvrdi potencijalne efekte zateznih kamata koji mogu nastati po osnovu ovih sporova do datuma izdavanja ovih finansijskih iskaza. Po procjeni rukovodstva Banke iako sa sigurnošću nije moguće predvidjeti konačan ishod sporova Banka neće biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po navedenom osnovu.

Na dan 31. decembar 2021. godine izvršena su rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova u iznosu od EUR 6 hiljada.

Banka vodi 53 sudskih postupka protiv trećih lica. Po procjeni advokatske kancelarije i pravne službe ukupna vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 3.068 hiljada.

Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine

30. USAGLAŠENOST SA POKAZATELJIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE

Banka je dužna da svoje poslovanje obavlja u skladu sa odredbama Zakona o bankama i podzakonskim aktima donijetim na osnovu tog Zakona.

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Centralne banke Crne Gore na dan 31. decembra 2021. godine je prikazana kao što slijedi:

	<i>Propisani limit CBCG</i>	Ostvareni pokazatelji poslovanja	
		31. decembra 2021.godine	31. decembra 2020.godine
Uplaćeni akcionarski kapital	MEUR 5	55.428	55.428
Osnovni kapital		22.875	24.029
Sopstvena sredstva Banke		29.647	30.945
Ponderisana bilansna aktiva		175.155	182.313
Ponderisane vanbilansne stavke		25.782	24.694
Koeficijent solventnosti Banke	min 10%	13,28%	13,41%
Zbir velikih izloženosti	max 800%	220,52%	207,63%
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u banci	max 20%	0,00%	0,00%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	max 200%	27,20%	26,18%
Ukupna izloženost prema zaposlenim licima u Banci	max 1%	0,23%	0,24%
Ukupnu izloženost prema jednom ili grupi povezanih lica	max 25%	25,17%	25,66%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 100%	83,09%	95,11%
Pokazatelj likvidnosti Banke	min 1	1,68	1,87

Prekoračenje limita izloženosti od 25% sopstvenih sredstava Banke prema pravnom licu ili grupi povezanih lica u 2021. godini, je nastalo u periodu nakon odobrenja garantnog plasmana a usljed smanjenja osnovnog kapitala, i riješeno je kroz prijevremenu likvidaciju izloženosti dana 09.02.2022. godine, čime je izloženost svedena u zakonski propisane okvire.

31. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

**Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze
31. decembar 2021. godine**

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Od 01.01.2022. godine u bankarskom sektoru Crne Gore je u primjeni nova regulativa kojoj je Banka prilagodila svoje poslovanje i izvještavanje.

Od 1. januara 2022. godine na snagu stupa Zakona o kreditnim institucijama, kojom se uvodi dvodomni sistem upravljanja Bankom, i to: Nadzorni odbor, koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem kreditne institucije i Upravni odbor, koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje kreditnom institucijom na dnevnoj osnovi, kao i za njeno zastupanje. Nadzorni odbor imenuje Skupština akcionara. Nadzorni odbor Banke ima 5 članova, od čega su dva nezavisni članovi. Upravni odbor Banke čine predsjednik i dva člana Upravnog odbora.

Nova regulativa je uvela primjenu principa Basel III u pogledu adekvatnosti kapitala i izmjene na području praćenja rizika likvidnosti, u skladu sa praksom u Evropskoj uniji. U dijelu obračuna rizikom ponderisane aktive i rizičnih obaveza uvedena je primjena povlašćenog pondera za izloženosti klijenata koji pripadaju kategoriji malih i srednjih preduzeća, ali su, sa druge strane, uvedeni i posebni ponderi za visokorizične izloženosti (špekulativno finansiranje i projektno finansiranje). Za ove tipove izloženosti prethodnim odlukama regulatora ponderi rizika nisu bili eksplicitno definisani.

Rat između Ukrajine i Rusije

U februaru 2022. godine izbio je ratni sukob između Ukrajine i Rusije. Posljedično, došlo je do naglog rasta cijena na više tržišta dok se očekuje globalna nestašica i rast cijena prehrambenih proizvoda. Značajno je povećana volatilnost deviznih kurseva na FX tržištu, tako da je teško procijeniti buduće trendove u tržišnim cijenama i ključnim makroekonomskim indikatorima.

Banka od samog početka kontinuirano prati i analizira razvoj situacije i njen uticaj na poslovne operacije i sposobnost Banke da kontinuirano posluje. Banka je analizirala uticaj konflikta na izloženosti koje banka ima prema ovim zemljama i klijentima čije je poslovanje blisko povezano sa ovim tržištima. Sem toga, Banka je analizirala uticaj koji konflikt može imati na kvalitet kreditnog portfolija Banke. Preduzete su sve mjere na minimiziranju rizika po poslovanje Banke.

Uzimajući u obzir postojeće informacije vezane za trenutna dešavanja, Banka je ocijenila da ne postoji značajan uticaj ovog konflikta na pojedinačne finansijske iskaze za tekuću godinu.

Osim navedenog, na dan izdavanja ovih pojedinačnih finansijskih iskaza Banka nije identifikovala značajne događaje koji bi zahtijevali korekcije priloženih pojedinačnih finansijskih iskaza.

33. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine bili su:

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
USD	0,8823	0,8142
CHF	0,9650	0,9211
GBP	1,1915	1,1073



IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA
za period 01.01.-31.12.2021. godine

Sadržaj:

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE	3
2. ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA, ANALIZE FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA PRAVNOG LICA I INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA	8
3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	16
4. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	17
5. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA	18
6. POSLOVNE JEDINICE	18
7. INFORMACIJE O CILJEVIMA ,IZLOŽENOSTI I UPRAVLJANJU RIZICIMA	18
8. SISTEM UNUTRAŠNJE KONTROLE	27

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1 Osnovne informacije o pravnom licu

PRVA BANKA CRNE GORE AKCIONARSKO DRUŠTVO PODGORICA - osnovana 1901. godine (u daljem tekstu "Banka") registrovana je kod Centralnog registra privrednih subjekata u Podgorici pod brojem: 4-0000732, PIB: 02096099.

Skraćeni naziv Banke je: **PRVA BANKA CG AD** – osnovana 1901.godine.

Sjedište Banke je: Podgorica, bulevar Svetog Petra Cetinjskog 141.

Šifra djelatnosti Banke: 6419 – ostalo monetarno posredovanje.

Konakti : 020 409 149, kabinet@prvabankacg.com, www.prvabankacg.com

1.2 Informacije o registraciji, djelatnosti Banke

PRVA BANKA CG AD – osnovana 1901.godine u skladu sa registrovanom djeljnošću kod Centralnog registra privrednih subjekata br. 4-0000732, Rješenjem Centralne banke Crne Gore br.36 od 25.03.2002.godine o odobrenju rada (licenca za rad banke); Rješenjem Centralne banke o odobrenju za obavljanje kastodi poslova br.0102-245/2-2008 od 18.03.2008. godine i Rješenjem Centralne banke o odobrenju za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju br. 03-7387-4/2017 od 26.09.2017.godine, obavlja bankarske i druge poslove, i to:

- bankarske poslove;
- izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza,
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting i dr.),
- izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata,
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa posebnim propisima,
- finansijski lizing,
- oslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti,
- trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta:
- stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
- finansijskim derivatima,
- kastodi poslove,
- depo poslove,
- iznajmljivanje sefova,
- poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove iz domena poslovanja Banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke,
- poslove zastupanja u osiguranju,
- druge poslove uz prethodno odobrenje Centralne banke Crne Gore.

1.3 Organizaciona struktura

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sa sistematizacijom radnih mjesta Prve banke CG AD - osnovane 1901. godine, uređena je unutrašnja organizacija, utvrđena su i sistematizovana radna mjesta, sa opisom poslova i uslovima radnih mjesta: vještine i radno iskustvo, vrsta i stepen stručne spreme, odnosno nivo obrazovanja i zanimanja.

Pravilnikom je utvrđena organizaciona struktura Banke, poslovni domen organizacionih djelova, obaveze i odgovornosti rukovodilaca organizacionih jedinica i izvršilaca.

Prva Banka svoje poslovanje obavlja kroz:

- Ključna poslovna područja
- Sektore
- Samostalne sektore / službe
- Službe
- Filijale
- Odjeljenja

Ključna područja poslovanja Banke su:

- Prodaja
- Operacije i razvoj
- Finansije, rizici i problematični krediti

Samostalni sektori / službe Banke su:

- Sektor upravljanja stečenom imovinom i faktoring
- Interna revizija
- Praćenje usklađenosti poslovanja
- Sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma
- Kabinet
- Sigurnost informacionog sistema (IS)
- Ljudski resursi
- Pravni poslovi
- Opšti i tehnički poslovi

Samostalna radna mjesta su: Sekretar Banke i Savjetnik Odbora direktora, koji za svoj rad odgovaraju Odboru direktora.

Poslovno područje Prodaja sastoji se od tri sektora:

- Sektor za poslovanje sa korporativnim klijentima
- Sektor za poslovanje sa fizičkim licima i malim i srednjim preduzećima
- Sektor Treasury

Sektor za poslovanje sa korporativnim klijentima sastoji se od dvije službe:

- Upravljanje poslovnim odnosom s korporativnim klijentima
- Poslovanje sa javnim sektorom

Sektor za poslovanje sa fizičkim licima i malim i srednjim preduzećima sastoji se od dvije službe i 14 filijala:

- Podrška i koordinacija
- Filijale
- Kontakt centar

Sektor Treasury sastoji se od tri odjeljenja:

- Upravljanje sredstvima
- Upravljanje trezorom
- Poslovi investicionog bankarstva

Poslovno područje Operacije i razvoj sastoji se od tri sektora:

- Sektor za digitalnu transformaciju
- Sektor za informacione tehnologije
- Sektor za platni promet

Sektor za digitalnu transformaciju procesa i proizvoda sastoji se od tri službe:

- Kartično poslovanje i elektronsko bankarstvo
- Marketing
- Unaprijeđenje poslovnih procesa

Sektor za informacione tehnologije sastoji se od dvije službe:

- IT infrastruktura
- Razvoj IT rješenja

Sektor za pružanje platnih usluga sastoji se od dvije službe:

- Pružanje platnih usluga u međunarodnom platnom sistemu
- Pružanje platnih usluga u nacionalnom platnom sistemu

Poslovno područje Finansije, rizici i problematični krediti sastoji se od tri sektora:

- Sektor za finansije
- Sektor za upravljanje rizicima
- Sektor problematičnih kredita

Sektor za finansije sastoji se od tri službe:

- Finansije i računovodstvo
- Izveštavanje i kontroling
- Analitička podrška u aktivi i pasivi

Sektor za upravljanje rizicima sastoji se od dvije službe:

- Kreditne kontrole
- Upravljanje rizicima
- Upravljanje kreditnim rizikom (odjeljenje)
- Upravljanje nekreditnim rizikom (odjeljenje)

Sektor problematičnih kredita sastoji se od dvije službe:

- Pravna lica
- Fizička lica
- Rana faza naplate (odjeljenje)

Na dan 31. decembar 2021. godine Banka je imala ukupno 223 zaposlenih radnika i 11 radnika angažovanih po Ugovoru o djelu.

1.4 Vlasništvo i struktura kapitala

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembar 2021. godine iznosio je 55.427.736,98 eura, i podijeljen je na ukupno 433.639 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti 127,82 eura, od čega su 410.168 obične akcije sa pravom glasa i 23.471 povlašćene nekumulativne akcije bez prava glasa.

Banka je na dan 31.12.2021. godine imala ukupno 277 akcionara.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembar 2021. godine je sljedeća:

RB	Akcionar (po veličini učešća)	Broj akcija		Iznos		% Učešća	
		obične	prioritetne	obične	prioritetne	obične	prioritetne
1	DJUKANOVIĆ ACO	170.073		21.739		39,22%	0,00%
2	ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE A.D NIKŠIĆ	81.035	23.471	10.358	3.000	18,69%	5,41%
3	HIPOTEKARNA BANKA A.D Podgorica/HB - Zbirni Kastodi račun 1	18.387		2.350		4,24%	0,00%
4	PRVA BANKA CRNE GORE AD. PODGORICA/PA - Zbirni kastodi račun 1	14.104		1.803		3,25%	0,00%
5	CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA A.D/CK - Zbirni kastodi račun 1	12.705		1.624		2,93%	0,00%
6	LOVČEN OSIGURANJE PODGORICA	9.508		1.215		2,19%	0,00%
7	P & G AGENCY	7.821		1.000		1,80%	0,00%
8	IVANOVIĆ MIODRAG	7.041		900		1,62%	0,00%
9	STADION	5.794		741		1,34%	0,00%
10	ČUPIĆ BRANKO	5.042		644		1,16%	0,00%
11	OSTALI	78.658		10.055		18,14%	
	UKUPNO	410.168	23.471	52.429	3.000	94,59%	5,41%

2. ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA, ANALIZE FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA PRAVNOG LICA I INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA

2.1. Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja

Red. br.	SREDSTVA	31.12.2021	31.12.2020
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	58.585	68.703
2.	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	194.853	208.145
2.a.	Kredit i potraživanja od banaka	4.079	6.407
2.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	174.913	198.218
2.c.	Hartije od vrijednosti	0	0
2.d.	Ostala finansijska sredstva	15.861	3.520
3.	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	14.933	23.519
3.a.	Kredit i potraživanja od banaka	0	0
3.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	0	0
3.c.	Hartije od vrijednosti	14.933	23.519
3.d.	Ostala finansijska sredstva	0	0
4.	Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	18	17
4.a.	Kredit i potraživanja od banaka	0	0
4.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	0	0
4.c.	Hartije od vrijednosti	18	17
4.d.	Ostala finansijska sredstva	0	0
5.	Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja	0	0
5.a.	Kredit i potraživanja od banaka	0	0
5.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	0	0
5.c.	Hartije od vrijednosti	0	0
5.d.	Ostala finansijska sredstva	0	0
6.	Derivati koji se drže zbog zaštite od rizika	0	0
7.	Promjene u fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	0	0
8.	Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	7.904	9.250
9.	Investicione nekretnine	0	0
10.	Nekretnine, postrojenja i oprema	1.676	1.752
11.	Nematerijalna sredstva	343	355
12.	Tekuća poreska sredstva	1	1
13.	Odložena poreska sredstva	335	191
14.	Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	0
15.	Ostala sredstva	31.848	42.390
16.	UKUPNA SREDSTVA:	310.496	354.323

	OBAVEZE	31.12.2021	31.12.2020
17.	Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	261.272	304.116
17.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	0	0
17.b.	Depoziti klijenata	258.473	301.732
17.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	0	0
17.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	2.799	2.384
17.e.	Hartije od vrijednosti	0	0
17.f.	Ostale finansijske obaveze	0	0
18.	Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	0	0
18.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	0	0
18.b.	Depoziti klijenata	0	0
18.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	0	0
18.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	0	0
18.e.	Hartije od vrijednosti	0	0
18.f.	Ostale finansijske obaveze	0	0
19.	Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0	0
19.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	0	0
19.b.	Depoziti klijenata	0	0
19.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	0	0
19.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	0	0
19.e.	Ostale finansijske obaveze	0	0
20.	Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	0	0
21.	Promjene fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	0	0
22.	Rezerve	74	211
23.	Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	0
24.	Tekuće poreske obaveze	0	0
25.	Odložene poreske obaveze	0	0
26.	Ostale obaveze	8.860	3.791
27.	Subordinisani dug	7.922	7.922
28.	UKUPNE OBAVEZE:	278.128	316.041

	KAPITAL	31.12.2021	31.12.2020
29.	Akcijski kapital	55.428	55.428
30.	Emisione premije	0	0
31.	Neraspoređena dobit	-28.200	-29.682
32.	Dobit/gubitak tekuće godine	-4.453	1.551
33.	Ostale rezerve	9.593	10.985
34.	Interesi bez kontrolnog uticaja u kapitalu	0	0
35.	UKUPAN KAPITAL: (29. do 34.)	32.368	38.283
36.	UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE: (28. + 35.)	310.496	354.323

Bilans uspjeha

	POZICIJA	31.12.2021	31.12.2020
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	10.443	11.574
2.	Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	238	638
3.	Rashodi od kamata i slični rashodi	3.176	3.504
I.	NETO PRIHODI OD KAMATA (1 + 2 - 3)	7.506	8.708
4.	Prihodi od naknada i provizija	5.348	5.134
5.	Rashodi naknada i provizija	3.404	3.368
II.	NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (4 - 5)	1.944	1.766
6.	Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	121	122
7.	Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	41	82
8.	Neto dobitak / gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	0	0
9.	Promjena fer vrijednosti u računovodstvu zaštite od rizika (hedžing)	0	0
10.	Neto gubici/dobici od kursnih razlika	212	232
11.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	6.128	384
12.	Ostali prihodi	471	621
13.	Troškovi zaposlenih	3.585	3.642
14.	Troškovi amortizacije	717	572
15.	Opšti i administrativni troškovi	4.638	4.478
16.	Neto dobitci/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	0	0
17.	Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	10.952	1.084
18.	Troškovi rezervisanja	-136	-72
19.	Ostali rashodi	573	655
III.	DOBITAK/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA : I+II+6+7+8+9+10+11+12-13-14-15-16-17-18-19	-3.904	1.557
21.	Porez na dobit	549	6
22.	NETO PROFIT/GUBITAK (III - 21)	-4.453	1.551

RACIO POKAZATELJI

Pokazatelji prinosa

Najbitnije stavke bilansa uspjeha	Prihodi od kamata i slični prihodi	Prihodi od naknada i provizija	Rashodi od kamata i slični rashodi	Rashodi od naknada	Neto dobit od kamata i naknada
31.12.2021.	10.681	5.348	3.176	3.404	1.944
31.12.2020.	12.212	5.134	3.504	3.368	1.766
2021/2020	87%	104%	91%	101%	110%

ROE (Returno on Equity) - Prenos na kapital	31122021	31122020
Neto profit nakon oporezivanja	-4.453	1.551
Akcionarski kapital	55.428	55.428
Neto profit nakon oporezivanja / Akcionarski kapital	-8,03%	2,80%

ROE (Returno on assets) - Prenos na aktivu	31122021	31122020
Neto profit nakon oporezivanja	-4.453	1.551
Ukupna aktiva	310.496	354.323
Neto profit nakon oporezivanja / Ukupna aktiva	-1,43%	0,44%

Kamatna marža	31122021	31122020
Prihodi po osnovu kamata	10.681	12.212
Rashodi po osnovu kamata	3.176	3.504
Ukupna aktiva	310.496	354.323
(Prihod po osnovu kamata - Rashod po osnovu kamata) / Ukupna aktiva	2,42%	2,46%

Koeficijent operativnog profita	31122021	31122020
Operativni profit	511	1.782
Ukupna aktiva	310.496	354.323
Operativni profit / Ukupna aktiva	0,16%	0,50%

Neto profit po zaposlenom	31122021	31122020
Neto profit	-4.453	1.551
Broj zaposlenih	223	225
Neto profit / Broj zaposlenih	-1997%	690%

Pokazatelji finansijskog položaja

S1	31122021	31122020
Akcionarski kapital	55.428	55.428
Ukupna aktiva	310.496	354.323
Akcionarski kapital/Ukupna aktiva	17,85%	15,64%

S2	31122021	31122020
Ukupne obaveze	278.128	316.041
Ukupna aktiva	310.496	354.323
Neto profit nakon oporezivanja / Ukupna aktiva	89,58%	89,20%

S3	31122021	31122020
Poslovni prihodi	16.029	17.346
Poslovni rashodi	15.519	15.564
Poslovni prihodi/ Poslovni rashodi	103,29%	111,45%

S4	31122021	31122020
Ukupni prihodi	23.139	18.860
Poslovni rashodi na ime kamata	3.176	3.504
Ukupni prihodi/Poslovni rashodi na ime kamata	728,66%	538,29%

Pokazatelji likvidnosti

L1	30092021	30092020
Novčana sredstva	55.422	68.412
Dospjele obaveze	32.718	54.660
Novčana sredstva/Dospjele obaveze	1,69	1,25

L2	30092021	30092020
Likvidna sredstva	47.172	58.442
Kratkoročne obaveze	241.446	298.880
Likvidna sredstva/Kratkoročne obaveze	0,20	0,20

L3	30092021	30092020
Plasmani u domaćoj valuti	174.261	202.893
Depoziti u domaćoj valuti	250.212	320.253
Plasmani u domaćoj valuti/Depoziti u domaćoj valuti	0,70	0,63

L4	30092021	30092020
Kratkoročna aktiva	109.423	159.985
Kratkoročne pasiva	241.446	298.880
Kratkoročna aktiva/Kratkoročna pasiva	0,45	0,54

2.2. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

Izvršni direktori Banke na dan 31.12.2021. godine bili su:

1. Tarik Telačević Glavni izvršni direktor
2. Mr Nataša Martinović Izvršna direktorica poslovnog područja Finansije, rizici i problematični krediti

Odbor direktora Banke na dan 31.12.2021. godine, bio je u sastavu:

1. Mr Milan Perović, predsjednik
2. Mr Nataša Martinović, član
3. Dr Maja Drakić-Grgur, član
4. Zoran Pažin, član
5. Velizar Čolović, član

Odbor za reviziju Banke na dan 31.12.2021. godine, bio je u sastavu:

1. Maja Drakić-Grgur, Predsjednica
2. Nađa Zidar, član
3. Radojica Ilić, član

Kreditni odbor Banke na dan 31.12.2021. godine, bio je u sastavu:

1. Anuška Vujović, predsjednik
2. Dragana Vujović, član
3. Draga Perišić, član
4. Zdenka Spaić, član
5. Žarko Mićunović, član

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) Banke na dan 31.12.2021. godine, bio je u sastavu:

1. Tarik Telačević, predsjednik
2. Mr Nataša Martinović, član
3. Milorad Pavlek, član
4. Željko Brković, član

Odbor za upravljanje operativnim rizikom Banke na dan 31.12.2021. godine, bio je u sastavu:

1. Tarik Telačević, predsjednik
2. Mr Nataša Martinović, član
3. Milorad Pavlek, član

4. Željko Brković, član
5. Srđan Vujošević, član
6. Goran Lutovac, član
7. Aleksandar Vrbica, član

Na dan 31.12.2021. godine, Službenik zadužen za praćenje usklađenosti poslovanja bila je Vesna Bogdanović.

Na dan 31.12.2021. godine, Glavni interni revizor bila je Žana Kasalica.

Na dan 31.12.2021. godine, Ovlašćeni službenik za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma bio je Goran Vukotić, a Zamjenik Ovlašćenog lica bio je Nenad Jevrić

3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

3.1. Zaštita životne sredine

Prva banka Crne Gore AD Podgorica, vodi svoju politiku ekološki svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016, 073/19 od 27.12.2019) i Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Crne Gore", 075/18 od 23.11.2018).

U skladu sa članom 9 Zakona o životnoj sredini, obavljamo sledeće aktivnosti na obezbijedenju zaštite životne sredine:

- Održivo korišćenje prirodnih resursa, dobara i energije;
- Uvođenje energetski efikasnijih tehnologija i korišćenje obnovljivih prirodnih resursa;
- Upotreba proizvoda, procesa, tehnologija koji manje ugrožavaju životnu sredinu;
- Preduzimanje mjera prevencije i otklanjanja posljedica ugrožavanja i štete po životnu sredinu;
- Kontrola aktivnosti i rada postrojenja koja mogu predstavljati rizik ili prouzrokovati opasnost po životnu sredinu i zdravlje ljudi;
- Druge mjere u skladu sa zakonom.

U skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, ukoliko smatramo da određeni projekat ili poslovna aktivnost može ili će imati uticaj na životnu sredinu, tražićemo saglasnosti nadležnog organa na elaborat o procjeni uticaja ili odluke da nije potrebna procjena uticaja na životnu sredinu.

3.2. Društvena - korporativna odgovornost

Tokom 2021. godine, Prva banka Crne Gore iskazala je društveno odgovorno poslovanje kroz više donacija, u ukupnom iznosu od 5.050,00€:

- Banka je finansijski pomogla više pojedinaca i porodica, kojima je pomoć bila potrebna za liječenje ili zbog lošeg materijalnog stanja, u ukupnom iznosu od 3.800,00€;
- Podršku sportu Banka je iskazala kroz pomoć Fudbalskom klubu „Župa“ Nikšić, za odlazak njegovih članova, selekcije 2009. i 2011. godišta, na međunarodni fudbalski turnir „Mimoza Polino Kup“ Herceg Novi, u iznosu od 150,00€ i Muškom rukometnom klubu "Budućnost PG", za troškove kupovine opreme, osiguranja, treninga, utakmica, putovanja i raznih drugih obaveza, kako bi Klub mogao nastaviti dalje takmičenje u Prvoj ligi Crne Gore i Kupu Crne Gore, u iznosu od 300,00€;
- Banka je finansijski podržala proslavu Dana državnosti Crne Gore u Virpazaru, u iznosu od 300,00€;
- Banka je finansijski pomogla štampanje monografije povodom 60 godina od osnivanja Udruženja veterana dobrovoljnih davalaca krvi i donatora organa Crne Gore, u iznosu od 200,00€;
- Društveno odgovorno poslovanje Banka je iskazala i kroz pružanje pomoći za sređivanje zelenih površina, koje se nalaze okolo stambene zgrade na uglu Bulevara Pera Četkovića i Bulevara Ibrahima Koristovića na Starom aerodromu, u iznosu od 300,00€.

4. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Banka će sprovoditi sledeće aktivnosti iz oblasti istraživanja i razvoja

4.1. Istraživanje i razvoj

- Uvođenje i efikasno korišćenje novih tehnologija
- Modernizacija opreme
- Automatizacija poslovanja

4.2. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih

- Kontinuirana profesionalna edukacija,
- Stručno osposobljavanje,

- Obuke za zaposlene.

5. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Banka u toku 2021 . godine, nije otkupljivala sopstvene akcije/udjele.

6. POSLOVNE JEDINICE

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala (14), i šaltera(17)u Podgorici, Danilovgradu, Nikšiću, Kotoru, Cetinju, Budvi, Tivtu, Baru, Herceg Novom, Ulcinju, Bijelom Polju, Pljevljima, Rožajama i Beranama.

7. INFORMACIJE O CILJEVIMA ,IZLOŽENOSTI I UPRAVLJANJU RIZICIMA

proces identifikovanja svih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju i ocjene značaja odnosno materijalnosti pojedinačnih rizika.

U cilju adekvatne procjene rizika na nivou Banke i određivanja rizičnog profila Banke, Banka sprovodi sljedeće aktivnosti definisane Metodologijom, po osnovu kojih razvija matricu rizika koja sadrži informacije o rizičnom profilu Banke i predstavlja procjenu rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Upravljanje, kontrola i ublažavanje materijalnih rizika regulisano je internim aktima koji se ogledaju kroz sljedeći set dokumenata:

- Strategija upravljanja rizicima;
- Strategija postupanja sa nekvalitetnim kreditima;
- Strateški plan kapitala;
- Limiti u poslovanju;
- Godišnji plan poslovanja;
- Metodologija procesa identifikovanja i ocjene značaja (materijalnosti) rizika;
- Postupak procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala.

Set dokumenata vezanih za upravljanje kreditnim rizikom su:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom;
- Procedura identifikacije i praćenja lica povezanih sa bankom;
- Procedura naplate dospjelih potraživanja i problematičnih plasmana – pravila postupanja;
- Kreditna politika;

- Procedura odobravanja kredita fizičkim licima;
- Procedura odobravanja plasmana pravnim licima;
- Procedura procjene vrijednosti kolaterala;
- Procedura upravljanja kreditnim rizikom (stres test);
- Tehnike ublažavanja kreditnog rizika;
- Odluka o detaljnoj kategorizaciji viskokorizičnih izloženosti;
- Metodologija za obračun ispravke vrijednosti u skladu sa IFRS 9;
- Metodologija utvrđivanja kreditne sposobnosti fizičkih lica;
- Metodologija utvrđivanja kreditne sposobnosti korporativnog klijenta i rizika neispunjenja finansijske obaveze;
- Katalog kolaterala.

Rezidualni rizik:

- Metodologija obračuna potrebnog kapitala za rezidualni rizik (dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om)

Rizik koncentracije:

- Metodologija obračuna internog kapitala za rizik koncentracije (dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om)

Rizik upravljanja stečenom aktivom:

- Metodologija obračuna internog kapitala za rizik upravljanja stečenom aktivom (dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om)

Set dokumenata vezanih za upravljanje tržišnim rizicima:

- Politika upravljanja tržišnim rizicima

Set dokumenata vezanih za upravljanje operativnim rizikom:

- Politika upravljanja operativnim rizikom;
- Procedura upravljanja operativnim rizikom;
- Plan nastavka funkcionisanja poslovnih djelova;
- Plan nastavka funkcionisanja informacione tehnologije (IT);
- Strategija upravljanja kontinuitetom poslovanja;
- Politika upravljanja kontinuitetom poslovanja;
- Strategija sigurnosti informacionog sistema;
- Strategija razvoja informacione tehnologije IT.

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom zemlje:

- Politika upravljanja rizikom zemlje;
- Procedura upravljanja rizikom zemlje.

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom likvidnosti:

- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti;
- Plan upravljanja likvidnošću;
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti i procjena zahtjeva za internim kapitalom Banke za rizik likvidnosti;
- Procedura za testiranje likvidnosti primjenom stres scenarija;
- Metodologija utvrđivanja stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita.

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke:

- Procedura za upravljanje rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke i metodologija obračuna internog kapitala.

Set dokumenata vezanih za upravljanje reputacionim rizikom:

- Politika upravljanja reputacionim rizikom;

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom usklađenosti:

- Politika Compliance;
- Procedura Compliance.

Organizacioni djelovi i organizacione jedinice Banke, kao i dodijeljena ovlašćenja i odgovornosti licima koja su uključena u postupak ocjenjivanja adekvatnosti kapitala, opisani su u daljem tekstu:

- **Služba upravljanja rizicima (u okviru Sektora upravljanja rizicima)** je odgovorna da vrši kontrolu i analizu izloženosti Banke rizicima (kreditnom, operativnom, tržišnom i ostalim rizicima kojima je Banka izložena) na bazi identifikacije, mjerenja, kontrole i redovnog i blagovremenog izvještavanja o uticaju pomenutih rizika na adekvatnost kapitala Banke.

Služba upravljanja rizicima je odgovorna za razvoj, održavanje i unapređivanje modela i metoda identifikacije i mjerenja rizika u svrhu procjene adekvatnosti kapitala.

Služba upravljanja rizicima je odgovorna da vrši analizu i mjerenje izloženosti Banke gore pomenutim rizicima na bazi različitih scenarija i stres testova kao i obračun internog kapitala za materijalno značajne rizike.

U funkciji kontrole rizika Banke, Služba upravljanja rizicima je zadužena za sprovođenje sljedećih aktivnosti:

- Predlaganje Odboru direktora Banke Strategije, politike i procedure za upravljanje rizicima (uključujući postupak procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala – ICAAP);
- Donošenje metodologija iz područja upravljanja rizicima uz saglasnost Odbora direktora;
- Predlaganje Odboru direktora pristup za obračun adekvatnosti potrebnog kapitala;
- Predlaganje Odboru direktora odluke o limitima izloženosti u skladu sa Strategijom i politikama upravljanja rizicima;
- Predlaganje Odboru direktora Banke, izvršnom menadžmentu i ALCO-u integrisanje upravljanja rizicima u svakodnevno poslovanje Banke;
- Sprovođenje aktivnosti identifikovanja rizika, mjerenja/procjenjivanja rizika, testiranja otpornosti na test i savladavanja rizika;
- Obračun adekvatnosti kapitala;
- Praćenje izloženosti rizicima, profila rizičnosti i adekvatnosti kapitala;
- Provjeravanje primjene i djelotvornosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima;
- Inicijalno procjenjivanje kreditnog rizika prilikom odobravanjanovih plasmana pravnim licima primjenom Analize izloženosti i finansijskog položaja Klijenta, utvrđivanja kreditne sposobnosti.

Služba upravljanja rizicima o izloženosti rizicima i adekvatnosti kapitala izvještava izvršni menadžment Banke, Odbor za reviziju, Odbor direktora i ALCO, te po potrebi i Compliance.

Služba upravljanja rizicima će revidirati ICAAP najmanje na godišnjem nivou, te će redovno uskladjivati taj proces i razvijati ga na nivou Banke u skladu sa svim zakonskim propisima i načelima dobrog poslovanja.

Služba upravljanja rizicima u sklopu ICAAP procesa saraduje i sa drugim organizacionim jedinicama relevantnim za cjelokupni proces.

Pored navedenih poslova, Služba upravljanja rizicima obavlja sve propisane aktivnosti u skladu sa pozitivnim propisima, kao i internim aktima Banke.

- **Služba upravljanja nekvalitetnom aktivom Banke** je odgovorna za upravljanje problematičnim i neprihodujućim potraživanjima Banke od pravnih lica i individualnih klijenata, kao i za upravljanje stečenom imovinom Banke.
- **Služba finansija i računovodstva, kao i služba izvještavanja i kontrolinga (Sektor finansija)** je odgovorna da obezbijedi tačnost i blagovremenost svih relevantnih finansijskih informacija, izvještaja i analiza za rukovodstvo Banke, kao i da dostavi sve neophodne podatke za izračunavanje iznosa kako regulatornog tako i internog kapitala za različite tipove rizika.

- **Služba za operacije i administraciju odnosa sa klijentima (u okviru Sektora podrške poslovanju)** je odgovorna za vođenje i ažuriranje, te nadziranje evidencija i obračuna koji proizlaze iz poslovnog odnosa s klijentima.
- **Sektor Razvoja IT (Upravljanje rizicima i podrška poslovanju)** je odgovoran da osigura kontinuiran i pouzdan rad informacionog sistema Banke, koji omogućava da procjena i obračunadekvatnosti kapitala budu tačni i pouzdani.
- **Interna revizija** je odgovorna za ocjenu efikasnosti i efektivnosti internih kontrola vezanih za proces obračuna regulatornog kapitala i interne procjene adekvatnosti kapitala.

Ciljevi

Osnovna uloga strategije kao komponente upravljanja rizicima je da iznađe optimalni odnos između prinosa i rizika, sa stanovišta raspoloživih resursa i drugih kompetentnosti banke, odnosno da iznađe najbolje načine za ostvarivanje misije i ciljeva banke, uvažavajući pri tome principe upravljanja rizicima, definisanje kapaciteta rizika, sklonosti rizicima i profil rizika banke.

Preuzimanje rizika je sastavni dio poslovanja Banke. Efikasan i fleksibilan sistem upravljanja rizicima predstavlja ključ dugoročnog uspjeha i razvoja Banke, što predstavlja interes akcionara, menadžmenta i klijenata.

Strategijom upravljanja rizicima se utvrđuju:

- a) Ciljevi koje Banka želi da ostvari
- b) opredjeljenje za poslovne aktivnosti i proizvode koji će biti dominantni u poslovanju Banke;
- c) očekivani odnos prinosa i rizika za djelove portfolija Banke i ukupnu aktivu;
- d) opšte kriterijume i metode koji su relevantni za kreiranje politika i procedura za upravljanje rizicima.

Na osnovu sprovedene procjene značaja rizika, Banka je kao materijalno značajne rizike po linijama poslovanja identifikovala sljedeće rizike:

- Kreditni rizik
- Rizik likvidnosti
- Rizik koncentracije
- Operativni rizik
- Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi
- Rizik upravljanja stečenom aktivom

Značaj pojedinih poslovnih linija se procjenjuje na bazi uticaja koji pojedina poslovna linija ima na ukupno poslovanje Banke, odnosno na bazi sljedećih kriterijuma:

- Značaja poslovnih procesa vezanih za određenu poslovnu liniju sa aspekta ukupnog poslovanja Banke;
- Uticaja poslovnih procesa vezanih za određenu poslovnu liniju na uspješnost/ostvareni rezultat i stabilnost poslovanja Banke;
- Uticaja na adekvatnost kapitala koji se sagledava preko rizikom ponderisanih rizičnih stavki koje ulaze u obračun adekvatnosti.

Izloženost kreditnom riziku je visoka. U sljedećim tabelama prikazana je klasifikacija po stavkama aktive bilansa i vanbilansa Banke, shodno Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, za izvještajni datum 31.12.2021. godine:

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
			1	2	3	4	5	
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	3.805	238.976	127.183	35.202	22.219	1.043	21.015	206.662
kredit i potraživanja od banaka			4.080					4.080
kredit i potraživanja od klijenata	3.805	238.976	107.823	35.202	22.219	1.043	17.943	184.230
hartije od vrijednosti			0					0
ostala finansijska sredstva			15.280				3.072	18.352
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	14.883	0	0	0	4	14.887
hartije od vrijednosti			14.883				4	14.887
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	0	0	0	0	0	0	18	18
hartije od vrijednosti							18	18
Ukupni bruto krediti			107.822	34.624	8.030	1.043	17.701	169.220
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	0	0	362	75	70	56	8.302	8.865
kamata na kredite i potraživanja			87	75	70	56	8.302	8.590
kamata na hartije od vrijednosti			46					46
vremenska razgraničenja na kredite i potraživanja			229					229
vremenska razgraničenja na ostala finansijska sredstva								0
Ukupni iznos bruto kredita i potraživanja	3.805	238.976	112.219	35.277	22.289	1.099	26.245	197.129
Ukupni iznos hartija od vrijednosti	0	0	14.929	0	0	0	22	14.951
Ukupni iznos ostalih finansijskih sredstava	0	0	15.280	0	0	0	3.072	18.352
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala			5.521		2.383			7.904
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke			148	5	0	0	31	184

Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	3.805	238.976	148.096	35.282	24.672	1.099	29.370	238.519
--	-------	---------	---------	--------	--------	-------	--------	---------

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
	1	2	3	4	5	6	7	8=3+4+5+6+7
Rezervacije za potencijalne gubitke			714	1.671	5.314	770	29.370	37.839
kreditni i potraživanja od banaka			20					20
kreditni i potraživanja od klijenata			540	1.671	5.314	770	26.276	34.571
hartije od vrijednosti			76				22	98
ostala finansijska sredstva			78	0	0	0	3.072	3.150
ukupni bruto krediti			539	1.627	2.451	730	17.701	23.048
Ispravka vrijednosti			396	199	6.652	84	13.295	20.626
kreditni i potraživanja od banaka			1					1
kreditni i potraživanja od klijenata			385	199	6.652	84	10.814	18.134
hartije od vrijednosti			0					0
ostala finansijska sredstva			10	0	0	0	2.481	2.491
ukupni bruto krediti			384	198	2.007	79	7.461	10.129
Razlika između rezervacija i ispravki - neto princip			319	1.472	-1.338	686	16.075	17.214
kreditni i potraživanja od banaka			19	0	0	0	0	19
kreditni i potraživanja od klijenata			155	1.472	-1.338	686	15.462	16.437
hartije od vrijednosti			76	0	0	0	22	98
ostala finansijska sredstva			69	0	0	0	591	660
ukupni bruto krediti			155	1.429	444	651	10.240	12.919
Pozitivna razlika između rezervacija i ispravki - pojedinačno po partijama			448	1.525	1.927	687	16.076	20.663
kreditni i potraživanja od banaka			19					19
kreditni i potraživanja od klijenata			283	1.525	1.927	687	15.462	19.884
hartije od vrijednosti			76				22	98
ostala finansijska sredstva			70				592	662
ukupni bruto krediti			283	1.484	1.057	687	15.132	18.643
Rezervacije za potencijalne gubitke za investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala			23		477			500
Ispravka vrijednosti za investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala			0		0			0

8. SISTEM UNUTRAŠNJE KONTROLE

Banka je u skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o osnovama sistema interne kontrole u bankama , kroz sistem interne kontrole uspostavila, održava i unaprijeđuje:

- ✓ efikasnost i kvalitet izvršavanja poslova na svim nivoima nadležnosti;
- ✓ pouzdanost, blagovremenost i potpunost finansijskih i drugih informacija o poslovanju;
- ✓ procedure identifikacije svih rizika poslovanja, njihovo praćenje, kontrolu i limitiranje;
- ✓ usklađenost sa Zakonom, drugim propisima i opštim aktima Banke.

Banka je uspostavila osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, kojima se:

- 1) obezbjeđuje permanentna procjena i adekvatnost funkcionisanja sistema interne kontrole;
- 2) uspostavljaju i razvijaju procedure identifikacije, procjene, kontrolisanja i limitiranja svih značajnih rizika u poslovanju;
- 3) utvrđuje efikasna organizaciona struktura banke;
- 4) kroz opšta i druga akta banke precizno definišu ovlašćenja i odgovornosti na svim nivoima u banci;
- 5) uspostavlja efikasnost informacionog sistema u funkciji sistema interne kontrole;
- 6) utvrđuju smjernice za stalni nadzor i periodičnu kontrolu efektivnosti, razvoja i usavršavanja sistema interne kontrole.

Sistem interne kontrole podrazumijeva angažovanje svih poslovnih nivoa i funkcija u Banci i sprovođenje niza kontrolnih postupaka u cilju obezbjeđenja efikasnog i efektivnog sistema interne kontrole u Banci.

U skladu sa Zakonom i Statutom, Bankom upravlja Odbor direktora, koji imenuje Glavnog izvršnog direktora i Izvršne direktore zadužene za organizaciju i vođenje poslovanja Banke. Glavni izvršni direktor zastupa Banku i vrši potpisivanje dokumentacije i akata Banke, u skladu sa Pravilnikom o potpisivanju u Banci. Pravilnikom o potpisivanju utvrđen je način potpisivanja, nadležnosti i ovlašćenja za potpisivanje ugovora i druge dokumentacije koji se sačinjavaju u organizacionim djelovima, kao i naloga za određene finansijske transakcije.

Kontrolni postupci se primjenjuju kontinuirano i isti su strukturirani kao ugrađeni (definisni politikama i procedurama) ili neposredni (samokontrola nosioca poslovnih aktivnosti, kontrola od strane nadređenih i zaposlenih koji su ovlašćeni za kontrolna postupanja, direktori sektora, izvršni direktori, interna revizija). Kontrolnim postupcima obezbjeđuje se implementacija i poštovanje propisa i operativnih procedura, zaštita sredstava Banke, sprječavanje ili blagovremeno otkrivanje propusta u radu, nesavjesnog poslovanja, pogrešnog evidentiranja i iskazivanja podataka, netačnog prikazivanja finansijskog stanja i rezultata poslovanja u finansijskim i drugim izvještajima.

Rukovodioci službi, sektora i izvršni direktori dužni su nadzirati u domenu rada svog organizacionog dijela uskladjenost poslovanja sa internim politikama i uputstvima izakonskim i podzakonskim aktima.

Istovremeno su dužni, u domenu rada svog organizacionog dijela ili poslovne funkcije, pripremati, inovirati i usaglašavati sa propisima politike, procedure i uputstva obavljanja poslovnog procesa.

Evidencija poslovnih promjena je većinom automatizovana, a kontrolni postupci obezbjeđuju da se sve promjene inicijalno evidentiraju i prihvate za obradu. Inicijalno evidentiranje poslovnih promjena uključuje i manuelne kontrolne postupke koji se izvršavaju prije unošenja poslovne promjene u aplikaciju.

Sistem dvostrukih kontrola (rad jednog lica odobrava ili verifikuje drugo lice) je ugrađen u poslovne operacije koje rezultiraju finansijskim, zakonskim ili reputacionim efektima.

Računovodstveni postupci se izvršavaju u skladu sa zakonom, propisima i standardima struke. Banka, odnosno ovlašćeno lice službe u kojoj se obavljaju poslovi računovodstva, utvrđuje računovodstvene politike i operativna uputstva postupanja po računovodstvenim poslovima.

Računovodstveni postupci, odnosno sistem postupaka za prikupljanje i obradu podataka, su automatizovani, od iniciranja poslovne promjene do njenog knjiženja i generisanja u glavnu knjigu.

Interna kontrola u području računovodstva omogućava ažurna stanja po svim transakcijama, mogućnost praćenja likvidnosti Banke, praćenje rizika i donošenja pravovremenih odluka i mjera uprave Banke.

Kontrola podataka obavlja se i sastavljanjem dnevnih, dekadnih, mjesečnih i kvartalnih izvještaja koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore, prema propisanoj metodologiji.

Rukovodioci službi, sektora i izvršni direktori su odgovorni za sprovođenje postupaka obuke, nadzora i ocjene rada poslovnih funkcija i zaposlenih;

Banka u okviru sistema interne kontrole, ima i adekvatna proceduralna rješenja za zaštitu fizičke aktive.

Posebnim internim aktima Banke, politikama i procedurama vezanim za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, utvrđena su i postupanja u vanrednim situacijama ili okolnostima.

Rukovodioci službi, sektora, izvršni direktori i Odbor direktora u slučaju vanrednih situacija moraju djelovati sa pojačanom pažnjom i oprezom i na taj način smanjiti negativne efekte njihovog uticaja.

Informacioni sistem (IS) pokriva sve značajne aktivnosti Banke, a njegova pouzdanost se mjeri procjenjivanjem bezbjednosti sistema, nezavisnosti nadzora i adekvatnosti u podršci poslovnim operacijama. Rukovodilac službe u kojoj su organizovani informaciono komunikacioni poslovi, nadležni direktor sektora i izvršni direktor pripremaju i inoviraju procedure vezane za funkcionisanje IS. Savjetnik za sigurnost je odgovoran za pripremanje internih akata, koordinaciju aktivnosti, preduzimanje mjera,

planiranje i unapredjenje sistema i izvještavanje menadžmenta Odbora direktora i drugih nadležnih Odbora o važnijim događajima i aktivnostima iz oblasti informacione sigurnosti.

Efikasnim sistemom interne kontrole, njegovim praćenjem, Banka ima za cilj smanjenje vjerovatnoće ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Banka u svom poslovanju ulaže kontinuirani napor za eliminisanje odnosno minimiziranje mogućih rizika.

Procjenu kvaliteta i pouzdanosti informacionog sistema, shodno Zakonu o bankama, vrši interna revizija.

Sistematsko praćenje funkcionisanja sistema internih kontrola u Banci je proceduralno uređeno dokumentom „Pravilnik o uspostavljanju i funkcionisanju sistema interne kontrole“ broj 04/9693.16 od 01.07.2019.godine. Pojedinačne izvještaje službi, o sprovedenim internim kontrolama, Glavni interni revizor kvartalno prezentuje Odboru za reviziju, sa detaljnim opisima kontrola koje su sprovedene, uzorcima kontrole i komentarima nosioca kontrolnih aktivnosti.

Nataša Martinović
Član Upravnog odbora



Tarik Telačević
Predsjednik Upravnog odbora





BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 149

81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

